

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JOZSEF.

Feladó szerkesztő:
BRAUN SANDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész evre 14 frt. 1/2 evre 7 frt. 1/4 evre 3 frt 50 kr.
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Államcsiny.

Budapest, január 19.

(v.) Ma kitudódott, milyen árát szabta meg báró Bánffy Dezső az ő visszalépésének. Indiskréció útján tudódott ki, de kitudódott, S hogy a nyilvánosság elé jutott a faktum, már ezzel magával jogosult tárgyává lett a közbirálatnak. A nemzet közvéleményének nem csupán megtorló hatalma van, hanem van preventív hatalma is. A tervezett jogfosztást épp úgy köteles megelőzni, mint büntetni a megtörtént jogfosztást. Itt egy tervezett jogfosztásról van szó, amelyvel szemben érvényesülnie kell haladék és kimélet nélkül a közvélemény preventív hatalmának. A tény az, hogy a kormány politikája ránk akarja gyujtani azt a közjogi hajlékot, amelyet az 1867: XII. törvényekben Deák Ferenc bölcsesége alkotott meg a magyar nemzet számára. A csóva ott van a miniszterelnök ur kezében; lóbálja már vad kedvteléssel s előre kéjeleg abban a gondolatban, hogy mi helyt ott hagyja hivatalát, legott elhamvad az egész épület. Várjuk-e be, amíg a gyujtogatás bekövetkezik? Kötelezhet-e ilyesmire bárkit is a diszkréció? Nem kötelessége-e a nemzetnek talpra állani, az új Herostrates kezéből az úszköt kiragadni s a drága alkotást megmenteni az elhamvadástól?

A kormány békefeltételei között van egy pont, amelyet borzadva fog minden magyar ember elolvasni. Három-négy sornál alig több az egész, s mégis a magyar nemzet legfontosabb alkotmányos jogának legvilágosabb foglaltatik benne. A Deák Ferenc kiegészése azt a jogot biztosítja a nemzetnek, hogy az Ausztriával való gazdasági közösség csak előre megszabott időre lévén megköthető, ez idő leteltével a közösség jogilag önmagától megszűnik s az országra vissza-

száll a maga gazdaságpolitikai berendezéséről való intézkedésnek teljes szabadsága. Ezt a jogot akarja báró Bánffy Dezső a magyar nemzet alkotmányos szervezetéből kihalítani. A báró ur nem adja olcsón magát. A magyar alkotmány eleven husából kíván egy jókora részt annak ellenszolgáltatásul, hogy kész megválni a hatalomtól. Ha megkapja ezt az ellenértéket, akkor megy; ha nem, akkor marad. Így van ez megírva a kormány pontozataiban, amelyeket a miniszterelnök ur vakmerő humorra békefeltételeknek nevez. Törvényes formák között végrehajtható államcsinyre szólítja fel a miniszterelnök az ellenzéket. Nem éri be azzal, hogy január elseje óta elrugta lábai alól az alkotmányos talajt, hanem még azt a maradék alkotmányosságot is, amit az exlex meghagyott, még azt is meg akarja nyomorítani. Folytatni s a gazdaságpolitikai térre átvinni akarja azt a jogszikkasztó politikát, amely a véderőtörvényjavaslatnak hírdet 14. §-ában nyilatkozott meg először. Egy időről-időre feléledő nemzeti jogot állandóan akar lekötöni s meg akarja hiusítani az országnak azt a cselekvési szabadságát, amelyet számára a közjogi kiegyezés biztosított. Államcsiny ez, csak hogy a legundokabb fajtából való, mert nemcsak gonosz, hanem gyáva is. A jogfosztó erőszak nem nyíltan lép föl benne, hanem a törvényesség formáját bitorolja. Az ember elámul e merénylet láttára s megdöbbenve kérdezi magától, mi benne több: a gyalázat-e, vagy a kárhózat?

Deák Ferenc törvénye világosan kimondja, hogy a vámszövetség csakis meghatározott időre köthető. Nem mondja, hogy meg kell kötni a vámszövetséget, hanem csak megengedi, hogy célszerűségi szempontból megköthessék; és hozzátézi, hogy e szövetségnek, ha megkötik, időnkint kell megkövetnie. E törvény alapján jöttek létre a vámszövetségi törvények 1867 óta, mindnegy-

annyszor tíz évre. Vagyis alkotmányunk rendelkezése szerint minden tizedik évben feléledt a nemzetnek az a joga, hogy kellő időben felmondván a szövetséget, vagy jobbat alkudjon ki magának, vagy ha ez nem sikerülne, visszavonulhasson az önálló rendelkezés jogára, amelynek erejénél fogva a közjogi kiegyezés 58. §-a szerint vámvonalakkal is szabályozhatja kereskedelmi ügyeit. A gazdasági közösség tekintetében tehát alkotmányunk rendje nem ismer állandó, hanem csak ideiglenes lekötöttséget. A törvény világosan megmondja, hogy a vámszövetség csak meghatározott időre szólhat, amelynek letelte után nem lehet ugyan új alkudozások elől kitérni, de semmi sem kényszerítheti az országot, hogy e tárgyalásoknak bármilyen eredményét elfogadja, vagyis hogy bennmaradjon a szövetségben akkor is, mikor hasznosabbnak látja a gazdasági különválást. Ám, milyen helyzetbe jut az ország, ha kivesszük alkotmányunkból a nemzet teljes cselekvési szabadságának időről-időre való föléledését? Akkor a vámközösség jogviszonyának vagy tényleges állapotának tartamára nézve megszabott időhatár lejártá után a nemzet nem élhet cselekvési szabadságának teljességével, hanem benn kell maradnia abban a gazdaságpolitikai állapotban, amelyben a lejárt határidő talált. Kezdetben ugyan új tárgyalásokat Ausztriával, de vagy el kell fogadnia ezeknek bármilyen eredményét, vagy bennreked a régi állapotban. A meghatározott időre szóló lekötöttség ezáltal állandóvá alakul át. S az a nemzeti jog, amely eddig időről-időre feléledt, ezentel nem éled föl többé soha. Ezt az árat követeli Bánffy Dezső az országtól azért az áldozatért, amelyet visszalépésével hozna meg. Ezt az államcsinyt csempészte be az ő furfangja a békefeltételek közé.

Szakasztott mása ez, nemde, a véderő-

TÁRCA.

Az ököl.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Holló Márton.

Kevés olyan ház volt már a város középső részében. Utót-kopott, ronda épület, tulajdonképpen csak félig lakóház, félig meg gyár. Kívül még valahogy tisztésre pingálva, de belül csupa moesok; ódon, hiányos falak, repedezett ablakfák, kivájt, gödrös folyosók. A homályos kapualj előtt a legöbbször nagy társzekerek, amelyek körül borkötényes emberek hatalmas terhekkel birkóztak. A ház belső életét a járó-kelő elől elzárta a második kapu, amelybe rendes használatra kis ajtót vágtak. Nem is akadt azon túl valami díszes látvány. A keskeny udvaron zománcozott piszkos lé folydogált, a köfal mentén nagy összevisszaságban ócska bolmik, lidák és hordók, a háromemeletes lakott háztömeg is csupa onyészlet. Az egyetlen onyhületes folt egy kis folyondár növényzet, de az is csak egy lögött le a belső kapura. Mintha egy öreg koldus törődött testére bársonyrongyokat vetett volna valami könnyűreles lélek.

Délben, ha mezesendült hátul a gyári kis harang, akkor a hiányos kerítés mögül előszállingózott egy csomó léány: kisebbek, nagyobbak, ki szevényes kartonruhában fejkendővel, ki meg cifrában, kisasszonyosan bodrozott hajattal. Seb-tiben kávéztak porcellán bögréből, felfaláozták a sovány elemzésiát, aztán hancurozva sütkéreztek a napon, a bátrabbja meg kacagva veszekedett egy-egy kocsissal, aki közéjük jött tréfal-kozni, udvarolni. Nem zavarta a mulatságukat,

hogy odafönn nézik őket, de ha a főnök néhanapján ilyenkor az udvarra vetődött, akkor egyszerre elhalt a vidám élet zaja. Akkor, mint a esinyen kapott gyerekek, meghunyászkodva, ártatlan képpel sompolyogtak el a lányok a csomagoló műhely irányában.

A főnök, bár alig volt szava hozzájuk, mindig megdöbötta a szívüket a megjelenésével s a komptorista, onnan a kapualjából nyíló irodából, szótlen nem tartotta a legkellemesebbeknek azokat a pillanatokot, amikor írsaival az egyik, ceruzájával a másik kezében örökké szigoru gazdája mellett kullogott. Ez a nemes férfit az ő hataskörében mindenütt rémülettel vegyes tisztelettel birt kelteni s még a házbért adózó lakók is szent borzalommal néztek orra a felsőbb lényre. Ha megpillantották az udvaron, eszevesztetten tömtek be szurtos gyerekeiknek a szájit és hevesen tuszkolták be az ajtón az ártatlan angyalkákat.

— A háziur! — remegett végig az épületen. — Csitt! . . . Csönd legyen! . . . Egy szót sem! . . . Takarodok be rögtön! — hangzottak mindenfelé az elfojtott kiáltások.

Egyszer egy másfél esztendő emberke ledobott a magasból egy főzökkanalat, amely surolta odalent a háziur kalapját. A büns gyermek családja bezarkozott a lakásába és várta a véget. A házbér az utolsó negyedre egy hónapért még nem volt kifizetve. Mint a sárkány tört fel a kövér ház mesterné, aki a ház mesteri hatalmat, amelyet egészen magához ragadott urától, az esztergályosól, a lakók iránt érzett őszinte megvesséssel kezelte. Tagadhatatlan, hogy a fannforgó sajnálatos esetben sem adott hangjának süttető szinezettel. Abból a hajlékból, ahová dühös esatakiáltással berontott, sok percen át jelentékeny zenebona hangjai szűrődtek ki.

Csudálatos, hogy sem a háziur rideg szigorúsága, sem az esztergályosíthives furiaszerű ki-törése nem riasztották el a ház lakóit a patkányoknak való ósrégi fészekből. Nyilvánvaló volt, hogy erre a házra a gazdája már egyetlen garast sem szánt s csak még jól meg akarja fejni az utolsó eceppig a kiszolgált roskadt tehenet, mielőtt még a csákány kikezdené, és még sem kerestek maguknak szebb tanáy, mégis esökönnyesen ragaszkodtak a füstös, étkelen barlangokhoz a lakók. Ugy maguk közt dultak-fultak:

— Meennyi pénz ezekért a penészes lyukakért, ennyiret már az ujmódi házakban is kapnánk szállást.

— Az ám, még hozzá vízvezetékekkel!

— Meg akár fürdőszobával is!

De azért ha jött a fertály, kiizzadták az árendát és nem mozdultak. Életelemük volt nekik az e fajta ház, ugy fészkeltek benne, mint ahogy némely növény csak a szennyben tenyészhetik. S még ök vigyáztak, hogy a basáskodó esztergályosnéval valahogy össze ne kerüljenek, bujjak előle, ha esörölt-pörölt, mint a ferge-tog elől.

Ennek a néembernek mintha csak az lett volna a főcélja, hogy maga ellen böszítse az egész világot. Senkinek a kedvében nem járt, még az ura is mindegy volt neki, csak egy hatalmasság előtt hajolt meg, csak egy embernek a keze kellett neki, — a főnöké, a háziuré. Mihelyt észrevette a házban, izgett-mozgott s addig settenkedett, amíg sikerült kilépnie az alkalmatlan pillanatot az érvényesülésre. Mindig jelentett valamit.

— Alázatos jónapot kívánok, nagyságos ur! — kezdte görnyedezve.

— Jó napot, jó napot, asszonyosság! — visszonzolta leereszkedőleg a félelmetes ember, aki

törvényenél megkísérlett merényletnek? Akkor a megállapított ujoncjutalékok akarták megrogzítani; most a közös vámterületet próbálják állandóvá tenni. Amit Deák Ferenc bölcsesége és erélye mint a nemzetnek egy becses vívmányát vitt bele az alkotmányba, azt most báró Bánffy Dezső ki akarja onnan sinkófolni. A becsületesen felfogott dualizmus jogrendjének egyik legfontosabb tényezője volt az az alkotmányos rendelkezés, amelynek erejénél fogva a közös vámterület csak meghatározott időre volt kiköthető, amelynek eltelte után a nemzetet az új alkunak csak megkísérlése kötelezte, de e kísérlet meghiusulása esetén elhetett volna örendelkezési jogának teljességével, egészen a vámsorompók felállításáig. A Bánffy dualizmusa ezt az oszlopos rendelkezést kicseni a Deák Ferenc alkotta jogrendből s a vámközösséget állandóvá teszi. Ez nem dualizmus többé, hanem visszafejlődés a birodalmi egység felé. Alig egy évvel ezelőtt a miniszterelnök ur kimondotta kerekén az ország színe előtt, hogy az Ausztriával való kapcsolatot nem lazítani, hanem szűkíteni kell. Az ellenzék akkoriban fölzúdult, a többség pedig elámult. De komolyan e szavakat senki sem vette; nyelvbottlást látott akkor bennük még a pesszimista is. Hát most kiderül, hogy amit akkor nyelvbottlással néztek, tulajdonképpen hadüzenet volt: előre jelzése annak a háborúnak, amelyet báró Bánffy Dezső most folytat a közjogi kiegyezésben biztosított nemzeti jogok legbecsesebbje ellen. A birodalmi eszme forradalma ez a dualizmus ellen. Fölélesztése a centralisztikus államcsinyek politikájának. Bachnak és Schmerlingnek szelleme báró Bánffy Dezsőben áll bosszút a Deák Ferenc művének emléken.

Mit szól vajjon mindezekhez a kormány-párt? A Tiszák véleményére nem vagyunk kíváncsiak; akik megcsinálták a véderőtörvényt 14. §-át, azok csak a saját multjuk megtagadásával fordulhatnak az újabb jogtiprás ellen. De mit szól ehhez a fordulat-hoz Széll Kálmán? Kész-e vajjon tovább támogatni azt a kormányt, amely brutális ököllet sújt le Deák Ferencnek most már nemcsak hagyományaira, hanem alkotásaira is? Hajlandó-e szolidaritásban maradni azal a politikával, amely alkotmányunkat kifosztja azokból a jogokból, amelyeket Deák Ferenc hagyott öröklő nemzetére? S milyen állást foglalnak el a birodalmi egység eszmé-

jének e meglepő kirohanása ellen Falk Miksa, Radó Kálmán, Hegedüs Sándor és mindazok a férfiak, akik eddig a közjogi alapnak változatlan fenntartását vallották politikájuk vezérelvéül? Ha eddig volt okuk arra, hogy ne lépjenek ki a többségből, most már ürügyük sincs többé arra, hogy továbbra is bennmaradhasanak. A lex Tisza után, ime jön a lex Bánffy. Látni való, hogy a lejtőn nincs megállás. Aki arról el nem menekül, az kénytelen rajta egyre lejjebb gurulni. Lejjebb, egyre lejjebb, a politikai züllésnek abba a feneketlen örvényébe, ahol elfulad az önérzet és meghal a lelkiismeret. A lex Tiszának kétszáznegyven aláírója akad. Hadd lássuk, mennyi hive akad a lex Bánffynak!

BELFÖLD.

A válság.

— A Budapesti Napló indósítójától. —

Budapest, január 19.

A parlamenti béke ügye válságos fordulatot vett. Ma szenzációs leleplezés történt, — a kormányra nézve nagyon rossz időben — s ez a leleplezés nagy megdöbbenést okozott a békebarátok között. Már tegnap jeleztük, hogy a kormány békepontozataihoz utólag egy toldalék járult, s ez a toldalék, amelyet szorgosan titkolnak, a kiegyezésre vonatkozik. Ezt a féltve őrzött titkot ma a Budapesti Hírlap kikapartantotta. Laptársunk szerint a toldalék úgy szól, hogy Magyarországon az önálló rendelkezés alakjában 1903-ig kötéssék meg a kiegyezés, de a szerződési formula kizárásával a reciprocitás kikötésével. Ez a viszony törvénybe iktatva mindaddig érvényben marad s a további kormányokra és országgyűlésekre nézve is kötelező, míg a két állam törvényhozása alkotmányos uton meg nem változtatja.

A mi értesülésünk szerint ez a közlés nem egészen exakt, de lényegében a valóságot tartalmazza. A javaslatba ugyanis, amely eredetileg 1903-ig tartotta fenn a vámközösség tényleges állapotát, utólag tényleg belekerült egy új szakasz, amely szerint abban az esetben, ha 1903-ban létre nem jön a kiegyezés, a most fenntartott állapot fennmarad továbbra is változatlanul, mindaddig, míg a törvényhozás másképpen nem intézkedik.

Természetes az a megdöbbenés, amelyet ez a klauzula okozott. Hiszen a vámközösségnek ez a perpetuálása nem más, mint a

vámközösség dolgában való felélése annak a kísérletnek, amely a véderőjavaslat hírhedt 14. §-ában kísértett már egyszer, s amely a véderővitának egyik főoka volt. Amint az ujoncjutalék megállapítása tíz évről tíz évre, vagyis határozott időre történt, épp úgy a vám- és kereskedelmi szövetség is, az 1867. XII. törvényekik szerinti csak határozott időre köthető és a határozott idő lejártával az ország önálló rendelkezésének joga mechanice feléled. Ha a kormány mostani javaslata tényleg belekerülne a törvénybe, akkor ez a jog egyszerűen megszűnik, mert körülbelül ezzel egyenlő az, hogy a régi állapot megszűnéséhez új törvényhozási intézkedés szükséges. Az országnak lekötött joga így nem éled föl mechanice, hanem csak törvényi alkotása útján, amihez az országgyűlés két házának és a koronának hozzájárulása szükséges.

A kormány javaslatának ez a megváltozása ezért hatott bombamódjára mindenfelé, ahol a békés kibontakozást remélték eddig.

Széll és Bánffy.

A javaslatot a miniszterelnök bécsi utazása előtt megmutatta Széll Kálmánnak. Megmutatta mint tervezetet és mint a minisztertanács megállapodását. Határozottan állíthatjuk, hogy akkor a javaslat nem úgy szólt, mint most, hanem csak annyi volt benne, hogy a vám- és kereskedelmi ügyekre nézve a rendezkedés 1903-ig történik. A klauzula, amely állandósítja a vámközösséget, nem volt benne. Ekkor jött hozzá a Széll Kálmán-féle formula, mint új paragrafus. Ennek a formulának a tartalmát ismerjük. Ez a formula egy összetett mondatból áll, a melyet egy kettőspont választ ketté; és az összetett mondatnak mindkét felében, a kettősponton innen is, túl is, előfordul az 1903-as évszám, amiből egymagából is kitetszik, hogy az a koncepció, amelyhez ez a szakasz hozzácsatolt, csakis 1903-ig való rendelkezéstről szólhatott.

A Széll-féle formula egy deklaratívus és egy dispositív részről áll. Az első részben ki van mondva, hogy *noha* Magyarország 1903-ig az önálló rendelkezési jog alapján rendezi a vám- és kereskedelmi ügyeket, mégis — és itt következik a formula dispositív része — a nemzetközi szerződéseket az az 1867. évi XVI. törvényekik 3. § a rendelkezése szerint ezen idő alatt is mind a két állam nevében a közös külügyminiszter fogja megkötni. A formula célja az, hogy fenntartsa az országnak az önálló rendelkezésre való jogát, kimondván, hogy *noha* jogunk van külön szerződni, mégis a közös külgy-

ügy magában nagyon meg volt elégedve a jeles urhölgy szolgálataival. — Hát mi újság? Rendben vagyunk?

— Bizony, bizony, nem egészen...

— No, mi baj?

Azt mondja, hogy ha csak lopni nem megy, nem tudja előteremteni a pénzt.

— Ugy? ... Adja át az ügyvédnek!

— Igenis, kérem alisan.

— No, van-e még valami?

— Ó igen. A harmadik emeleten az új lakónál borzasztó lármát visznek véghez. Civalodnak, ütök a gyerekeket, s olyan zenebonát csapnak még kétszáz éjszaka is, hogy az utcára is kihallatszik. Voltam már többször fent náluk, még simföltelem is őket, de nem használt semmi. Nem szégyenlik magukat, pedig olyan uniformájuk van és még a kisasszonyok is marakodnak. A legöregebbnek valami baja van az apjával. Már nagyon régi menyasszony és az öregét vádolja, amiért még nincs bekötve a feje. Azért hát egy idő óta majdnem olyan, mintha megháborodott volna. A cselédjük mesélt el nekem mindent.

És ömlött ajkáról a beszéd. A háziur meg csak annyit mondott:

— Az a szép magos barna lány a menyasszony? ... Hát ha még egyszer rendetlenkednek, menjen fel és mondja meg nekik, hogy ha nem lesznek csendben, akkor kitékarodhatnak. Mondja meg nekik, hogy én üzenem ezt. Pankium!...

Amikor behűreokodtak, az volt a szomszéd-ság vélekedése a butorzatból ítélve, hogy itt egy tönkrement család jött elbujni a világ elől. Hamarosan nem is lehetett összeszámlálni, hányan sürögnek-forganak a pókhálós lakásban, amelyet úgy foglaltak el az új emberek, minden mázolás nélkül. Volt köztük kis iskolás gyerek is, meg eladó-leány is. Szépeknek mutatkoztak ezek a leányok, de

kedvetlenség, unottság ritt le az arcukról. Az anyjuk szomorúan, csaknem szólanul rendezkedett velük. Dében hazajött a család, egy hektikás, vékonyka alak, meg a felnőtt fiu, valami dacos képű, kiöltözött s iheder. Hevenyében megebédelték az ételből, amit egy hajlékony termetű, kényelmesen mozgó szolgáló hozott a koresmából. Régi cseléd lehetett, mert merész bizalmaskodással szölgött bele a rendezkedésbe.

Sivár társaságnak látszott ez a mindjárt első tekintetre s a régi lakók nem is vártak valami sok jót a jövővegyektől. És nem is csalódtak. A harmadik nap reggelén, amikor butor, edény, arékép, minden helyreigazodott már, olyan keserves rivás és dobogás tört elő az új lakók szobáiból, hogy a szomszédok rémülten futottak ki a folyosóra s ijedten tudakolták egymástól:

— Szent Isten, mi történik ott benn?

És aztán még sokszor rohantak elő retentetes sivalkodásra és mondtak szigorú ítéletet az ilyen "népség"-re.

— Hisz ez iszonyuság!

— Megölik azt a gyereket!

De mindezt nem zavarta azokat odabenn, nem volt foganatja a házmesterné többszöri beavatkozásának sem s ha az ifju gavallér, vagy egyik-másik kisasszony egy-egy vihar után rögtelkedve és szemlesütve osont el hazulról távozóban a szomszédok között, nem sokáig tartott a békeség. A legközelebbi alkalommal az egyik szomszédasszony nem bírt már magával.

— Már én nem bánom, ha széttépnék is, de bomegyek!...

A szóváltás, a toporzékolás, a fuldokló gyerekírás azért csak nagysókára csillapodott s amikor újra nyílt az ajtó, a könyörületlen szívű vakmerő szomszédasszony kézen hozott ki egy könnyben uszó leánykát. Bevitte magához és jószágos szigorúsággal rászólt:

— Most itt marad fiaeszkám és nem mozdul ki innen, amíg nem mondod!

— I—gen... ké—rem — szepegett a gyermek csukló sirással.

Részvétellel faggatták a szomszédasszony gyermekei:

— Ki bántotta?

— A nővérem, a nagyobbik nővérem!

— És mért bántotta?

— Mert volt öt krajaérom és lehuzós képeket vettem rajta...

Igen, az a nővér, a legidősebbik nővér volt minden bajnak az okozója. Hamarosan minden kiszivárgott. Beszélt a cseléd, aki kivette a részét mindegyik háboruszkodásból s szembe is, meg a hátuk megett is korholta a vízálykodókat; de elpanaszolkodott a szomszédasszonyban az öreg asszony s egyik-másik leány is. Így lassan-lassan kikerekedett az egész história.

Nagy volt a baj. A legöregebb leányt sok esztendővel ezelőtt megkérte egy könyvelő. Oda is ígérték, mert a leány szerette. Ki volt köve egy pár ezer forint hozomány. Megvolt-e, nem-e az a pénz, amikor megígérték, ki tudná azt megmondani, annyi bizonyos, hogy amikor szükség volt rá, nem teremthetőtt elő. Az esküvő egyelőre odalett, mert a könyvelő nem akart oltár elé menni. Ő szereti a leányt, de nem házasodhatik a nélkül az összeg nélkül. Aztán próbálták összeremteni ezt az összeget, de sehogyan sem sikerült. Mult az idő s egyre rosszabb lett a család helyzete. A völégény el-eljárt a házhoz s mutatta, hogy ő nem rossz ember, hű marad. De azért csak nem mondta egyszer sem, hogy: „Kedves mátkám, én szeretlek, teértem magadért szeretlek és ha már így esett a dolog, ne tördjünk semmivel, oda se a gondnak. Hanem gyereknk a paphoz s ahogy lesz, úgy lesz!” A menyasszony pedig egyszer sem beszélt így a deli völégényéhez, hogy hát: „Tisztelt uram, én már nem hiszem, hogy valaha is szeretett volna s az is nevetséges képzelődés, hogy ön nekem egykor ideálom volt. Ha ön eddig

minisztert bizzuk meg a szerződések megkötésével, de csak 1903-ig nem élünk ezzel a joggal, speciális felhatalmazást adván a külügyminiszternek, hogy 1903-ig, vagyis még négy esztendőig ami nevünkben is nemzetközi szerződéseket köthessen.

A formulának ebből a tartalmából és előjából világos, hogy Széll Kálmán csakis abban a formában ismerte a javaslatot, amely 1903-ig tarja fenn a vámközösség tényleges állapotát. Hiszen különben semmi értelme nem lett volna a formula szerint szövegezett új paragrafusnak.

Fel vagyunk hatalmazva arra a határozott kijelentésre, hogy sem a miniszterelnök, sem a kabinetnek valamely más tagja Széll Kálmánt nem értesítette arról a szándékról, amely az Ausztriával fennálló jelenlegi viszonyoknak állandóvá tételét tervezi a ma leleplezett új szakaszban. A kormány tagjai semmi ílyesmit nem mondtak Széll Kálmánnak, sem a miniszterelnök legutóbbi bécsi utazása előtt, sem az után. Arról, hogy ez a szakasz létezik, Széll Kálmán csakis a mai napon és csakis a sajtó útján értesült. Az ő feltevése mindig az volt, hogy a kormány csak 1903-ig szóló rendezést kontemplál; ehhez a feltevéshez szabta Széll a maga formuláját s arra, hogy ez a feltevés téves, soha senki sem figyelmeztette.

Egyáltalában úgy tudjuk, hogy Bánffy a kormánypart tagja közül, a két Tiszát kivéve, senkit sem avatott be titkába, tehát Radó Kálmánt, Falk Miksát és Hegedűs Sándort sem, akiket pedig a múlt pénteki minisztertanácson az ellenzéki pontozatok felől meghallgatott.

Ez a határozott illojalítás a többségnek szilpos tagjai irányában erős forrongást kelt a kormányparton.

Tiltakozás a többségben.

A kormánypart legkomolyabb elemei úgy vélekednek, hogy az a szerencsétlen tordalék nem egyéb, mint feléledése az 1888-iki véderőjavaslat hírhedt 14. §-ában megkezdett irányzatnak, vagyis annak az irányzatnak, amely a nemzetnek ideiglenesen lekötött jogait meg akarja fosztani attól a lehetőségtől, hogy időről-időre újraéledhessenek a lekötöttség megszabott idejének leteltével.

A kormánypartnak egy előkelő tagja, akit a kabinet egy tagjához szorosabb kötelékek fűznek, így nyilatkozott ma:

— Megkérdezzük majd a miniszterelnököt, hogy a partnak melyik tagjával közölte a minisztertanács határozat megváltoztatását? Minket még a felosztás réme sem tud visszatartani

egyetlen egyszer sem határozta el magát arra, hogy engem elvigyen magával akármilyen kisiny fészekbe, hogy ott megpróbáljuk a boldogságot, akkor én önt nem tartóztatom, sőt, ha most már akarná is ezt, én nem akarnám. Mehet isten hírével!

Nem beszélt így a hozományát vesztett menyasszony, hanem göresösen ragaszkodott ehhez az emberhez és idők múltán kezdett belezavarodni az állapotába. Vádolni kezdte az apját, aki egyedül oka minden boldogtalanságának. Ha nem viszi bele a hozományát is esztelen vállalkozásokba, akkor ő boldog asszony lehetne már. De ő egy pereig sem gondolt komolyan a gyermeke boldogságával.

Ettől fogva megbomlott végképpen a ház nyugalma. A beteg embert, aki tehetett is némi szemrehányást magának, roppant emésztette a vád, de nem akarta túrni ezt a lázongást. Napirandon volt a perpatvar, amely mindjobban kiélesítette a válságos állapotot. A menyasszony idegessége nőttön-nőtt, olykor valósággal eszéltől csapott át, az apa ellenben egyre tehetetlenebbé vált s már csak azt kívánta, hogy békecségekben hagyják. Este, ha hazajött, mihelyt csak tehetett, menekült az ágyába s a takarója alá bujt, hogy semmit se halljon. A legtöbbször már egészen nélküle zajlottak le a csatározások.

A szerencsétlen menyasszony utóbb nem kimélt senkit sem ingerlékenységében s gyakran szenvedtek már tőle ok nélkül a testvérei is. Ha védelmezték ezeket, az még inkább tüzelte, úgy hogy már csak öcséje, a gyökörök, mert szembe szállni vele. Ha pedig az keményen fellépett ellene, akkor szenvedélyes zokogásban tört ki s ismét csak az apja ellen fordult, aki valamelyik legmesszebb eső zugba menekült.

— Hát férfi az, aki ezt túri a házában! — sikoltott fékevesztett feljajdulásában.

attól, hogy dezavualjuk Bánffynak azt a politikáját, amely a nemzet jogainak feladására irányul.

Egy másik kormányparti képviselő pedig azt mondja, hogy lehetetlennek tartja a megismétlését annak a kísérletnek, amely már egyszer 1889-ben vereséget szenvedett és olyan krízisbe vitte az országot, hogy csak egy szörnyű katasztrófa háritotta el a forradalmat.

Ellenben a párt harcias elemei örülnek és nem azt kutatják, hogy igaz-e a bécsi tordalékról szóló hír, hanem, hogy mikor szakadnak meg a békealkudozások, hogy a pártban újra kezdődjék az ő uralmuk.

A béketárgyalások.

A békeakció mindezek dacára még nem szakadt meg. Az ellenzéki pártok kiküldöttjei ma tárgyalták a kormány prozocióit és megállapodtak az ellenprozociókban, de csak holnap fogják ezeket írásba foglalni. E végből holnap délelőtt 10 órákor újra összejönnek.

A bécsi klauzula kikapcsolása nagyon kellemetlenül lepte meg az ellenzéki pártokat. A pártkörökben ma este tanácskozások voltak s az volt az általános vélemény, hogy az indiskréció a kormány részéről történt, noha a közlemény ellenzéki lapban látott napvilágot. Szóba került az a terv, hogy ezt a dolgot a holnapi ülésen valami módon szövegezzék. Mivel azonban az ellenzéki pártok kiküldöttjei diszkreációt fogadtak, s ez a diszkreáció még mindig köti őket, a felszólalás valószínűleg elmarad.

Bánffy és az ellenzék.

Az ellenzéki pártok bizalmi férfiai ma este a következő nyilatkozatot teszik közzé:

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök ur a főrendiház tegnapi ülésében a parlamenti helyzetről nyilatkozván, többek közt a következőket mondta:

„Az utolsó időben azonban az ellenzéki egyesült pártok részéről bizonyos tranzakció iránt tételt javasolt.

továbbá:

„Tekintve a komoly helyzetet és tekintve azt, hogy súlyt fektetünk arra, miszerint Magyarországon az alkotmányos kormányzat lehetősége még élt áldozatok árán is biztosítható, ezen tranzakcióba belemertünk.”

A történet ezen előadása szerint a folyamatban levő tárgyalásokat az ellenzék kezdeményezte volna. Ezzel szemben kötelességünknek tartjuk a nyilvánosság előtt konstatálni, hogy sem az ellenzék a maga összességében, sem annak egyetlen párta sem tett ebben az irányban bármilyen kezdeményező lépést, hanem igenis a kormány volt az, mely báró Bánffy Dezső

és miniszterfőúr utolsóelőtti bécsi útja folytán gróf Andrássy Gyula, gróf Csáky Albin és Szilágyi Dezső urak közvetítésével az ellenzéki pártokat felhívta, hogy adnák elő azokat a módokat, melyek szerintük a parlamenti tárgyalások nyugodt és sikeres lefolyásának biztosítására alkalmasak volnának. Csupán a felszólításra tettek eleget az ellenzéki pártok, midőn alólítottakat megbízták, hogy nevében, a pártértekezletek jóváhagyására föntartásával, a célhoz vezető pontozatokat formulázzák és azok alapján tárgyalásokba bocsátózzanak.

Apponyi Albert, s. k. Molnár János, s. k.
Horváth Nándor, s. k. Rokoszy István, s. k.
Polónyi Géza, s. k. Kiss Albert, s. k.
Bartha Miklós, s. k. Hentler Lajos, s. k.
Szentiványi Árpád, s. k. Tóth János, s. k.
Kossuth Ferenc, s. k. György Elek, s. k.

Félhívtalosan sietnek felelni erre a nyilatkozatra a következőkben:

Az ellenzéki pártoknak a béketárgyalásokban résztvevő kiváló tagjai ma közös nyilatkozatot tesznek közzé, amelyben tiltakoznak báró Bánffy Dezső miniszterelnöknek tegnapi a főrendiházban tartott beszéde azon passzusa ellen, amelyben a miniszterelnök a parlamenti helyzet fölötti főrendiházi tanácskozás időszertüln voltát azzal okolta meg, hogy „az utolsó időben az ellenzéki egyesült pártok részéről bizonyos tranzakció iránt tételt javasolt.”

A tiltakozásnak nyilvánvaló célja az, hogy az ellenzéki pártok részéről visszautasítsák az a feltevés, mintha a béketárgyalások kezdeményezése tőlük eredt volna.

Illetékes helyről fel vagyunk hatalmazva annak kijelentésére, hogy — miként báró Bánffy Dezső tegnapi beszéde illető passzusának egész tartalmából is kiténik — a tiltakozást aláírt ellenzéki urak részéről kétségtelen jóhiszeműséggel félreértett passzus nem a béketárgyalások kezdeményezésére, hanem a béketárgyalások megkezdése után tett és tárgyalás alapjául szolgáló javaslatra vonatkozik.

A béketárgyalások kezdeményezését sem báró Bánffy Dezső, sem senki az országban, aki a dolgokat figyelemmel kíséri, nem tulajdoníthatja az egyesült ellenzéknek, mert hiszen közismert, nyilvánvaló tény, hogy a most folyó tárgyalásokra az impulzus a szabadelvű pártból kilépettek köréből eredt és azt névszerint is gróf Andrássy Gyula kezdeményezte.

A főrendek felirata.

A Széchenyi-féle felirati javaslatról a kormány bécsi félhívtalosa, a Pol. Corr. a következőket közli:

Bécs, január 19.

A Pol. Corr.-nak írják Budapestről: Az a felirat, amelyet gróf Széchenyi Imre és társai

Már jó ideje nem is érintkeztek s csak úgy harmadik személyben beszéltek egymásról gyűlölködve. Egyszer mégis megpróbálta az a beteg ember, hogy segítsen a bajon. Az asszony útján azzal állott elő, hogy van valakije, aki pénz nélkül is elveszi. A menyasszony tombolt:

— Ide ne jöjjön! Ide ne merjétek hozni! Meg akartok ölni! . . .

Pedig akkor a vőlegénye hónapokig nem mutatta magát. Nem hallgatott már semmi okos szóra ez a szerencsétlen lány, csak vadul járt-kelt s ki sem mozdult a házból. Gyűlölt már mindent, gyűlölte a világot, az embereket, az apját, még a szegény testvéreit és anyját sem szenvedhette, akik pedig csak siránkozni tudtak körülötte.

Több viharos jelenet lezajlása után ennyit tudtak meg apránként a szomszédok, és a cseléd, ha befejezte mondókáját, egyet lendített a kezével és lemondással szólott:

— Rossz vége lesz ennek! Egyszer csak valami bolondot tesz magával; tavaly már közel is volt hozzá! . . .

Aznap este történt, amikor a ház mestere nagy tekintéllyel megjelent s átadta a háziúr üzenetét. A gyökörök éppen akkor jött haza, dühösködött s kiadta a szajás hölgy útját. Aztán még erősen méltatlankodva rámondott a menyasszonyra, aki a konyhából jött elő:

— Látod, ennek mind te vagy az oka!

— Én vagyok az oka?! — fakadt ki szenvedélyesen a leány. — Én? . . .

— Hát ki más? Ha eszed volna és hallgatnál ránk, akkor már a magad házában lennél. De holond vagy!

— Hallgatsz el már! — vijjogta a megtámadott teremtes.

— Mért hallgassak? Mikor igazam van! Nem te hozod-e ránk ezt a sok szegényt, hogy beszélj már rólunk minden ház, a hová elkerülünk? Mert elvesztetted egészen az eszedet!

A többiek közbe léptek és félre akarták vonni a leányt, de az kitepte magát a karjaik közül és böszülten rontott az öcsésének, örökös ellenfelének.

— Nem hallgatsz el mindjárt, te kölyök! Ha nem némsz el, mindjárt kikaparom a szemedet!

— No hát gyere ide, ha mersz!

A leány most már nem bírt magával s a fiúnak rohant. Az lefogta a kezét és erősen tartotta, az anya és a másik nagy lány közéjük vetette magát, a kis gyerekek hangosan sírni kezdtek. A menyasszony vérben forgó szemmel rikácsolt, s erőlködött, hogy kiszabaduljon, de nem bírt a fiuval. Elkeseredett dulakodás folyt, a két küzdő felet még sem sikerült elválasztani, azok rettenetes módon össze voltak fonódva. Előkerült a cseléd is s egy rémült „Jezzusom!” kiáltással ő is beállott a békéltetők közé. A nagy dobogásból, kavargásból ki-kihallatszott a menyasszony fojtott, rekedt sikongása:

— Ilyet velem! . . . Elengedsz rögtön! . . . Mindjárt beléd harapok, ha még szorítsz!

A fiu csak még jobban merkölt belé kinlódó nővere kezébe, úgy, hogy a gyöngy nő felszisszent, s könnyek szöktek a szemébe, amikor kétségbeesetten ezt kiáltotta:

— És egy apa ezt nem hallja! Nyugodtan fekszik bent! . . .

Egy-két pillanat múlt el. Akkor föl pattant a szomszéd szoba ajtaja s megjelent a küszöbön egy kis férfialak, csak úgy éjjeli pongyolában. Halvány, beesett volt az arca, csak a szeme villogott, csak az ökle szorult göreszen. Egy szempillantásig rábámult a szoba végén forrongó embergomolyagra, aztán előre tört, összekapott családjához érve, felágaskodott s megragadva a menyasszonylány haját, az öklével rácsapott az arcára. . .

Most már szóváltak a küzdők, csak a lány,

a főrendiházban nyújtottak be, abban a kérelemben kulminál, hogy ő felsége alkotmányos jogait akként gyakorolja, hogy az alkotmányos állapotok mielőbb helyreállítsanak. Figyelemreméltó, hogy ez a felirati javaslat, amely a kormány ellen irányuló megnyilatkozás, a Bánffy-kabinettel szemben fennfőrdöntött az uralkodóhoz intézett kérelem fönt említett formájában juttatja kifejezésre. Hír szerint az a szándék forgott fönn, hogy a felirati javaslatot előbb hangon tartásák; nevezetesen föl akarták venni eleinte a föliratba ama vádak, amelyek az obstrukcionista beszédekből már eléggé ismeretesek. De végül az a felfogás győzött, hogy a szenvedélyes és nagyjából be nem bizonyított vádaknak illetlen ismétlése a legelőbb elmentében állana a főrendiház hagyományával és szellemével és hogy ez az előbb hang a tradíciók és a tekintély őrzőinek körében nem találna visszhangra. Az ellenzéki főrendeknek a főrendiház ülését megelőzőt értekezletén rámutattak arra is, hogy az ellenzéki megnyilatkozás kiméletes formájának mindenesetre több kiltása van arra, hogy a főrendiházban nagyobb számú szavazatot kapjon. Ezzel a taktikával el is érték azt, hogy sikerült némelyeket megtéveszteniük. Így például *Zichy Nándor gróf* is mai nyilatkozatában ez akció valódi célját és jellegét teljesen félreismerte. A fölirat soha mindazonáltal nem kétséges. A főrendiházban előreláthatólag nagy többséggel elfogják határozni a napirendreterést. Sőt — mint értesülünk — még a disszidensekhez hajló főrendek közül is sokan tarthatnak fogok a szavazástól, mert abból a meggyőződésből indulnak ki, hogy a főrendiház hivatásával ellentétben áll az, hogy a trón előtt mint az obstrukcionista szövetséges társai jelenjenek meg; vagy pedig a koronáról föltételezzék, hogy különös előzettségével diadala juttassa a képviselőházban fölmerült szélső irányzatokat.

A holnapi ülések.

Holnap mindakét Háznak ülése lesz. Az ellenzéki pártoknak tegnap közölt felhívására a párttagok csaknem teljes számban Budapestre érkeztek. A holnapi ülés tehát nagyon népes lesz, de előreláthatólag jelentősebb momentumra nem igen lesz. Az ellenzék körében arról volt ma szó, hogy figyelemmel a főrendiház ülésére, a képviselőházban csak egy órahosszat tartson az ülés. De mivel a főrendiházban csak egy felszólalás lehet — a gróf *Széchenyi Imré*, aki a felirati javaslatot megokolja — az ellenzéki képviselők előállottak szándékukról.

A holnapi ülésben a szavazásokon kívül ismét lesz egy sürgős interpelláció is. *Wittmann János* a szent-annai vérengzés dolgában interpellálja a belügyminisztert.

meg az apja maradt egymással szemben. A magos barna lány elborult szemmel mintha kinyujtaná a karját, mintha rá akarván vetni magát a vézna alakra... még egy gondolat... akkor borzalmas nézéssel hirtelen visszahökken, s két kezével a halántékához kapva valami soha nem hallott, vértárgyasító rémes jajongással kirohant.

— A szomszédok, akik a folyosón zivszorogva hallották a dübörgést és az istentelen sikítást, s már rendőrről akartak szalajtatni valakit, még mielőtt magukhoz tértek volna, csak annyit láttak a homályban, hogy egy nőforma vágódik neki a rácsnak.

Az egész folyosó megreng... sikoltás hangzik el... majd oda lenn egy nagy puffadás. Mintha súlyos zsák esapódnék a kövekhez. Az udvarban valaki elkiáltja:

— Segítség! Megölte magát!

Létás-futás az emeleteken, a gyárból emberek, munkásnyolc sietnek elő, a házmesterné lámpásért megy. Megnézik a boldogtalan teremtet, oda van tapadva a földhöz, kifogatott tagokkal, a feje egy vér. Halkan nyög, fájdalommal dadog néha-néha s egy-egy tet vanaglik. A házmesterné most is megvetéssel szól:

— Milyen bagázs! Csak bajra hozta ide őket az ördög.

És elsiet, hogy telefonon értesítse a háziurat. Mire ez mezejön, a viszálykodó család már ott juttat a véres test fölött. A keztyűs, finom ur elparancsolja a lányokat a műhelybe s odaszól az esztorgályosnéhoz:

— Menjen rendőrről és telefonáljon a mentőkért!

Az újult menyasszonyt pedig viszik az irodába. S a mentők mintha már későn jöttek volna...

Az ellenzék készülődése.

Az ellenzéki pártok valamennyire értekezletet lurdet hétfőn délutánra. Azt remélik ugyanis, hogy akkorra Bánffy már meghozza Bécsből a korona határozatát az ellenzék által a kormány prozocióira tett észrevételek dolgában. Ha — amit kizártnak immár nem lehet tekinteni — a tárgyalások fonalra megszakad, akkor a kisebbség pártjai és nyilván a disszidensek is a parlamentben fogják föltárni az alkudozások tartalmát, menetét és negatív eredményüknek okát. Ennek az akciónak a megbeszélése végett hívták össze a hétfői értekezletet.

A szabadelvű pártkörből.

— Kormánypárti forrásból. —

Ma már sokan megtudták a Lloyd-klubban: miben áll a kormány prozociója a *kiegyezésre* nézve. Maga *Lukács* László pénzügyminiszter magyarázta el a képviselőknél, kik nagy csoportban álltak körül. Ugy látszik a miniszter ma főleg ezért jelent meg a pártkörben, hol már közel két hete nem fordult meg.

Okot e fejtegetésekre két ellenzéki lapnak leleplezőszerű közleménye adott. E közlemény előre akarta ismertetni a *kormány békepontjait*, de — mint a pártkörben mondják — oly helytelenül, hogy az egyesült ellenzék vezérferfiainak maguk is szükségesnek találják azok megcáfolását.

Mindenki azt hitte, hogy báró *Bánffy* miniszterelnök hivatalosan fogja helyreigazítani a nem-szabatos szöveget. De ez a helyreigazítás nem következett be. A miniszterelnök a hozzá intézett kérdésekre a legerélyesebben válaszolta:

— Nem én rajtam áll, hogy cáfolgassak. Maguk az ellenzékiek úgy is kijelentették, hogy megteszik. Én nekem az inkorrekt szöveg ellenében az autentikus szöveget kellene közreadnom s azt nem tehetem, mert a diszkreációt mindkét alkudozó fél megfogadta.

Lukács miniszter sem mondta el szószerint az illető kényes pontokat és kért mindenkit, hogy ha már az autentikus szöveget nem lehet publikálni, akkor fogyatékosan se ismeresse senki a kiegyezésre vonatkozó prozociót, mert ismét csak cáfolgatni kellene. A zavar ezzel megint növekednek.

Ebből látszik, hogy a béke utolsó reménye még sem enyészett el, különben nem féltenék a kibontakozást az ilyen korai indiskreációktól.

Beavatták a képviselőket a házszabályok reviziójának egész elaboratumába is. *Gajári Ödön* olvasta fel a megváltoztatandó szakaszokat, meg az új paragrafusokat is. A változtatások a névszerinti szavazásokat, a napirend előtti felszólalásokat, a szavazások másnapra való halasztását érintik. Erélyes intézkedéseket tartalmaz a revizió a parlamenti munka megszakitása s a rendezettség megakadályozása érdekében. A két ívkekre irt terjedelmes füzetet aztán részletesen átvitatták az egyes csoportok. Hozzájárultak: *Kubinyi Géza*, aki ki ismételve helyeselte, hogy a klórtűt mellőzték, továbbá *Pulcsky Ágost*, *Hegedűs Sándor*, *Radó Kálmán*, *Rohonyi Gyula*, *Rosenberg Gyula* és mások.

Az új házszabályokkal meg volna elégedve a párt, mert azok lehetnének teszik az obstrukciót.

Szinte fölöselegesen tartják, hogy *Pichler Győző*, *Hentaller Lajos* és *Kubik Béla* Bécsbe rándultak az osztrák obstrukció tanulmányozására. Ugyan, mintha tökéletesebb obstrukció lehetséges volna még, mint a miénk. Erre a bécsi „tanulmányut”-ra jegyezte meg valaki:

— Mire visszatér a három magyar, nem lesz hol bemutatni a szerzett tapasztalatokat, mert hát — addigra már nem is lesz országgyűlés!

A felosztás munusa tudnillik már erősen kísért a Lloyd-klubban is.

Ma megint sok főrendiházi tag jelent meg a körben s a holnapi ülés lefolyását beszéltek meg. Báró *Bánffy* pedig több csoportban, ahol főispán is jelen voltak: a nemzetiségiek tulkapásának veszedelme voltát fejtegette, ami akkor következnék be, ha a főispánok kandidáló jogát megszorítanák.

Egész este különben a politikai vajadás

izgalmas, mozgalmas képét nyújtották a klub termei. Most már mindenki aggodalommal tekint a jövőbe.

A horvát budgetvita.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Zágráb, január 19.

A tartománygyűlés ma folytatta a költségvetés tárgyalását. Elsőnek *Szekulics* szólalt fel a költségvetés mellett. Abból indul ki, hogy a felirat a nemzeti párt programjával a nemzeti jólét előmozdítását tüzte ki. Ez a jólét az ellenkező állítások ellenére is növekedőben van, mert a bevételek csökkenése csak a filoxera pusztításainak tulajdonítandó. Ezt a bajt nemsokára megszüntetik s nem szabad ezt a dolgot, mint az ellenzék teszi, politikai célokra kiaknázni. Azután polemizál *Derencsinnek* tavaly föllíratott gazdasági programjával. Ellenzi a paraszbtörtök oszthatatlanságát, mert ez paraszt-proletariátust nevel, és ellenzi a paraszbtörtök megterhelésének tilalmát, mert ez gyakran megfosztja a parasztot utolsó lehetőségétől is annak, hogy ismét talpra álljon. Ezekkel a javaslatokkal a koalíció csak arra törekszik, hogy tönkretegye a népet, amely a választásokon annyira exponálta magát a koalícióért, hogy verontásra is került a dolog. Ellenben egyetért *Derencsinnek* azzal a javaslatával, hogy a parasztság körében termelőszövetkezeteket alapítsanak, föltéve, hogy a szövetkezetek nem alakítják centralisztikusan, hanem figyelembe veszik az egyes vidékek szükségleteit. Erre néhány példát hoz fel és végül néhány személyes támadás ellen fordul és helyteleníti, hogy az ifjúságot is belevonják a politikai szenvedélyek harcába, amint például *Rubetics* választásánál történt, a hol a fiatal diákokat úgy leittatták, hogy összetűzték a rendőrséggel.

Rubetics tiltakozik az ellen az állítás ellen, hogy az ifjúságot ivásra csábította.

Vrbancs (koalíciópárti) a költségvetés ellen beszél. Helyesli, hogy a nép anyagi jólétének emelésére törekessenek, de ezt a programot a rossz közigazgatás miatt kivihetetlennek tartja. A bán — ugymond, — minket, obzorpártikat nem tart méltó ellenfeleinknek. Hazi zsidajával a *Drauban* képmutatóknak, farizeusoknak, bukkott bandának stbnek nevezetett bennünket és a hivatalos lap ezeket a piszkolódásokat egész terjedelmükben közölte. Ez azonban mind nem bánt bennünket, ha a bán egyetért is vele. Büszke vagyok rá, hogy ehhez a párthoz tartozom, amely annyit jót tett Horvátországért. Népünk mai élete csak álomkép, alkotmányossága csak látszat. A bán teremti a többséget és a nemzeti párt klubját és vele a rendszert és az alkotmányt. Minthogy ő a feje a végrehajtásnak is, részrehajló közigazgatás keletkezik, amely még magánügyekbe is beleavatkozik. Azután kemény szavakkal bírálja a közigazgatást, különösen *Belovár* vármegye igazgatását és azt mondja végül, hogy a mai közigazgatás ezelleme ártalmára van a népnek.

Derencsin gunyosan közbekiált: A békítés szelleme!

Tuscan: Az zsidó szellem! (Nevetés.)

Vrbancs nem szavazza meg a költségvetést. (Helyeslés balról.)

Mazzura a képviselők megolvasását kéri. Az elnök ezt megtagadja, ami ellen a baloldal élénken tiltakozik.

Amrus (koalíció) rosszalja, hogy a jobboldal nem vesz részt a vitában. Mi az oka ennek? kérdezi. Tulán megingott a bán állása és az urak azt hiszik, hogy nem jó most beszélni, nehogy magukra haragítsák utódját? (Nevetés balról.) Beszél azután a tangens csökkenéséről, amely csak azért nem nagyobb, mert az erdők jövedelme emelkedett. De mi lesz azután, ha föllép az amerikai és orosz verseny és ha 15 év múlva erdőink ki lesznek vágva? Majd a költségvetés egyes tételeivel foglalkozva, szemérveti a kormányt a tulságos bürokratizmust, amelylyel a hivatalnokok szaporítása jár.

A bán: Az úgyszámok emelkednek!

Amrus: Nem ettől függ a dolog. Dolgozni kell, ahogy én dolgoztam *Boszniában* a marhavész alkalmával. A legjobb politika a jó közigazgatás. Ha jó a közigazgatásunk, megszűnik az ellenzék.

A bán: Hat a függetlenség?

Amrus: Azt pusztuló organizmus soha el nem éri, előbb más viszonyokat kell szanalni.

A bán: Az meg is fog történni!

Starcevic: Vegye hozzá mindjárt *Amrust* is!

Amrus: Közönségem! Nem akarok veled konkurálni! (Derűtség.)

Mazzura újra kéri a jelenlevők megolvasását, de az elnök újra megtagadja ezt. Kisebbit vita támad, amelybe beleszól *Urbanics* és *Derencsin*, akikről az elnök erős csüngtetéssel megvonja a szót.

Általános derűtség mellett *Amrus* belekezd a

hátszabályok magyarzatásába és azután folytatja a költségvetés bírálatát. Elítéli a bürokratizmust a statisztikai hivatalnál, a megyei és járási hatóságoknál és az állattenyésztési intézeteknél és végül az egyetemen görög-keleti fakultás és egy műegyetem alapítását, továbbá a kisipar fejlesztését követeli.

Mazura azt kívánja, hogy az igazoló bizottságnak a piszarovinai választásról szóló jelentését tüzzék napirendre. L. dítványát elvetik.

A legközelebbi ülés holnap lesz.

KÜLFÖLD.

Az osztrák obstrukció.

Budapest, január 19.

Az ausztriai németek ellenzéki párttörédei ma délelőtt is folytatták tanácskozásait, még pedig a pártelnökök tegnapi megállapodása tárgyában, hogy formulázassanak a közösen képviselendő nemzetiségpolitikai követelések. A kérdést nem vitatták még ugyan meg az összes pártklubok, de máris bizonyosnak tekinthető, hogy az összes pártelnökök meg fogják kapni a felhatalmazást a német ellenzék közös követelményeinek formulázására. Ma a német haladópart és az alkalmánkhú nagybírtokosok csoportja tárgyalta a kérdést és mindakettő egyhangulag csatlakozott a tegnapi megállapodáshoz.

Az ellenzék egyetértése ekképp a nemzetiségpolitikai kérdésben megelégedt, az obstrukció ezáltal újabb erőt és hathatóságot nyer, míg másrészt a kormány párti többség kebelében egyre hangosabban jut kifejezésre a bizonytalanság és a kormány szándékainak és programjának nem ismerése miatt való elégedetlenség.

Az obstrukció gépezete a képviselőház mai ülésén is akadálytalanul működött, s a párttanácskozások miatt különben is későn kezdődött ülést két óra utánig húzták ki hátszabály-magyarzatok és jegyzőkönyvi módosítások fölött való szavazásokkal, s csak azután került a sor a bejelentések felolvasására.

Az ülés lefolyásáról a következő távirati tudósítás van előttünk:

Bécs, január 19.

A képviselőház mai ülésén néhány magyar ellenzéki képviselő is jelen volt, a kik a karzaton érdeklődéssel hallgatták az obstrukciós ülés lefolyását. Az ülés azzal kezdődött, hogy Gross tiltakozott a hátszabályok helytelen magyarzata ellen, aztán indítványt tett a mult ülés jegyzőkönyvéhez s erről névszerint való szavazást kért. Masok is jelentéktelen indítványokat nyújtottak be, melyekről névszerint való szavazást kívánnak.

Két névszerinti szavazás után, amelyekkel Gross indítványait 159 szavazattal 67 ellenében és 129 szavazattal 43 ellenében elvetették, negyed háromkor megkezdődött a bejelentések felolvasása.

Több baloldali képviselő kívánására, hogy az indítványokat és interpellációkat egész terjedelmükben olvassák fel, az elnök kijelenti, hogy kötelessége lévén ehhez hozzájárulni, beleegyezik.

Az után több indítványt és sürgős indítványt olvastak fel, köztük Hoffmann Ferenc, Kaiser, Heeger, Herzmannski, Türk és tarsiak sürgős indítványt gróf Bylandt-Ehedyt közoktatásiügyi miniszter vád alá helyezése iránt a tróppai cseh tanfelvü államgimnázium igazgatójának kinevezésével követt eljárása miatt, rámutatván arra, hogy a tróppai cseh magán-gimnáziumnak a 14. §. után történt államossítása alkotmányos, mert ez intézet fennntartása maradó terhet ró az államkincstárra.

Schönerer, Iro és tarsiak indítványt nyújtanak be az iránt, hogy az egész miniszterium helyzetessék vád alá a mult év december 28. és 30-án a 14. §. alapján kibocsátott császári rendeletek miatt.

Breznoski a prágai Biberle-Linhart-ügyben interpellál.

Schönerer a cseh lapoknak a miatt a megcsofolatlanul maradt közleménye miatt interpellál, hogy a kormány Morvaország és Szilézia tartományi hatóságait szigorúan utasította, hogy az ugynevezett nyelvi egyenjogúsághoz a legszorosabban alkalmazkodjanak és a nyelvredelet megtartása fölött oly szigorral őrködjenek, mintha a rendelet törvény volna.

Elnök 3 órakor be akarja rekeszteni az ülést. Rieger (szociáldemokrata) ismétli azt a mult ülésen tett indítványát, hogy a sajtóügyi bizottság 48 óra alatt tegyen jelentést a hírlapfélyegek megszüntetésére vonatkozó javaslatokról és ez a jelentés a legközelebbi ülés napirendjének első tárgya legyen.

E körül hosszabb vita támad. Deiduszky, a sajtóügyi bizottság elnöke Rieger indítványának sürgős tárgyalása ellen szólal fel, mert nem egyszerű döntésről van szó, amelyet a szociáldemokraták rendezni akarnak, hanem a sajtótörvény valóságos reformjáról. Ha a parlament nem akarja magát és az

államat a legnagyobb veszedelmekbe sodorni, más dolga is van, mint amit a legutóbbi időben tett. (Helyeslés jobbról.)

Kaiser (német néppárti) azt mondja, hogy a miniszterek vád alá helyezése előtt új tárgy nem tűzhető napirendre. A sajtóügyi bizottság jelentésére csak a miniszterek vád alá helyezéséről szóló indítvány után kerülhet a sor.

Daszynski (szociáldemokrata) azt mondja, hogy a mostani opozíció csak a parlament gyors elnapolására és a 14. §. uralmára vezet. Pártolja Rieger indítványát.

Schönerer azt indítványozza, hogy a legközelebbi ülés holnap legyen és napirendjére a miniszterek elleni vádindítványokat tüzzék.

Kaiser újra hangoztatja, hogy az újságfélyeg megszüntetésének, bármilyen sürgős is, háttérbe kell szorulnia a németek nemzeti követeléseinek előtt.

Berner (szociáldemokrata) Rieger indítványát pártolja. Beszède alatt összeszólközás támadt Schrammel és Wolf között. Schrammel odakiáltotta Wolfnak:

— Gyári forintok! Gyűjtő persely!

Wolf visszakialtott:

— Gazember! Rágalmazó! (Nagy nyugtalanság.)

Gross (német haladópart) azt mondja, hogy pártja felfogása szerint első sorban a nemzeti ellenségek támadását kell visszaverni.

Miután még Türk és Stojanowski beszélt, Daszynski felszólítja a baloldalt, hogy taktikai okokból is szavazza meg Rieger indítványát, mert mihelyt Thun a magyarországi helyzet tisztulásával szabad kezet nyer, rögtön haza küldi a parlamentet.

Az után a Ház elvetette Schönerer és Rieger indítványát, amivel Kaiser indítványa is tárgyalanná vált s így az elnök javaslata vált határozattá, amely szerint a legközelebbi ülés kedden lesz a mai napirend folytatásával.

A revizió.

Budapest, január 19.

A revizió ügye új szint és érdekességet nyer az által, hogy a külföldre elakondozott Walsin-Esterházy Párisba érkezett és oda kezdül állani a semmitőszéki bírák elé. Az eddigi vizsgálat során ezek a bírák elég információt szerezhetek arra, hogy kellő kritikkával fogadják ennek a legalább is gyanus kalandornak a vallomását, aki egyébiránt állítólag azt a kijelentést akarja tenni, hogy a bordereaut, amely az egyetlen bizonyíték volt Dreyfus ellen, csakugyan ő, Esterházy, írta, még pedig Sandher és Henry utasítására. A semmitőszék kihallgatta azokat az irásszakértőket, akik a Dreyfus- és a Zola pörben szerepeltek s akiknek szakvéleménye alapján mondták ki Dreyfusre, mint a bordereau írójára, a bűnöst. Ezek a kihallgatások nyilván előkészítőt az Esterházy kihallgatásának.

Mai távirataink a következők:

Páris, január 19.

Walsin-Esterházy a mult éjjel tizenkét órakor Rotterdamból az északi pályaudvaron megérkezett. Igen sok újságíró és rendőr várta s amazok valószággal ostromolták kérdéseikkel, de Walsin kijelentette, hogy ez idő szerint még nem válaszolhat kérdéseikre; csak annyit mondott, hogy a semmitőszék előtt beszélni akar. Walsin aig lehet megismerni; ősz korszakát viselt és most még betegesebb színe van, mint azelőtt. Hir szerint Walsin arra a főkérdésre, hogy ő írta-e a bordereaut, azt fogja válaszolni, hogy ő ennek az iratnak a szerzője s hogy azt főlebbvalóinak, Sandher ezredesnek és Henry alezredesnek parancsára írta.

A Gazette des Tribunaux jelent, hogy a semmitőszék tegnap Teyssonier, Chavary, Couard, Varinard, Pelletier, Belhomme és Gobert szakértőket és azután Bertillont hallgatta ki.

Páris, január 19.

A Libre Parole közli azoknak a tanuknak a névsorát, akikre Henry ügyegye Reinach ellen indított pörben hivatkozott. A tanuk száma igen nagy. Közük vannak: Zadok Khan főrabbi, Cnanoine, Thomassin, Duchesne és Renouard tábornokok, továbbá Cavaignac, Rochefort, Lebrou-Renault százados, Provost de Launay szenátor, Lemaitre, Coppée, Brunetiere akadémikusok, Lasios, Dujardin-Besumet, De Mun képviselők és Belhomme, Varinard és Couard irásszakértők, továbbá Deroulède, Bonvalot és mások.

A Gaulois szerint a büntetőtanács néhány nap óta igen behatóan foglalkozik azokkal az összejövelekekkel, amelyekben Dreyfus Brüsselben állítólag több külföldi attaséval találkozott.

Páris, január 19.

A szenátus mai ülésén Chamillard (jobbpart) a miatt interpellál, hogy miért késik az ítélethozatal a Picquart-ügyben és szemére vetette a semmitőszéknek, hogy pártját fogja Picquartnak. Felhívja az

igazságügyi minisztert, hogy a semmitőszék eljárását siettesse.

Girard azt kívánja, hogy a semmitőszék nyugodtan folytathassa munkáját. A bírói kart nem szabad sértésekkel illetni.

De Lanay (jobbpart) gyakori közbeszólásoktól kísérve igen tüzetesen szól a Beaurepaire-ügyről és megtámadja a semmitőszéket. Megrója a revizió híveinek eljárását s a tudós communardok és panamisták közt kötött szövetséget és végül felhívja a kormányt, hogy legyen erélyes.

Girard békéltető szellemben szól.

Lebrét igazságügyi miniszter a hatalmak megosztásának elvére utal és azt mondja, hogy a kormány beavatkozása csak növelné a zavart. A semmitőszék az ügy különböző fázisaiban nem mutatott semmiféle késekedést és a kormánynak be kell várnia az ítélethozatalt. A miniszter azt hiszi, hogy Beaurepaire azért mondott le, mert nem tanusították elég engedékenységet vele szemben. Ő levélben szólította fel Beaurepairet, hogy nyilatkozzék, de Beaurepaire ezt nem tette meg. A miniszter nem tehetett egyebet, mint hogy elfogadta Beaurepaire lemondását, mert az erélyesebb intézkedéssel csak az agiációt növelte volna. Lebrét kijelenti végül, hogy az ügynek véget kell vetni és kéri, hogy tarisak tiszteletben a hatalmak megosztásának elvét. (Helyeslés.)

Lebrét határozati javaslatot nyújt be, amely szerint a szenátus helyesli a kormány kijelentéseit és tiszteletben tartja a hatalmak megosztásának elvét.

Lebrét igazságügyi miniszter hozzájárul a határozati javaslatához, mire azt 212 szavazattal 28 ellenében elfogadják.

Az angol külpolitika.

Budapest, január 19.

Chamberlain angol gyarmatügyi miniszter wolverhamptoni beszède, amelyről tegnapi táviratunkban hírt adtunk, nem csakely figyelmet fog kelteni a kontinensen. A miniszter, mint hozzá illik, Angliának csupán gyarmati politikájáról beszélt, de a gyarmatügy, mióta Németország Afrikában és Ázsiában erősen konkurrál a többi nagyhatalmakkal, amelyeknek tengerentúli birtokai vannak, erősen belejátszik az általános külpolitikába, sőt domináló szerepe van benne. Chamberlain beszède igen határozott arelatot ad az angol gyarmatügyi politikának; a győztes fél nagylelkű leereszkedésével veretgi meg Franciaországnak a vállát a Fasoda-kérdés sima elintézéséért és a sanghaji telep kérdésében való visszavonulásáért; de goromba merészséggel támadja meg a francia kereskedelmi és külpolitika intézőit a madagaskári dolgok miatt. Utal is arra, hogy mi bátorítja erre: a német gyarmatügyi politika, s ezzel a két európai antagonistát messze Európán túl is szembéditlja egymással. Mindenesetre érdeklődéssel lehet várni, miként fogadja a francia sajtó és a francia kormány is ezeket a nyilatkozatokat s nem lesz-e meg Franciaország és Anglia közt az a konfliktus, amelyre, egy minapi közlemény szerint, II. Vilmos császár utalt, midőn állítólag (mert a Norddeutsche Allgemeine Zeitung tagadja) azt mondta, hogy egy francia-angol háború csak négy-öt napig tartana, mert Anglia tengerészete teljesen föl van készülve és egy-két nap alatt lángban állana Cherbourgtól Toulonig minden, a francia flotta pedig a tenger fenekére süllyedne.

Ime mai táviratunk, amely részletesen ismerteti az angol gyarmatügyek vezetőjének beszédét:

Wolverhampton, január 19.

Chamberlain gyarmatügyi miniszter tegnapi beszède során a Fasoda-ügy megnyugtató elintézéséről is beszélt s azt a reményét fejezte ki, hogy Anglia állását az egész Nilsus-ölygében a jövőre nézve teljesen megtámadhatatlannak fogják elismerni.

Megemlékezett továbbá más esetekről, amelyek izgatottságot keltek Franciaországban, így a Niger-kérdésről és a sanghaji francia telep kiterjesztésére vonatkozó követelés visszavonásáról. Ezzel kapcsolatosan megjegyezte a miniszter, hogy nagyon örül a befolyásos francia államférfiak és hírlapok ama nyilatkozatainak, amelyek azt hangoztatják, hogy ezt az alkalmat meg kell ragadni a két ország közt köztörténetet okozó valamennyi többi kérdésnek barátságos rendezésére. Ha a francia nép a francia kormányt ezt kívánja, akkor az angol feleletnél is tovább megy előre.

Az után a párisi sajtónak az ellen a része ellen fordul, amely Angliát harcvágyónak mondja. Anglia

gyűlöli a háborút. Madagaskár és Uj-Fundland kérdése még mindenesetre elintézetlen. Madagaskárt illetőleg az angol kormányban az a nézet, hogy ott *hűségesség* történt. Ünnepeken elváltat költségeket semmibe sem vették és kijátszottak. Angliát szerződéses jogoktól fosztották meg.

A brit kereskedelem ezáltal nagy kárt szenvedett. Amíg ezt a kérdést nem rendezik, *melyesleges bosszúság* marad az angol nép szívében. De a kormány hiszi és reméli, hogy ez a kérdés mind a két országra nézve elfogadható alakban fog elintéződni. Az *uj-fundlandi* kérdésben előfordult tények, mondja tovább Chamberlain, tipikus példáját mutatják annak a *rosszindulatú politikának*, amely személtomást arra törekszik, hogy szerződésnek a lehető legkisebb hasznót, de másnak a lehető legnagyobb kárt és bosszúságot okozza.

Chamberlain azt fejtette még tegnapi beszédében, hogy a nyílt ajtó politikája a német gyarmatokon elő fogja mozdítani virágzásukat. Anglia féltékenysége nélkülízi az gyarmatok terjedését s *szívesen látja Németország és az Egyesült-Államok közreműködését*. Azt hiszi, hogy Anglia, a nélkül, hogy túlságosan szan-gvinikus volna, *bizhatik Németország és az Egyesült-Államok hozzájárulásában és közreműködésében*, a midőn általánosan el akarja fogadtatni ezt az alapvetel, amelynek olyan nagy jelentőséget tulajdonít.

Paris, január 19.

A *Havas-ügynökség* azzal a kijelentéssel, hogy közleményének nincs félhivatalos jellege, a következőket közli: Tegnap Londonban tanácskozás folyt *Cambon* francia nagykövet és *Salisbury* márkí között. Másfelől *Delcassé* külügyminiszter is fogadta tegnap *Monson* angol nagykövetet. Ezekből az értekezletekből azonban korántsem tűnik ki, hogy megváltozott a *helyzet*, amely *állandóan tárgya a francia kormány komoly fontolgatásának*.

HIREK.

Budapest, január 19.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Január 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A király tiszta.** Említettük már, hogy a király tegnap fogadta Bécsben azt a porosz katonatiszti küldöttséget, amely ötvenéves ezredtulajdonosi jubileumához gratulált. Ő felsége a küldöttség tiszteleire ebédet adott s az ebéd után tiszteletdíjat, amelyben örömet fejezte ki, hogy ötvenéves ezredtulajdonosi jubileumára Bécsbe küldték tiszti küldöttséget annak az ezrednek, amelynek fejeül büszkén vallja magát. A király ezekkel a szavakkal végezte beszédét: *Barátom, a német császár ő felsége egészségére iszom!* *Schwartzkoppen* ezredes köszönő válaszában azt hangoztatta, hogy az ezred boldognak és büszkének vallja magát, mert *Ferenc József*, a fennkölt uralkodó ragyogó példaképe a feje. Az ezrednek minden tisztje és közlegénye utolsó lehelletéig hű marad az osztrák császárhoz.

— **Ferenc Ferdinánd és a magyarok.** Említettük, hogy a bécsi magyar egyesület elnöke kihallgatáson volt *Ferenc Eerdinánd* főhercegnél, hogy a bécsi magyarok újvi jókívánásait megvigye az egyesület patronusának. A főherceg megköszönte *Regenhardnak* a magyar egyesület gratulációját és hosszasan beszélt vele az egyesület tevékenységéről. Örvedetesnek mondotta, hogy újabb Magyarországon s különösen a főpapság, a minisztériumok és a megyék felkarolták a bécsi magyar egyesületet, amelynek olyannyira megnövekedett a vagyona, hogy a Bécsben élő megszorult magyarokat hathatósan segíti. A főherceg megígérte, hogy az eddiginél is nagyobb gondot fog fordítani az egyesületre.

— **Orosz tisztek Bécsben.** A Kexholm-féle orosz testőr-gránátos ezred tiszti küldöttsége ma délután Bécsbe érkezett és a Burgba szállt, hol az orosz tisztek a királyi vendégek.

— **Szilágyi Sándor utóda.** Az Egyetemi Könyvtárnak, amelynek igazgatói széke *Szilágyi Sándor* halálával megüresedett, ideiglenesen dr. *Máthé Sándor* első r az igazgatója. Az állás betöltésével nem sokára foglakozni fog az egyetemi tanács. Szilágyi Sándornak az Egyetemi Könyvtárban volt lakása le van záva s csak szombaton nyitják fel, amikor felbontják Szilágyi végrendeletét is.

— **Zalai Fenyvessy Adólf.** Az országgyűlés gyorsirófőnökét, *Fenyvessy Adólfot* lelkes orvációnak részesítette ma az országgyűlés tiszviselői kara abból az alkalomból, hogy a felség a magyar nemességgel tüntette ki. Kedélyes bankettet rendeztek tisztele-tére, amelyben résztvettek a többi közt: *Andor Gyula* képviselőházi elnöki tanácsos, *Endrődi Sándor* napló-

szerkesztő, *Jankovics István* a gyorsírók másodfőnöke, *Desszeffy Arisztid* háznyi titkar. Számos tiszban ünnepelték a kitüntetett gyorsírófőnököt és családját.

— **A király szaval.** Az osztrák képviselők körében beszélik, hogy mikor néhány nap előtt dr. *Hase* reichsráti képviselő és evangélikus szuperintendens kihallgatáson volt a királynál, hogy megköszönje a legutóbb kapott nagy kitüntetést, ő felsége így szólt:

— *Igazán nagy örööm telik benne, hogy az ön sok évi hű szolgálatait megjutalmazhattam. Tudom, hogy az evangélikus egyházra mindig számíthatok.*

— **Nem kell gratuláció.** Még pedig *Ferdinándnak*, a bolgár fejedelemnek nem kell. Sür-gös ukázt adott ki, amely szerint őt magát csak évenként kétszer (február 14-én és augusztus 2-ikán), a fejedelemről pedig csak egyszer (január 6-ikán) szabad meggratulálni. A sürgős intézkedés oka — mint maga a fejedelem mondja — az, hogy Bulgáriában gyakori az ünnepi alkalom, s ilyenkor a fejedelem — ezt már nem ő mondja — valósággal áldozata a tömémenten gratuláciának. Az ukázt, tekintettel egy ilyen fenyegető közlésre alkalomra, táviratilag közölték az ország összes hatóságai. Azonban engedje meg a fejedelem, hogy ámbátor so február 14-ike, se augusztus 2-ika nincs, ehhez a kitűnő eszméhez — gratuláljunk neki!

— **Egy magyar tengerész hőstette.** Valóságos hőstettet vitt végbe nemrég az *Adrián Kardos* László magyar tengerészkapitány, amely hőstét még a tengerésznap krónikáiban is ritkítja párját. Egy veszélybe jutott olasz hajónak tisztjait és legénységét mentette meg óriási viharban, kockára téve a maga és matrózai életét. Az olasz király ezért a hőstétért a legnagyobb tengerészeti érdemrendet, a vitézségi érmet küldte el *Kardos Lászlónak* a következő leirattal:

Tekintettel 5275. szám alatt kelt rendeletre s meghallgatva a tengerészeti miniszteri államtitkár jelentését: *Kardos László* urnak, a *Szent László* magyar királyi gőzhajó tisztjének, a tengerészeti vitézségi érmet adományozom, melyet a *Teresina* olasz nave-goeletnek s személyzetének, saját élete kockáztatásával történt megmentése által, az *Isoła Grossa*-sziget közelében dicsőösen kiérdemelt.

Umberto.

— **Porosz gránátosok Magyarországon.** A Ferenc császár nevét viselő porosz gárda-gránátos-ezred tiszti küldöttsége, amely most Bécsben időzik, tudósítónk távirata szerint, holnapután, szombaton Budapestre érkezik és innen Kassára utazik, hogy az *I. Vilmos császár* nevét viselő 34. számú gyalog-ezredet meglátogassa.

— **Az elhunyt főrendek.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a főrendiház 1890. évi január 18-ikán tartott ülésében a Budapestben elhalálozott gróf *Hungady László* örökös jogu főrendi tagjává nevezte az igazolói bizottság által a főrendek jegyzékéből történt tölésést és a Kolozsvartot elhalálozott *Szász Domokos* evangélikus reformatus püspök és főrendiházi tagjává az igazolói bizottság által a főrendek jegyzékéből történt tölésést tudomásul vette.

— **Az Egyetemi Kör ügye.** Az egyetem rektora ma hirdette ki az Egyetemi Kör elnökségének és bizottságának azt az ítéletet, amelyet az egyetemi tanácsból alakult feyzelmi bíróság a kör vezetőségének feyzelmi ügyében hozott. A rektor mindenekelőtt kijelentette, hogy a Kör megnyitása iránt beadott kérvényt pártolólág terjesztette fel a miniszterhez és így rövid idő múlva újra megnyithatják a Kör helyiségeit. A tanács a Kör vezetőségét, a tanács-rendeleteinek való ellenszegülés miatt a 90. szakasz második pontja alapján *egyszerű megdorgására* ítélte, azzal a megjegyzéssel, hogy hasonló, bár kisebb feyzelmi kihágás után, az egyetemről való kizárás következik.

— **A honfoglaló vezérek sírja.** *Darnay Kálmán*, az országos regészeti társulat igazgatósági tagja folyó hó 17-én kezdte meg ásatásait Zala-Szántón, a községi területen levő, negyvennél több helysírjával. Ezek azok a hatmok, amelyeket a községben élő százados legenda a honfoglaló vezérek sírjainak tart. Az kétségtelen, hogy e hely pogány magyar sírokat rejt magában; tanuságot tesz erről a mult hetekben lett lovas sír is, amely a honfoglalás korát jellemző zablást és kengyelteket tartalmazott. E tárgyakat *Nagy Vince* zala-szántói földbírtokos *Darnay Kálmán* sümegei múzeumának ajándékozta. Ha a halom-sírok egyike épp lovasontvázat és a honfoglalás korát jellemző mellékleteket tartalmaz, *Darnaynak* szándéka azt a földdei együtt kiemelni s ha e kísérlet sikerül, kiküldi azt a párisi kiállítás magyar hadtörténelmi osztálya számára.

— **Elhunyt alispán.** *Krassó-Szőrénymegye* alig néhány hete temette el volt főgyőzőjét, *Szőgyény László* orsz. képviselőt, máris új halottja van. *Litsek Béla*, a vármegye érdemes alispánja halt meg ma 50 éves korában. Az elhunyt tisztviselő tizenkét évig volt alispánja a nagy megyének s mint kitűnő, lelkiismeretes hivatalnokot, kötelességtudó férfit minden körben nagyrabecsülték.

— **A zsúpón.** Igy franciául szépen hangzik ez a ruhadarb. Magyarul alszókonyának hívják s talán ily vastag cimbetűből szedve nem oly elegáns, mint francia kollégája. Szóval az alszókonya, vagy ha így jobban tetszik: a zsúpón kihalóféltben van a hölgydivat székhelyén, Párisban. Mint a legújabb divathirek jelentik, nem is elegáns nő az, aki zsúpóban jár. Vége a rózsaszínű, világoszöld, meg minden árnyalatu selyemzsúpónnak, bevonult helyére diadalmasan a — *trikó*. Mint azt egy francia újság divat-mellékletén láttuk is, testhez feszülő, csipőtől lábbujhegyig terjedő trikó ez, olyan, mint a primadonnaké a színpadon. Lehet bármilyen színű, mivel télen harisnyja is járul fölébe. Egészégszi szempontból határozottan okos és célszerű ez az újítás, talán ennek köszönheti egy-részlő azt a nagy elterjedését. Másrészlő az esztétikai szempont dolgokt ebben a kérdésben, de ezt nem kell tovább fejtegetni. S végül, végleges jelölő annak, hogy a trikó diadalmasodott a zsúpón föltt, megjelent a *Gil Blasban* az első trikó-novella, azon a helyen, a hol eddig az alszókonya-költészet virágai termettek. Adieu, zsúpón, adieu rózsaszínű, fodros, csipkés selyem-fellegek, adieu a foltáadásig! Addig is üdvözöljük a győzedelmes trikót, amely ezennel bevonult a magasbáb népeletbe.

— **Magyarország Párisban.** A fővárosi iparosok körében *Lukács Béla*, a párisi kiállítás magyar kormánybiztosa ma este nagyszámu diszes közönség előtt felolvasást tartott a párisi kiállításról és nevezetesen Magyarországot ottani részesedéséről és sok részletet adott elő, melyek arról tanuskodnak, hogy a kormánybiztosság céltudatos működése fényes sikert biztosít a párisi kiállítás magyar osztályának. A felolvasót, akit beléptekor zajosan megéljenztek, *Ráth Károly*, a kör elnöke lelkes beszédben üdvözölte, melyben a felolvasás tárgyának nagyfontosságát jelezte. *Lukács Béla* erre belefogott nagyrédekü felolvasásába.

A felolvasó a terveizokt egész tömeget mutatta be, melyek egyrészt a kiállítás általános elrendezését, másrészt a magyar kiállítási csoportok beosztását és a magyar retrospektív kiállítás pavilonját mutatják be. A párisi kiállítás általános terveizának magyarázata közben a felolvasó többek közt a birneves gürdülő (stáló) vasutat ismertette, továbbá a chemin éleveureit, mely az egyes pavilonokban az egyes emeletet közt közvetíti a közlekedést. Leleményesen oldottak meg a bejárat kérdését azzal, hogy a kapuzat közt képez 56 bejáróval s így óránkint 60.000 ember léphet be a területre.

Az Esplanade des Invalides és a Champs de Mars közt lesz a „rue des nations” a külöldi államok külön pavilonjaival, amelyekben a legtöbb állam önállóan is bemutatja magát amelőtt, hogy a csarnokokban is kiállítanak. Az angolok szomszéd-ságában lesz a magyar pavilon, amely Magyarországot ezeres fejlődését szimbolizálja, ugy, hogy fényleg meglevő hazai műemlekek motívumai és részletei reprodukáltak, lesz benne lovagterem, kápolna, egy régi főri kincstár stülzerü történelmi hűségű berendezésével. A magyar kiállítás terembenrendezési terve teljesen kész, ugy hogy már csak néhány jelentkezőt fogadhat el a kormánybiztosság februárig.

Az irodalom és a közoktatás csoportjában a közepén ott lesz a Jókai szoba, a nagy író összes műveivel, összes fordításával, szobrával, arcképeivel, diszjandekáival, a magyar egyetemek kiállítása, a magyar művészet, műipar és a horvát közoktatás al-osztálya; láthatók lesznek a Magyarországon egy év alatt megjelent összes könyvek és hírlapok, mely gyűjtemény ki fogja domborítani, hogy a polyglott Magyarországon milyen hatalmas a magyar faj supremáciaja.

Ismertette aztán a gépgyártás, a mérnöki tudományok, a mozogadáság és élemezés, a textilipar csoportját és bővebben a lakásberendezés bemutatását.

A kormánybiztosság intervenciója folytán most rendeltek meg nálunk nagyobb objektumokat, amelyeket kiállíthatnak Párisban; így az új országházból a miniszterelnöki fogadó-termet, a budai varlak Szent István-termet, az új váraknak vendégzóbarát, a várkert parasztszobáját, melyet a boldogult királyné tervezett és melyet a király meg is rendelt most, a kápolnát, melyben a székvaros sok értékes műtárgyat mutat be, egy ebédlőt (a várakból) teljes felszereléssel, a várak bejáratáról a monumentális szoborcsoportot, melynek löleklját a konvencionális gladiator helyett eredeti kivitelű magyar csikósokak fekezi, ami bizonyára közfigyelmet fog kelteni.

Már ezekből is látható — így végzi *Lukács* elő-adását — hogy a kormánybiztosság céltudatosan működik és bizton remélhetjük, hogy Magyarországot a nagy világvágyban méltóan fogja megállani a helyet.

A közönség az előadás részleteit zajos helyesléssel kísérte és a felolvasást végül lelkesen megtapsolta.

— **Határozás.** *Andrássy Alice*, *Andrássy Gyula* nyugalmozott altábornagy és felesége, *Gencsy Iréno*, egyetlen leánya Budapestben 18 éves korában meghalt. Temetése holnap délután 3 órakor lesz a *Ferenc-kört* 39. szamu gyászházban. — *Id. Kálmán Rudolf*, a komáromi első lakarékpénztár igazgatója, tegnap rövid szenvedés után 70 éves korában meghalt. Temetése ma délután volt nagy részlet mellett.

— **Panama!** Egy eszdes, szép öreg emberre, aki a szuezi csatornán kívül arról nevezetes, hogy az egyik lánya a legifjabb unokájánál is fiatalabb volt, nagyon sok piszkot szórtak, nem is olyan régen Párisban. Az öreg *Lesseps* Ferdinánd nevét kapcsolatba hozták a Panamabotrányval, isten nyugosztalja szegényt, talán volt is része benne, de hát kirol kisül a panama, kirol nem. A gyerekei szétrebbentek a világ minden tájára, azok közt is volt panamista, szóval nagyon szomorú család lett belőlük. Történelmi névvel pedig nagyon keserves dolog szomorkodni. Az egyik *Lesseps*, Károly, ma váratlanul visszatért Párisba — mint telegrafjalk — és öt évi távollét után újra elfoglalta az *Avenue Victor Hugon* levő lakását. Visszatérését — mint a távirat mondja — *Quemay de Beaurepaire* Panama-leleplezéseivel hozták kapcsolatba. Vagyis a Panama, amely elvitte Párisból *Lesseps* Károlyt, most visszahozta Párisba. A Panama, amelynek a zótia már kijutott a tulajdonnevek legnagyobb dícsősége, a nagy kezdőbetű helyett a kicsi, amely hoz és visz, temet és föltámaszt, rombol és épít... Panama, ez a Mammon és Leviathan mellé sorakozó, az emberiség nagy evolúciójából kialakult démon... Igenis, tisztelt világ, *Lesseps* Károlyt Párisba vitte a Panama, hogy ha még lehet, mosson egyet az ő történelmi nevükön...

— **A fátyolos hölgy.** Ott volt minden előkelő temetésén, gyászistentiszteleten és hazafias ünnepségen. Különösen a hazafias ünnepségeken szeretett megjelenni, és itt könyvek hullatása közben mondta boldog-boldogtalannak, hogy ő az özvegnye annak a bizonyos *Gosztonyi* Béla huszárőragnak, aki... Itt redesen eleskultok a hangja és adós maradt a magyarázattal, hogy ki is volt az a bizonyos *Gosztonyi* Béla. Hanem azért körülötte csakhamar sutogás támadt:

— ... Bizonyosan a szabadságharcban halt meg a férje.

Igy lett özvegny *Gosztonyi* Bélánéból rövid idő alatt általános tisztelt matrona. És most különféle jótékony és hazafias célokra gyűjtieni kezdett a gyászfátyolos hölgy. A finom fátyol alatt a sápadt arcbeesett szem, ősz haj, mindmegannyi jószág, a mely alkalmatos a gyűjtés üzetéhez. Gyarapodtak is egyre az alapok, amiről azonban csak saját zsebének számlolt be *Gosztonyi* Béla. És tizenötvi gyakorlat után végre rajtavesztett egy szép napon, leleplezte a fátyolos hölgyet a rendőrség, amely minden ulatság megrontója. A matrónából mártír lett, kilenc teljes hónapot töltött el a fogházban. Decen. er elején kiszabadult a négy szűk fal közül *Domány* Gizella — mert ez volt a valódi neve — és ma megint a rendőrség kezébe került. Az ok: megint a gyászfátyol.

Domány Gizellából, hogy leülte a törvény kegyetlen kilenc hónapját, özvegny *Szilágyi* Albertné született *Domján* Cleo lett. Újnevével beállított december közepe táján egy lipótvárosi fiatal ügyvédhez és nagyuri allúrákkal arra kérte, hogy örökösödési ügyben vállalja el képviselőt. Az ügyvéd készséggel vállalkozott az örökség megszerzésére és kérte az özvegnyt, hogy írja alá a meghatalmazást. A fátyolos hölgy magával vitte a meghatalmazást és megígérte, hogy pár nap múlva aláírásával és *Pohl* pozsonyi közjegyző hitelesítésével visszaküldi. Már buszozott, amikor a megfelelő pironkodással egy csekély kéréssel állt elő. Onthon fedte a tárcáját és hívő forintot kért kölcsön. Az ügyvéd a legnagyobb előzékenységgel kölcsönzött husz forintot. A meghatalmazás azonban csak nem jött. Elleuben a másik héten ismét beállított a fátyolos hölgy és most harminc forintot kért. Az ügyvéd kis fogással élt:

— Méltóztatassék nagyságos asszonyom pár perőig várni, amíg fölvaltök egy szaszt.

A nagyságos asszony várt, várt mindaddig, amíg az ügyvéd visszatért egy rendőrral. És csakhamar *Domány* Gizella lett özvegny *Szilágyi* Albertné, született *Domján* Cleo urhölgyből. Most a fátyolos hölgy a rendőrségnél ontja könnyeit.

— **Házasság.** *Elefant* Herman fővárosi kereskedő eljegyezte *Brody* Esztké kisasszonyt, *Brody* Herman ungvári fogyasztási adóhivatali vezető leányát Ungvárról.

— **Villamos vasut Bécsben.** Budapest mintájára Bécsben is villamosra akarják átalakítani a lóvonatu közúti vasutakat. E tárgyban ma előzetes értekezlet volt az osztrák vasutügyi miniszteriumban, amelyen a közséztanács képviselőivel az idevágó kérdéseket behatóan tárgyaltak. A tárgyalásokat legközelebb folytatják és valószínűleg nemsokára kedvezően be is fejezik.

— **Kamis borok.** *Sátoralja-Ujhelyről* táviratozza tudósítók: *Barthos* József főszozlabíró a borvizsgáló bizottsággal együtt ma a Magyar Király Szállóban és több korcsmában átvizsgálta a borkészletet. A vizsgálat eredményeképpen nagymennyiségű pécsi, villányi és budafoki bort hivatalosan lefoglaltak.

— **Gyászmise gróf Károlyi Ferencért.** A Londonban üngyilkossá lett gróf *Károlyi* Ferencért ma délelőtt tartották meg a gyászmisét az egyetemi templomban. A rekviemen ott voltak: gróf *Károlyi* Tibor, *Sándor*, *István*, *Gyula*, *Mihály*, *Viktor*, *László* és *György*, gróf *Apponyi* Lajos magyarországi udvarnagya, *Daranyi* Ignac miniszter, *Nemeskür* Kiss Pál államtitkár, gróf *Hunyadi* Imre, *Tisza* Kálmán, gróf *Bánffy* György, gróf *Apponyi* Albert, gróf *Széchenyi* Béla, gróf *Dessenyi* Aurél, báró *Uchritz* Zsigmond, báró *Harkányi* Frigyes, gróf *Degenfeld* Imre, *Berelvs* Endre főrendiházi tag, báró *Splényi* Ödön, *Geiszt* Gáspár, dr. *Lumnitzer* József egyetemi tanár. Az arisztokrácia hölgytagjai közül nagyon sokan voltak a gyászmisén, melyen *Kriszán* Mihály pápai kamarás, szeminariumi igazgató celebrált nagy segédlettel.

— **Párba a torontali ügyek miatt.** Napok óta egész cikkorozatot közölnek a lapok a torontalmegyei állapotokról. A cikkek ele *Rónay* Jenő főispán ellen fordult. Torontalmegye közgyűlése azzal szolgálatot elégtételt a megtámadott főispánnak, hogy mellette nagy bizalmi demonstrációt rendezett. Ezen a közgyűlésen többek közt *Rohoney* Gedeon országgyűlési képviselő is felszólt és sértő szavakkal ítélte el annak az eljárását, aki ezeket a cikkeket sugalmazta. *Dániel* László volt torontali alispán és *Nógrádmegye* volt főispánja erre *Szentiványi* Árpád és *Viczián* Antal es. és kir. kamarás, honvédszázvezredes által provokáltatta *Rohoney*z, aki gróf *Andrássy* Tivadarra és gróf *Sztáray* Jánosra bízta az ügy elintézését. A segédek pisztolybábjában állapodtak meg, egyszeri golyóváltással, simacsövű pisztolyokkal, huszonöt lépés távolságnál, tíz másodpercnyi célzással. A párbajt ma dében vívták meg a honvédszáz kaszárnyában. *Rohoney*z is, *Dániel* is mindjárt az első pillanatokban rövid célzás után lőttek, de egyikük sem talált. A golyók azonban veszedelmes közel jártak hozzájuk. *Rohoney*z golyója alig egy ujnyira süvített el *Dániel* feje mellett, *Dániel* golyója pedig közvetlenül a *Rohoney*z könyöke alatt surrant el. Az ellenfelek bukülés nélkül váltak el egymástól. Ugyanez ügyből folyólag *Dániel* László táviratilag provokálta *Stassik* Ferencet és *Mangold* Simon ügyvédek és *Popovits* Szilárd földbirtokost is, akik a torontali főispán tiszteletére rendezett lakomán szintén sértően nyilatkoztak róla; *Rónay* Jenő főispán pedig kihívta a cikkek íróját, báró *Kaas* Jvort és a cikkek értelmi szerzőjét, *Dániel* Lászlót. A *Rónay*—*Kaas*—*ügyet* jegyzőkönyvileg intézték el, mert *Dániel* László kijelentette, hogy a cikkekhez ő szolgáltatta az anyagot s a felelősséget is elvállalja értük, a *Dániel*—*Rónay*—*ügy* ellenben az ellenfelek kölcsönös nyilatkozatai folytán a budapesti sajtóbírószág esküdtzeke előtt fog elintéztet nyerni. Ami az ügy személyi részét illeti, *Dániel* megbízottjai felük nevében sajnálatukat jelentették ki, hogy *Rónay* főispán a rulette-asztalra vonatkozó kifakadást az ő egyéni becsülete elleni támadásnak vette, mert *Dániel* Lászlónak nem volt szándéka a főispán egyéni becsületét megsérteni s erre nem is gondolt sohasem. *Rónay* megbízottjai ezt a kijelentést tudomásul vették s ezzel az ügy lovagias részét elvtették tekintik.

— **A jesusiták küldözése Olaszországból.** Mint egy rövid távirat jelenti, *Borio* és *Ricco* olasz képviselők elhatározták, hogy megüjtik az olaszországi jesusiták ellen a hadjáratot. Amint az olasz kamara legközelebb összeül, megteszik az indítványt a *jesu-itáknak* Olaszországból való *küldözésére* nézve. A terv szerint csak a rendfőnök maradhatna meg Olaszországban.

— **Az újszentannai zendülés.** *Újszentannáról* jelentik, hogy a mai nap legjelentősebb eseménye *Páris* Gábor odaváló főszozlabírónak az a kijelentése, hogy az újszentannai *Bauernverein* teljesen mentes a szocializmustól s az egyesület tagjai a lázadásban nem is vettek részt. Tegnap *Wittmann* János, a kerület képviselője *Újszentannara* utazott. Főkereste *Páris* főszozlabíró, aki a beszélgetést mindjárt azon kezdte, hogy sajnálja, miképp mindjárt akkor, amikor a zendülés okál egyedül a szocializmust jelölték meg, személyesen meg nem cáfolta ezt a gyanút.

— **Nemcsak hogy nem a szocializmus miatt oszlatam fel az egyesületet,** — mondta a főszozlabíró — *hanem meg vagyok győződve, hogy a szocializmus az egylettől teljesen ki van zárva.* Az egyesület azért oszlatam fel, mert nem volt tudomásom arról, hogy a törvényekben előirt alakítások mellett jött létre. A képviselő most azt a kérdést tetto föl:

— **Hát nem igaz, hogy a zendülés a Bauernverein kebeléből indult volna ki?**

— **Haldrozottan nem.**
A vizsgálat egyébként a világsi járásbírószág előtt folyik, *Domokos* László aradi királyi alügyész a közséztben nyomoz. Tegnap este a hadbíró s a csendőrszázados a közséztbe érkeztek a egy listát állítottak össze, amelyen harminc letartóztatandó neve szerepel. Ugy a katonaság s a csendőrség, mint az

alügyész s a vizsgálobíró még hosszabb ideig fognak a közséztben maradni.

Aradról táviratozzák, hogy az újszentannai agyonlőtt zendülőket ma boncolták fel, mire mind a négyet eltemették. Az izgatók tüntetően vonultak ki a temetőbe, de a katonaság szétoszlatta a tömeget fegyveres beavatkozás nélkül. *Müller* József, az izgatók egyike, akinek annak idején felajánlották a másodbírói állást, attól való féltelmében, hogy ma éjjel letartóztatják, este felakasztotta magát s mire ráláttak, már halott volt. Az izgalom a közséztben ismét felújult, azzal fenyegetőznek, hogy ha a katonaság elmege, agyonütik a kaputos embereket.

— **Hazafias börze.** Az amerikai a maga hírhedt józanságával és érzéketlen hidegségével igen helyesen és pontosan értékelte a sok mindenféle tárgyat. A *pretium affectionis* szinte ösmeretlen előtte. És most mégis ez teszi arrafelől szertelenül drágává és keresetté azokat a zsbívasárra való ócska kacatokat, amelyek spanyol vereségről sirnak, dícsőtven az amerikaiakat: emlékei a nemrég elült háborúnak. *New Yorkban* egész kis börze kerekedett e tárgyak körül, igen szép árfoalmakkal. Jegyzéseiből ideiktünk mutatóba néhányat.

Spanyol katonaruháról való gomb	darabja	2 dollár
Mauser puská töltény	"	3 "
Spanyol kulacs	"	10 "
Spanyol kengyelvas	"	10 "
Tölténytasó, főszerelvo	"	20 "
Kubai főkölő tőre	"	50 "
Ugyanaz, mérgezett hegygyel (!)	"	90 "

Ezeket az amerikaiaknak büszkeségszerző diadalmas emlékeket nagyban árusítják. De vannak különlegességek is, unikumok. Igy például a *Cristobal-Colon* harangja, amelyért 2—3000 dollárt kérnek. Akinek tehát van ócska gombja, heverő tölténye vagy rozsdás kengyelve: az nosza, csomagolja össze és küldje express *New Yorkba*, mint spanyol ereklyét. Jó pénzt kap értök. És hogy ez nem egészen tréfa, tanúság rá maga a spanyol hadügyminiszterium, amely — teheti — nagyban szállítja az említett cikkeket az alkalmi börzére. Igy akarja fedezni a háború költségeinek egy részét. Amibez a kenyérhéjak is hozzásegítik majd, lévén ugyan a kenyérhéj árfolyama az említett börzén 30—40 cent, azon a címen, hogy ő maradvány a katonák kézszerűjéből. A katonák is, mások is, sokan esznek most nálok száraz kenyeret. Az majd sok és jómínőségű héjat ad...

— **A hegyaljai nábob.** *Sátoralja-ujhelyi* tudósítók *Grosz* Vilmos sátoraljaiújhelyi regálebérlő manipulációról a következőket táviratozza: A városban azt hiszik, hogy *Grosz* Amerika felé vitorlázik már. Csak most derül ki, hogy milyen agyafurtsággal csapta be a szegény embereket. Mint a magyar államvasutak gépgyára képviselője szegény földmivelőknek gépeket adott hitelbe. A tartozásra kiállított váltókat veit fölük; negyedévénként mindig új váltókat kért tőlük, a régieket azonban sohasem adta vissza, hanem a fővárosi és vidéki pénzintézetekben értékesítette őket. Most, hogy *Grosz* csalasa napfényre kerültek, a váltókat a hitelezők óvatoltatták. Az egész megyében óriási a fölháborodás azok elon, akik *Grosz* működésének erkölcsi súlyt adtak.

— **Szegény kőmiveslegény.** Német alattvaló a szóban lévő szegény kőmiveslegény és tulajdonképpen hatalmas császárjának koleti utazása okozta a vesztét. Amikor a nagyratermetű császár visszatért már *Jeruzsálem*ből és a kül- és belföldi lapok leirták már a pazar szép utazást, akkor nem birt magával, neki is látni kellett a mesebeli várost, távoli *Jeruzsálemet*. Kivette hát a takarékpénztárból össze-takarított ötszáz forintocskáját és messze *Kis-Ázsiába* zarándokolt. És bizony elfogyott a pénze, alig hogy ott időzött a szent városban, amin mód fölött busulni kezdett és annyira elkeseredett, hogy a *jeruzsálemi* konzulátum a hatóság figyelmébe ajánlotta, mint elmeháborodottat. Aztán haza is küldték, *Bremában* partra szállították. És végül koldulás végsége miatt szépen el is csukták. Igy ért véget regényes utazása a kőmiveslegénynek s azért lett ő mindenképpen szegény kőmiveslegény.

A királyné szobra.

Budapest, január 19.

A *Budapesti Napló* címére ma a következő adományok érkeztek a királyné szobrára:

Szalotnay Endre gyűjtőívén (S.-Szenyörgy)	2 frt 85 kr.
Ifj. Weisz Mórné gyűjtőívén (Látrány)	2 —
Weisz Adolf (Pest-Jenő)	5 —
Stolz L. (Török-Kanizsa)	— 50
Összesen	10 frt 85 kr.
A legutóbb kimutatott összeg: 4138 frt 54 kr.	
Gyűjtésünk eddigi eredménye: 4148 frt 89 kr.	

Szalnag Endre gyűjtőívén adakoztak: Longó Lina 20 krajcár, Winkler Márta 20 krajcár, Demeter Róza 1 forint, Boér Ferencné 50 krajcár, Szabó István 50 krajcár, Born Lajos 50 krajcár; összesen 2 forint 90 krajcár, levonva 5 krajcár portó, marad összesen 2 forint 85 krajcár.

Ifjabb Weisz Mórné gyűjtőívén adakoztak: Weisz Mórné 50 krajcár, Szűcs József 30 krajcár, Benedek Juliska 30 krajcár, Dombai József 30 krajcár, Székely István 30 krajcár, Siffer József 30 krajcár; összesen 2 forint.

A kiskirályok nyugdíjban.

Budapest, január 19.

Bizony szomorú dolog, amikor holmi hatalmas kiskirály leáldozni látja dicsőségének és hatalmának a napját és penzióba kerül. A magyar törvényhozás ugyan nyágyelkűleg gondoskodott saját külön kiskirályainkról, a miniszterekről és a főispánokról, és rettenetes az az összeg, amit erre a célra az ország évenként fizet.

Franciaországnak is megvannak a maga nyugdíjas kiskirályai, csak hogy ezek nem voltak főispánok, hanem aljában véve sokkalta kisebb urak, t. i. szuverén fejedelmek az exotikus gyarmatokon, akik a szerezés alattvalók jogain nem követek el annyi erőszakot, mint a főispánok az alkotmányadta szabadságon. A francia gyarmatügyi politika az utóbbi években sok ilyen fejedelmet detronizált, akiknek jövőjéről elég szépen gondoskodott.

Az első ezek között III. Ranavaloa, a bájos madagaskári ex-királynő, aki csöndes jólétben él St. Denisben, Réunion szigetének fővárosában. A felségesszony ez idő szerint 39 éves, de sokkal fiatalabbnak látszik, — és akárcsak hajdani székhelyén, Tananarivóban, most is világos, ríktó kosztümöket visel. Kalapjait egy st.-denisi divatarusnő szállítja, — és a királynő vizasztalan, amiért nem viselhet párisi modellokat. Birodalmanak elvesztése nem okoz a szívének nagy fájdalmakat; családja és cselédjei körében nyugodtan él, olvassa az összes modern párisi regényeket és 25.000 frankos évi járadékából St. Denisben pompásan tud megélni. Legkedveltebb szórakozása a bicikli-sport, amelynek Rasendrenou nővérével együtt szenvedélyesen hódol, továbbá roppantul szeret az automata-zongorán játszani.

Behanzin, a dahomey-i ex-király, aki tulajdonképpen Bedozin-Braidjern-Hossn-Bovelének hívnak, azonfelül pedig „a világ tojásának”, avagy „a cethal fiának”, Martiniqueon él és meg kell elégednie 12.000 frankos évi járadékával. A hajdani tigris olyan selíd lett, mint a bárány, a fogász tesztileg lelkileg megtörte és napjait avval tölti; el, hogy nagyokat szív a szép pipájából, a melyet Dada királyné tőm meg számára, mialatt egy szolgálója a köpölgését tartja oda neki. Szívesen játszik a duran is, a kókuszfából készült nemzeti gitáron, amelynek hurjai kigyóbőrrel valóik. Behanzin nagyon megüregedett, csak nagy, fekete szeméből villan még elő a régi életér. Jelenleg 57 éves és legnagyobb boldogsága, ha a martinique-i iskolába járó fiainak jó haladásáról hallhat valamit. Magának még csak egyet óhajt: szeretne elmenni a párisi világiállásra és becsüléstszavát adta, hogy nem fogja megkíséreleni a szökést.

Egy másik penzionált kiskirály Ham-Ngi, az annami ex-király, aki olyan hosszas és bátor ellenállást fejtett ki Courou generállal szemben. Algírban lakik egy gyönyörű villában, harmincéves, nagyon intelligens ember, akiben nagy a műérzék: nagyon szereti a zenét meg a festészetet és tájképeit főltöbbször dicsérik. Tavaly megengedték neki, hogy néhány hetet Párisban töltsön, ahol gyakran kereste föl a Louvret, a múkiállításokat és az Operát. Algírban is habitueja az Operának és otthonában is gyakran rendez muzsikális estélyeket. Rajongó híve Mozartnak és Wagnernek; látszik, hogy eklektikus ember, de föltétlenül jóízűse van.

Az elfogott néger fejedelmek egyik legérdekesebb alekja a Senegalba internált Dina-Salifon, akinek meg kell elégednie a szerény 3000 franknyi nyugdíjával. A nemrég elhalt szudáni fejedelmnek a fia, Amadu pedig a saint-cyri katonai akadémia növendéke, aki a francia lobogó alatt fog harcolni.

— Sic transit gloria mundi, — így élnek a nyugdíjas francia kiskirályok. A mi mungó kiskirályaink pedig arról nevezetesek, hogy a nyugdíjban se töltik el tétlenül idejüket és nagy előszeretettel bankigazgatóknak mennek.

FŐVÁROS.

(*) Az eskütörti hid főjárója. Az eskütörti hid főjárója a közvetlenül környékének szabályozása tárgyában a közmunkák tanácsa igen szűk tervet dolgozott ki, de az a baj, hogy most, amikor a keresztültelre kerül a dolog, a költségeket a fővárosra akarja tolni, pedig az összeg 443.000 forintra rug. A székes főváros hatósága elhatározta, hogy tárgya-

lást indít az iránt, hogy a költségeknél legalább felét a közmunkák tanácsa viselje.

(*) Még 12,000 forint. Nagy volt a megdöbbenés a közegészségügyi bizottság mai ülésén, hogy a tisztifőorvos elterjesztette, hogy ezentul jó lesz azokat a lakásokat is fertőtleníteni, ahol tüdővész megbetegedés fordult elő. Könnyű kitűlni, hogy a rémület nem ez okozta, hiszen a bizottság tagjai nagybörzst orvosok, akik meg vannak győződve a tüdővész fertőző hatásáról. A baj ott van, hogy a tisztifőorvos számítása szerint a belügyminiszter e kezdeményezése 12.950 forinttal szaporítaná a deficiettel küzdő főváros terheit, pedig csak halálozás esetén kötelező feltétlenül a fertőtlenítés, megbetegedés esetén a tisztifőorvos megelőlegzik e kötelezettségnek fakultative való kímondásával. Dr. Schermann Adolf, a tisztifőorvos, a külföldi nagyvárosok példáiával támogatta javaslatát, vele szemben Müller Kálmán kórházi igazgató kész megalkudni a pénzügyi viszonyokkal és elégnék tartja az észszerű tisztságot, azért kérte a tisztifőorvost, hogy ilyen értelemben is készítsen költségvetést, de már Halmos polgármester, aki oly következetesen hurocol minden krajcár fölösleges kiadás ellen, mind a két állásponttól irtózott és kijelentette, hogy a kért 12.000 forintos, akár 7000 forintos kiadás jóformán csak kísérletezésekre fordítható. Amíg az orvosi körök nézete eltérő a csebavett védekezés értéke felől, addig csakis a tüdővészből történt elhalálozás után és akkor sem minden egyes esetben kellene a dezinficiálást keresztülvinni. Óhajta a polgármesternek tehát az, hogy tanulmányozzák még a kérdést. A bizottsági tagok többsége azonban a tisztifőorvos álláspontjára helyezkedett.

(*) Kisajuttatás. A kereskedelemügyi miniszter a budapest-budafoki villamos vasut építéséhez szükséges fővárosi területeket, illetőleg elrendelte a törvényes kisajuttatási eljárást és utasította a fő- és székváros közigazgatási bizottságát, hogy az e részben szükséges további intézkedéseket tegye meg. Tekintettel egyezsersmind arra, hogy a szóban forgó vasut megépítése küzerdeából sürgős, megadta a miniszter az engedélyt arra is, hogy a kisajuttatási terv jogerejű megállapítása után ezeken a területeken az építést meg a kártalanítási eljárás előtt megkezdhesék az esetre, ha a vállalat az idevonatkozólag megszabott törvényes föltételeknek pontosan eleget tett.

SZÍNHÁZ, MŰVESZET.

** Kettős szereposztás. A Nemzeti Színház igazgatósága egy föltűtőbb üdvös reformra határozta el magát, amelyet már régóta sürgetett a sajtó. A színház összes tagjaihoz körlevelet intézett, amelyben tudomásukra adja, hogy a Nemzeti Színházban ezentul szinre kerülő új daraboknál mindig kettős szereposztás lesz, — és hogy azoknak a tagoknak, akik a második szereposztásba kerültek, minden előadás-on kézen kell állniok az esetleges föllépésre. Örömmel üdvözöljük a kettős szereposztás elvének megvalósítását, de nagyon sajnáljuk, hogy csupán az ezentul szinre kerülő új daraboknál érvényesül. A Nemzeti Színházban annyi fiatal tagja van, aki alig jut szerephez, hogyha valamikor majd a kidőlt jeles művészek helyére kellene lépniök, mint kezdők állnának a közönség előtt. Szűnjék meg tehát a szerepmonopolium a régibb daraboknál is, elvégre, hogy az igazgatóság álláspontjára helyezkedjünk, ilyenkor is megtörténhetik, sőt meg is történik, hogy egyik-másik tagunk a lemondása földöntötte a musort. Elismerjük, hogy a közönség szívesebben látja még a másodrendű szerepet is a legelsőrangú színész régóta becsült kezében, de meg vagyunk róla győződve, hogy az új szereposztás érdekesége ugyanannyi embert csábítana a színházba, mint amennyit a réginek kipróbált jósága. Adják hát meg az ifjúságnak azt a jogot, amelyre a jövő kijelölte.

** Főpróba. A Királyi háznelvétel főpróbáját ma délelőtt végre meg lehetett tartani, még pedig nyilvánosan. Igaz, hogy a meghívókat csak szerdán este küldték széjjel (mert csak akkor vehették bizonyosra, hogy a főpróba megtartható) és ennek következtében nem voltak éppen sokan a Nemzeti Színház földszintjén, de ezt a „boldog hiány”-törőmmel észlelték a lapok kritikusai, akik kényelmesen helyezkedhettek el az első sorokban s akiket a tulzsufolt főpróbák zajos feoegése ezuttal nem zavart. A gyöngékedő hölgyek friss egészségben léptek ma délelőtt a színpadra. Csillag Teréz makacs rokedtsége teljesen elmult, Rákosi Szidi (aki mint első udvarhölgy, fenomenalisan korhú krinollint visel) kitűnően járt és Hegyes Mari szépségén egyáltalán nem hagyott nyomokat a másfél napi indispozíció. A darabnak mind a három fővonása egy színen játszik, de ez az egy dekoráció (terem a uavarral Henrik kastélyában) új, korhú és nagyon szép,

kivált a második felvonás végén, amikor elsötétül a színpad és a széles ablakon át beragyog a romantikus holdfény a stilszerű butorokra. A kosztümök szintén újak, érdekesek; egy-kettő (például a Hegyesi Marié a második felvonásban és a Nagy Ibolya apródjelmeze) festőileg szép. Az urak közül Egressy Ákos, Gabányi és Vizvári hordják a leggazdagabb jelmezeket. Henrik király kosztümjének a szövete inkább tarka, mint szép, de a hófehér tollbokrétája kifogástalan. A főpróba fel tizenegyötől déli egy óráig minden akadály nélkül játszódott le, csak a foganyukkal fölszerelt és kulcsal bezárható új ajtó makacsokdakt egy kicsit. Ezeket az ajtókat ma csak erőszakkal tolhatták be a szereplők, sőt a második felvonásban komikus intermezó történt. Császár nem tudott kijönni az egyik ajtón, mert a bájos Gabriella rázarta és később elfelejtette kinyitni. A színpad üres volt és Császár egy ideig hiába zörgött. Végre Lányi, az ügyelő, lépett elő a századvég prózai szakközlőjében, ő forgatta meg a kulcsot és ő bocsátotta ki Navarra uralkodóját a főpróba közönségének élénk tapsai közepette. Nagyobb malőr nem történt és reméljük, hogy a holnapi premiéren még a makacs ajtó is kifogástalanul fogják viselni magukat.

** A Levente Szegezen. A vidéki hírlapírók a jövő hónapban Országos Szövetségük segélyalapja javára színelőadást rendeznek Szegezen. A szövetség elnöksége testületileg kérte meg Emgyedy Lukács miniszteri tanácsost, hogy korán elhunyt nagytehetségű fia, Emgyedy Gyula: Levente című operáját engedje át erre az estére. A Leventére most már javában készül a szegedi színtársulat.

** A Vigszínház főpróbája. A Vigszínház holnap, pénteken délelőtt föltizenegykor tartja meg Ordonnau és Valabréque háromfelvonásos Bodard és Godard című boházátának a főpróbáját. A darab bemutatató előadása szombaton lesz. A Bodard és Godard szerzőinek már volt egy nagy sikerük a Vigszínházban; ők írták a Durand és Durand című boházot, amely egyik legkacagtatóbb műsordarabja volt a Vigszínháznak.

** Az Iparművészeti aranyérem sokat bolygatótt ügye immár végrezes befejezéshez jutott. Dr. Wassics Gyula közoktatásügyi miniszter ugyanis ma érkezett leiratban arról értesítette Radics Jenő iparművészeti muzeumi igazgatót, az aranyérem zsűriének elnökét, hogy a zsűri egyhangulag hozt í javaslatát elfogadja és az iparművészeti nagy aranyéremet Roth Miksa műiparosnak adományozza. A leiratnak erre vonatkozó része így hangzik: „A magyar Iparművészeti Múzeum kebelében alakult pályabírószáknak 1899. évi január 2-án tartott ülésén titkos szavazással egyhangulag hozott javaslata alapján az iparművészeti nagy aranyéremet Roth Miksa budapesti műiparosnak adományozom, ama üvegmozai munkáért és Tiffany-féle anyagból készített ablakpékekért, melyeket az Iparművészeti Társulatnak 1898. évi kiállításán bemutatott, és amelyekkel a velencei mozaik munkáinak hazánkban való meghonosítását és az opaleszens üvegnek festői felhasználását terén művészeti színvonalon álló ízlését és alkotó képességét igazolta.”

** Jókai a Krisztinavárosi Színkörnek. Maló Lajos, a Krisztinavárosi Színkör új igazgatója, aki virágvasárnaptól fogva Krecsányit váltja fel a budai arénában, mint a Szegei Híradó írja, Jókai Mórt kérte fel a megnyitó darab megírására.

** Műkedvelői előadás. A szentai Izraelita Nőegyesület január 28-ikán műkedvelői előadást rendez, amelyen a Vigszínház nagy sikert ért boházátát, a Mozgó fényképek adták elő. A műkedvelői előadásban, mint nekünk írják, a következők vesznek részt: dr. Hajja Dező, Témy Mariska, Harsányi János, Kabos Arminé, Braun Irenke, Mikó Mátyás, dr. Braun Károly, Brichat Nándor, Mezei Elek, Hirschhauser Ella. Az előadást tánc követi.

** Hírek a Vigszínházról. Pineronak a második feleség (The second Mrs. Thankeray) című színművéből megkezdtek a színpadi próbákat. A híres színmű Bodard és Godard után legközelebbi ujdonsága lesz a Vigszínháznak. — Szécsi Ferenc lefordította Suraudinnek egy briliáns egyfelvonásos vígjátékát. A kis darab, melyben Hegedis Gyulának fényes szerepe van, Hajnali vendég cím alatt még ebben az évadban szinre kerül.

** Thomson César hegédümvész, aki amerikai hangversenykörútról Európába visszaérkezett, február 20-ikán a Royal-szalló termében hangversenyt rendez. A művész ez alkalommal Budapesten először fog játszani Amati-hegedűjén, amelyet Amerikában 30.000 dollárért vett. Jégyek erre a hangversenyre a Harmonia zeneműkereskedésben kaphatók.

** Új történeti népszínmű. Abonyi Árpád, a Zich-család és A kópólna szerzője új történeti népszínművet írt, amely a kuuovilágból meríti tárgyát, Abonyi a Népszínműnek nyújtotta be darabját.

** Az átdolgozott Iris. Mascagni új operája, Iris, a heten a szerző által átdolgozott formában kerül előadásra a milánói Scalában. Mascagni több helyen ártta új dalművét és meg is rövidítette. Nem érdekelten, hogy Mascagni maga óhajtott dalművét dirigálni, de ezt a kérését nem teljesítették s ezért nem is megy el a bemutatató előadásra.

** Epilog. A Képzőművészeti Társulat kapuzárás után meglehetősen konstatálhatja, hogy ez a szezon a jobbak közé tartozott. Az állami művásárlásoktól eltekintve, közel 20.000 forintért keltek el képek és szobrok a kiállításon, ami ugyan még mindig csekély egy egész ország művészeti fogyasztásának, de mégis több az eddigi átlagos eredményeknél. Az állami művásárlások összege ezáltal kiválóan nagy, csak a vásárlás módjával nincsenek megelégedve a művészek. Ugy értesülünk, hogy a festők és szobrászok, akik a Képzőművészek Egyesületének tagjai, egy ülésükön bizalmatlanságot szavaztak a Képzőművészeti Tanácsnak, ennek a haldokló, vérszegény korporációnak, amely ezidén is állami megbízásból kiválogatta a megvásárlásra ajánlott műveket. A Képzőművészeti Tanács ez évben is harmónikus folytatta szomorú múltját és szilárd léptekkel siet a temető felé. Mi csak azt esodáljuk, hogy azok a művészek, akiket a Képzőművészek Egyesülete egykoron ebbe a Tanácsba delegált s akiket újra meg újra kivezett a miniszter, nem tették le mandátumaikat s nem demonstráltak ezzel azt, hogy semmi részt sem kérnek a tehetetlen Tanács működéséből.

A magánképvásárlásoknál szembetűnő momentum volt, hogy a kisebb áru képek jól keltek, különösen a karácsonyi látáron. A közönség tehát vesz képet, ha nem drága. Érdekes, hogy egy kis szobormű négy-ötösötör másolatban kelt el, ami arra sarkallhatná szobrászainkat, hogy hasonló intim, kisméretű szobrokkal gyakrabban keressék fel a kiállítást. Ezzel utat nyithatnának a szobrászatnak a szalonokba. Ez is program, a kis szobrokat sürűbben követnék az arcképmegrendelések. Ha egyszer ily módon divatosá válnék a szalonoknak szobrokkal való fölékesítése. Készítsenek szobrászaink apró, ötletes, hangulatos kis szobrokat, tán $\frac{1}{2}$ mé nagyságban, finom művészi összeneteket, amiknek gipszöntvényét 40–50 forintért adhatnák el, bizonyos, hogy a közönség sietni fog az ilyesmit megvásárolni. A bronz még drága, még szokatlan dolog 4–500 forintot adni egy kis érefiguráért. A kis gipszket könnyen kivihetik a vidékre is, ahol უjabbán egész propagandát kezdenek néhányan a múpártolási szítására.

A téli tárlat művészi eredménye nem kiváló. Mindössze két-három igazán nagy értékű mű volt a Műcsarnokban látható, ezek mind el is keltek. Nevezetes a tájkép, a természetstudium diadala, amely részben eddig mellőzött, részben új, friss tehetségek munkájának köszönhető. Jó ut a baladás felé. Új talentumokban sincs hiány, akik vagy most szerepeltek először a kiállításon, vagy csak most mutatkoztak be igazán. Régi-új alak például Kaufmann Izidor, akinek zsidógenrekepei a miniatűr-festés pompás mutatványai. Most szerepeltek először nagyobb igényű művekkel Benes Pál, aki sokat ígérő talentum, Pongrácz Károly, egy fiatal nyitni tájképfestő, aki értelmes tehetség, a szobrászok közt új. Mátray Lajos és Lovas Lajos, mindkettő izmosan, bátran modellált arcképekkel. Ezek a friss és új talentumok: azonban régi és rossz munkákban sem volt hiány, amiért némi felelősség terheli a zsűri lelkiismeretét. Ideje volna e részben is reformokhoz nyulni. Főképp reformálni kellene a Társulat egész szervezetét, a mire úgy látszik meg is van a hajlandóság. Egy kis új vér és friss szellem nem ártana és örömmel vesszük a hírt, hogy van kilátás az ilyen transzfúzióra. Ertesülésünk szerint a jövőre a nagybányai művészek csoportja — testületi jellegük épségben tartásával — szintén a Műcsarnokban állít ki, ami nagy mértékben hozzájárul nemcsak a kiállítás érdekességének emeléséhez, hanem a társulat belső dolgainak reformját is garantálja. Ha Berlinben tárt karokkal fogadják a worpswedei kolóniát, mint különálló művész-társaságot, miért ne tehetnék ugyanezt nálunk is?

A Társulat e szezonban egy pár újítást hozott be, amelyek beváltak. Így csak képes katalógust adott, még pedig szép kiállításban és az eddiginél jóval olcsóbban. Behozta az iskolák számára az ingyenes látogatást, ami üdvös dolog. Ajánljuk a tervbe vett ingyenes ruhatár inaugurálását, ami tetemesen megkönnyíti a kiállítás látogatását. Végre pedig jó volna, ha a Társulat komolyan foglalkoznék az állandó művásár gondolatával.

** Gécsy új darabja. Ez alatt a cím alatt a kolozsvári Ellenségek házasban foglalkozik Gécsy Istvánnak a *Sárdy-ház* című drámájával, amely az ottani Nemzeti Színházban fog először bemutatásra kerülni. A kolozsvári bemutató imitimitás közt elmondja a cikk írója annak is az okát, hogy a darab miért került ott színre. A *Sárdy-ház*, árulja el a cikkíró, bejárta a fővárosi színházakat, de sehol sem adták elő s így a szerző pár forintért eladta Kolozsvárra. A kolozsvári újság ezután részletesen ismerteti a darab meséjét. A kolozsvári Nemzeti Színház körében igen nagy sikert jósolnak a darabnak.

** Somogyi Mór hangversenye a Hirmondóban. Somogyi Mór zongoraművész jobírú konzervatóriumának

tanári karával és kiválóbb növendékeivel holnap (pénteken) este nagyszabású hangversenyt rendez a Telefon Hirmondó hallgatói számára. Az érdekesen összeállított műsorban Maillart, Leoncavallo, Wagner, Thomas, Meyerbeer, Beethoven, Mendelssohn és Strauss művei szerepelnek. Közreműködnek: Somogyiné B. Karola, a wüzburgi opera volt drámai primadonnája, Haaler Gabriella, Kiskomáromy Hermína, Kornay Margit, Somogyi Mór igazgató, Altmann Leo hegedűművész és Weinbaum Keresztély fuvolaművész. Kezdeté fél 9 órakor lesz Utáha 11 óráig cigányzene lesz hallható a nagylókon.

Szerzők a darabjaikról.

Budapest, január 19.

I.

Királyi házaselet.

Mélyen tisztelt szerkesztő ur!

Kényes helyzetben vagyok. Nem szeretek darabjaimról, még kevésbé magamról beszélni. Beszéljen a darab önnommagáért — ha tud; mert az, hogy én mint vélekedem róla, alig hiszem, hogy valakit érdekeljen.

Szíves felszólítása azonban oly megtisztelő módon nyilvánult, hogy ezáltal menekülöm lehetetlen volt; engedek tehát, de előre is bocsánatát kérem, ha érdekest vagy szenzációt nyújtanom egyáltalán nem sikerült.

A királyi házaselet tárgyával évek óta foglalkoztam. Bourlon Henrik s Valois Margit történeti tanulmányaim kedvenc alakjai. Mit a történelem, krónikák és fabliauk följegyeztek róluk, mind felkutatam s megragadó egyéniségük mellett figyelmemet különösen az az időszak kötötte le, melyet IX. Károly halála után Navarában a paui s noraci kastélyokban töltöttek.

Szerelmük majd szenvedélyes lángokban lobog, majd teljesen kialszik... összevesznek, szétválnak, de csak kibékülnek újra.

Duplessis-Mornay, Henrik legbuzgóbb híve így jellemezte őket:

— Reggel duzzognak, hogy együtt ebédeljenek, este összevesznek — hogy éjjel kibéküljenek! Okot haragra — különben, mindketten löven szolgáltatnak egymásnak. A hüség nem tartozott érények közé s majd az egyik, majd a másik kalandjából regéit a mendemonda nyelve.

Életüknek egy ehhez hasonló — teljesen képzelt — epizódját dolgoztam fel darabomban. Egy pár jelenetét még vidéken írtam, de a vándor színészke-dés sok izgalma s elfoglaltsága közt — be nem fejezhettem. Csak fölmentem második évében láthatat-munkáim, megírtam, a Vigszínház pályázatára benyújtottam — s a díjat megnyertem vele, de szin-padra csak most — négy év után kerülhetett!

Nem panaszkepp említem ezt, csupán mint historikumot tartom érdemesnek a följegyzésre. Darabjaim megírása s színrekerülte közt az évek oly sürű időközökben mutatkoznak, hogy legkisebb számítás szerint — száz évet kéne még élnem, hogy életemben mind színrekerüljenek. S ki óhajtaná még száz évig élni? Én ugyan még ilyen áron sem s csöndes rezignációval csak ennyit mondok magamban:

— Az a darab a legjobb, amit nem ír meg az ember!

Szerkesztő urnak

alázatos szolgálja:
Somló Sándor.

II.

Midasz király.

A 80-as évek vege Sopronban erős küzdelmet vívtunk a magyar művészet polgárjogáért. Abban a szép, de még mindig nem eléggé magyar városban a magyar művészet akkor még csak vendég volt. Bőngészni jött, amikor a természet a német színészek már learattak előtte. Ezen az állapoton akartunk mi, ott élő magyarok, segíteni. Segítettünk is, hanem bizony a dolog nem ment oly simán, mint — teszem — a névszerinti szavazások mostanság a képviselőházban. Sok küzdelemmel, sok aldozattal és sok — izetlenkedéssel járt. De végre is — győzelemmel.

Hanem bizony volt tömördek nehéz napunk is. Az ottani kevés magyarság nem igen tudta a szinbázat állandóan megtölteni és a magyar társulat nagyon gyakran jászott ritka, valogatott közönség előtt. Ilyenkor aztán nekem, mint az ottani szinüggyágmóltó egyesület tükáranak és a lelkes és aldozatkező báró Augustinusz hívalbeli zászlótartójának, volt szerencsém elsősorban a magyar szinigazgatók megnyulni, sőt kétségbeesett ábrázatahoz. „Mit tegyünk?” ez volt valamennyiük állandó kérdése.

Az obstrukció a „németek” részéről állandó volt s az a kérdés, hogy „mit tegyünk?” gyakran visszatért. Már tettünk, a mit tehetünk. A mikor Jászai Mari, Blahány, Hegyi Aranka, Pálmay Ilka, Helvey Laura és Ujházy nem segítettek, be kellett ugranom — a többi közt — nekem is. Írtam drámai prólógot, fordítottam operettet, magyarítottam francia vaude-

villet, írtam március 15-iki alkalmi darabot és vigjátékokat. Szóval: „helyi szerző” voltam, amit mi lenézhetünk innét a fővárosból, de aki mindig „csinál” két-három telt házat. S ez volt a cél.

Nem tudom, már melyik esztendőben, de a vendégzereplések utáni szelcsüdben Scribe „Oscar” című vigjátékát magyarítottam, a fő női szerepet Krescsányi Saroltának ízánva. A vigjátékból azonban énekes darabot gyartam s ehhez a darabhoz a zenét Barna Izsó, a magyar társulat akkori karmestere írta. Nagy sikerünk volt (hogyné! — két „helyi szerző” egyszerre!) s főleg Barna Izsó egy keringője tetszett nagyon. A sikert üzenetlenül élvezhettük mind a ketten, mert tantímetet egyikünk sem kapott. (Pedig Barna Izsó megérdemelte volna, de hát, tetszik tudni, a hazafiság!)

Azután évekig nem láttuk egymást, Barna Izsó meg én. Mikor végre, vidéki száműzetésünk után ide kerültünk, találkoztunk. Barna Izsó azon nyomban föl szólított, hogy írjak neki operett-librettót. Nagyon néztem. Én librettót? Holott én akkor — francia nyelvtonok írtam. De ő nem tágított; azt mondta, hogy ő csak velem arathat sikert. (Vajjon holnap is ezt fogja-e még mondani?) Azt is mondta, hogy én „egy darab vagyok az ő fiatalságából” s mondot; még sok egyebet, míg végre megírtam *Midasz királyt*.

A tárgyat a mitológiából vettem. A mitologia, kérem, nagyon jó dolog: a mitológiát mindenki szereti. Az ifjú nemzedék, mert tanulja, de nem érti; a felnőttek, mert már nem tanulják, de — értik. Azután meg a mitológiának nincsenek sem időbeli, sem térbeli korlátai s egy ily darabban kuplékat csak úgy énekelhetnek a kvótáról és az obstrukcióról, mint akár Zeűs csapadégságairól. És végül, a mitológiát egyenesen az operett-librettisták számára alkotta meg a görögök előrelátó képzelete.

Ami magát a librettót illeti, arról szerénysegem tiltja szolanom. Reklámot nem írhatok róla, mert egy librettó utóvégre sem Van Houten cacao; leszólni meg nem szóhatom le — Barna Izsó miatt.

Az operett-librettóról az a nézetem, hogy annak egyszerűnek és átlátszónak, hogy úgy mondjam: inkább *tabló-szerűnek* kell lennie. Találkozik-e nézetem a közönségével s hogy ez utóbbi elfogadja-e a mitológiához való visszatérést — elváltik holnap este.

Ujváry Bela.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ A Természettudományi Társulat ma este báró Edöös Lorand elnökiete alatt választmányi ülést tartott, melyen az e hó 26-án tartandó közgyűlésre tettek meg az előkészületeket. A közgyűlésen elnököt és tizenkét választmányi tagot választanak. A fizikai pályázaton az érdemes három munka közül egy a díjat nyeri, s egyet dícséretre ajánlanak, valamint kincjék a millenniumi jutalmadit is a Természettudományi Közöny utolsó három évfolyamában megjelent növényei ni közlemények legérdemesebbjeinek. Két új növényani pályakérdést tűznek ki s Freycinet, Rott és még Keller külföldi tudósokat, kik a társulat szellemi érdekeit előmozdították, levelező tagul ajánlja a választmány a közgyűlésnek. Bemutatták a könyvkiadó vállalat két új könyvilletményét is, nevezetesen Freycinet: „A természetudományi megismerés alapjai” és Tissó: „Az elvaradás és testgyakorás” című munkáit, amaz Salgó Ernő, emezt Csapodi István fordításában. Nuriésán József 100 forinttal az alapító tagok sorába lépett, azonkívül 198, új rendező tagot választottak, kikkel a tagok száma 8023-ra emelkedett.

Róma.

Budapest, január 19.

A gyorsvonatba, mely Róma felé röpült, egy idősb ur szállott be Firenzénél. Beszédbe ereszkedtünk s ő arról értesült, hogy én többször megfordultam már Rómában, lelkesülten felkiáltott:

— Óh uram, irigyeljen engem! En most utazom életemben először Rómába s néhány óra mulva elérem azt a vágyamat, amelyet harminc munkás esztendőn át tápláltam a lelkemben. Mi az önek, hogy most visszatér Rómába? Semmi. De nekem egy egész világ nyílik meg, egy egész új világ!

Ezt a beszélgetést egy irósermösöm írta le, vele eszt meg. Olyan igaz, hogy igazabban nem is lehet jellemezni a Rómában rejtőző delejt, amely minden országból magába buzza az embereket. Csak Róma az a város, ahol látni minden nemzetiségű fehér haju embereket, akik ifjú korukban oda-szakadtak s nem tudtak többé menekülni a hatalmas város bűvös köréből. Csak Róma az a város, amelyben háromezer esztendő emlékeivel társalognak az ember s ahol a lélek általcsüvődik az ősi hangulatok ezer fajtájával. A rómalak Rómája, a pápák Rómája, az olaszok Rómája váltogatta fel egymást a történelem folyamán, egyik róma a másik romjair épült s a harmadik Róma bérházának kapufélfájából még elő-kandikál az a kü. amelyen egykor harmadfelezer esze-

tendővel ezelőtt etruszk kőműveslegény faragott. A Marcus Aurelius márványvárosa kőbányája volt a pápának és a pápai rokonoknak, akik a ragyogó pogány templomokat lefejtvén, palotákat raktak maguknak belőlük, meszet égetvén a balhatatlan istenek márvány szobraiból. Így gyuródott által Róma annyi sok száz évszázadon át, az egyes korok alkotásai tarka keverékké váltak benne, olyan, mint egy hirtelen megállt óriás lava, amely történelmi rohamában magába szedett minden kulturából egy csomó törmelket s összegyúrta mindazt egy újabb alkotásá.

A hatalmas városnak történetét Mommsen, Gregorovius, Ranke után alig lehet innárra megírni. A nagyszerű mulat ezek a nagy írók monumentális vonásokban érték ki bronzból, egy új szobrot a sok régiből. De Róma, az egykori márványbánya, ma is kiaknáhatatlan bányája az emberileg érdekes dolgoknak. Nemcsak a nagy vonások érdekelnek minket benne, hanem rejtejt apróságai, intimitásai is. Ezekről írt könyvet egy német író, dr. Schoener Rajnald, nagy albumszerű munkát, háromszáz illusztrációval, élénk állítván a terza Roma képét, amilyenek azt az intim kutató ma látja. A könyv becses, érdemes volt magyarra fordítani. Erre a munkára alig talált volna alkalmasabb író a kiadó Athenaeum Yarin Józsefnél (Nyitrai József), aki maga is egy pár esztendőn át élt Rómában, magába szívta annak hangulatait és magvas és színes magyar nyelven interpretálta német kollegájának írását.

Az ilyen könyvre szükség volt, mert irodalmunk a hiányos és felületes utirajzokon kívül alig mutathat fel valamit, ami a magyar embert Róma hatalmas hangulatairól tájékoztatná. Akik Rómába utaznak, a Baedekerben s még egy-két idegen nyelvű segédkönyvben jó utitársat találnak ugyan, de azok Róma intimitásait, amelyek oly annyira megragadják az embert, még sem árulják el. Schoener munkájának ez a legnagyobb érdeme: a Rómában lüktető életet, a föld alatti világváros, a romokba temetkezett metropolis, a renaissance nagyságában ragyogó világközpont, végre a modern főváros lappangó, titkos, idegen szemektől meg nem látott hangulatait és jelentős szimboliumait fedi fel. A mult sajátos képpé keveredik a jelennek, zavaros képpé, amelyet az eléje potylyant idegen meg nem ért, de amelyet kihámoz az olyan okos és gyakorlott kéz, mint aminő a szerző.

A díszesen kiállított kötetet mintegy háromszáz kép díszíti. Olasz művészek eredeti rajzai, amelyek a rendes illusztrált Róma-publikációk képeitől eltérőleg a dolgokat inkább festői oldalukról mutatják be. Közvetlen, igen izléses, temperamentumos rajzok, amelyek jól elősegítik a szövegnek azt az intencióját, hogy Rómát ne turista-szempontról mutassák be, hanem intim zugaiban, közvetlenül a maga élő életében. (L*)

FARSANG.

(A protestáns bálra, amely január 30-án lesz a Vigadó összes termeiben, a bályai tisztet elfogadják: Bálint Sándorné, dr. Csiky Kálmáné, báró Dániel Ernőné, Házi Lajosné, Köny Gyuláné, Kovács Sándorné, Lányi Gyuláné, gróf Mikos Arminé, Münich Aurélné, Flachy Tamásné, Purgly Mihályné, báró Radvánszky Gézáne, Richl Gyuláné, Walkó Lajosné és Zolinszky Mihályné. A bályának, valamint a rendezőség, Beldi László orsz. képviselő vezetésével alatt buzgólkodnak, hogy a bál régi fényes hírnevéhez méltó legyen.)

(A szikvizgyári alkalmazottak táncestje. A terevárosi kaszinó termeiben pompás mulatságot rendeztek ma a szikvizgyári alkalmazottak, nemreg alakult segélyegyletük javára. Első bálja volt ez a fiatal egyesületnek s ennek az első mulatságnak a sikere hosszú, hosszú időre helyet biztosított az egyesület estének a farsangi napokban. A mulatságon részt vettek a budapesti szodavizgyárosok teljes számban s ezeken kívül annyi szép leány és asszony, hogy eleinte alig lehetett táncolni. Bályána nem levén, az első eszardat 9 órakor zendítette rá a cigány, mire mintegy 80 pár perült táncra.)

(A budai dalárda, a főváros első dalosgyulete, érdekes estét rendez február 4-én, szombaton, a budai Földvár-vendéglő összes termeiben. Az estén a dalárda hangversenyezni fog s az enekelőadás után jelmezes táncestély következik.)

(A könyvnyomdászok szakköre január 22-én a Metropolisz szálló feher termében (Kerepesi-ut 58.) kedélyes estét rendez, amely 7 órakor kezdődik.)

(A budapesti közúti vaspályatársaság kálaujai február 2-án a VI-VII. kerületi kör dísztermében zártkörű tanulmányokat rendeznek.)

(A VII-ik kerületi érsebetvárosi kör e hó 21-én saját helyiségeiben felolvasással és táncal egybekötött családi estét rendez.)

(A székesfehérvári Iraelita nőegylet január 28-án a Magyar Király szálloda termeiben művészestélyt rendez, amelyen közreműködnek: Seifágyi Arabella, Németh József, Kolonyi Elemér és Popper Félix.)

(A temesvári M. Á. V. altsízi kör február 4-én az ujonnan épült állomás dísztermében zártkörű tanulmányokat rendez.)

(A gyöngyösi iparoskör e hó 15-én táncmulatságot rendezett, melyen a város színe-java megjelent. A szimfóniában nagy meglepetésben részesült a közönség. Fischer Pál, a Gyöngyösi Újság dolgozótárs nagy világtörténelmi és régészeti kiállítást rendezett. A mulatság a legvidámabb hangulatban reggelig tartott.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ A rendőrség sajtópöre. A mult évben, mikor a rendőrség megkezdte a szocialisták kiutasítását, Weisshaus Ödön lakatos a Népszavában Rovás címen keményen megtámadta a rendőrséget. A rendőrség nevében a főügyészség sajtópört indított Weisshaus ellen. Az esküdszéki tárgyaláson október 13-án azonban Weisshaus nem jelent meg, de az esküdtek marasztaló verdiktet nyilvános becsületértében mondták vétkesnek Weisshaus. Mivel az ítéletet a vádlott távollétében hozták, még egyszer kellett ma az ügyet tárgyalni. A tárgyaláson Zsitvay Leó elnökölte, a közvédő dr. Gáll Endre alügyész képviselte, a panaszos rendőrség részéről Mátyás Hugó rendőrtanácos volt jelen. A vádlott dr. Gál Jenő védőügyvéd kíséretében jelent meg. A tárgyalás megkezdésekor a vádlott kijelentette, hogy a cikkben írottaknak valótanságáról meggyőződött időközben és kész becsánatot kérni. Mátyás rendőrtanácos erre visszavonta panaszázt és az ügyész a vádat elejtvén, a sajtó-eljárás megszüntetését kérte. A bíróság erre a kincstárt, mint per-elejtő félt, a költségek megtérítésére is kötelezte.

§§ Agyonlőtt korosolyázó. Nemrégiben történt, hogy Sztankó István mezőőr a külteleken tiltott helyen korosolyázó társaságot távozásra szólított fel. A korosolyázók rátámadtak Sztankóra, aki erre elűtötte fegyverét és támadói egyikét agyonlötötte. Az ügyben megindított vizsgálatot dr. Papp Sándor vizsgálóbíró vezette. Ma Sztankó védője, dr. Guthi Soma védené szabadlábra helyezését kérte, mivel a vizsgálatból az tűnik ki, hogy Sztankó önvédelemből használta fegyverét.

TÁVIRATOK.

Konstantinápoly, január 19. Mahmud Dszalai Eddin baba kereskedelmi és közmunkaügyi miniszter meghalt.

Kihallgatások a királynál.

Bécs, január 19. A király ő felsége gróf Széchenyi minisztert ma délelőtt, gróf Goluchowski külügyminisztert pedig délután külön-külön kihallgatáson fogadta.

Kolumbusz hamvai.

Madrid, január 19. A Giralda-hajó Kolumbusz hamvaival Sevillába érkezett és a parton lévő htegekkel üdvözlő lövéseket váltott. A hajó fogadására megjelentek a hatóságok képviselői is. A székesegyházban, ahol a koporsót a sírbolt elkészültéig őrzik, gyászszentisztelet volt, amelyen nagy közönség vett részt.

Német birodalomgyűlés.

Berlin, január 19. A birodalomgyűlés mai ülésén a birodalmi belügyi hivatal költségvetésének tárgyalásáná Rösicke hangsúlyozta, hogy a kormánynak gondoskodni kell arról, hogy Németország a szocialpolitikai téren ne maradjon el a külföld mögött.

Gróf Posadowsky államtitkár azt monja, hogy a kormány a munkásnépről való gondoskodásban nem fog szűkölni, de az ideges quiettanizmus által nem hagyja magát oly javaslatok előterjesztésére csábítani, amelyeket létszerületleneknek és kivihetetleneknek tart.

Agster a 9 órai normális munkaidő szükségét hangsúlyozza.

Erre az ülést bezárták. A tárgyalást holnap folytatják.

Közgazdasági táviratok.

Franafurt, január 19. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom, Osztrák hitelrészvény 226.—, Osztrák-magyar államvasut 154.20. Déli vasut 30.40. Magyar aranyárjádék —.— Magyar koronárjádék —.— Osztrák aranyárjádék —.— Osztrák ezüstárjádék —.— Osztrák papírárjádék —.— Bécsi bankjegysület —.— Alpesi bányarészvény —.— Olasz árjádék —.— Diskontó-bank —.— Laura-kohó —.— Harveni —.— szilárd.

Berlin, január 19. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Négyeszázeles magyar aranyárjádék 100.40. Magyar koronárjádék 98.10. Osztrák hitelrészvény 226.—, Osztrák-magyar államvasut 154.25. Déli vasut 30.25. Északnyugati vasut —.— Elbavölgyi vasut —.— Orosz bankjegy készpénz 218.50. Buschtiebradi 328.25 Orosz bankjegy —.— (Ultimo.) Lombard —.—

New York, január 19. Liatt helyben 2.75. Baza helyben januárra —.— márciusra 78.1/2, májusra 75.— Tengeri januárra 41.1/2.

Chicago, január 19. Baza januárra 70.1/2, Tengeri januárra 36.1/2.

Nyilttér.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

A közönség köréből. Köszönőirat Amerikából.

Az ereleti levél szövegritenti fordítása. Wilhelm Ferenc gyógyszerész urnak, Neunkirchen, Alsó-Ausztria, New-York, 1898. május 18.

Tisztelt Uram! 1896. november 12-én rheumatizmus következtében kénytelen voltam ágyba fektüdni. Nyolc hónapig egy és ugyanazon helyen fektüdtem és nem voltam képes egy topdát sem mozdulni; testem sulya 175 fontról 130 fontra esett, jelölű a nagy fájdalmaknak, melyeket ezen évek alatt kiállottam. Majdnem minden gyógymóddal megpróbálkoztam, így villamos borogatással, török fürdővel stb. és az orvosok minden fajtájával, de azért jobban nem éreztem magamat, ugy, hogy az orvos, kibez utóljára fordultam, a pénzét sem fogadta már el, miután azt mondta, ugys hiába.

Azon időben történt, hogy találkoztam egy barátommal, ki nekem a Wilhelm-féle antiarthritis, anti-rheumatikus vértisztító-teát ajánlotta, mint e-alhatatlan szert a rheumatizmus ellen. Bizalmat'án voltam ez uj szer iránt, s elmondtam, hogy mi mindent használtam már eddig. A sors ugy akarta, hogy irak Önnök és szivem azt sugalmazta, hogy mégis van egy segítő, ki engem meggyógyit. És csakugyan meggyőződtem, hogy él egy ilyen megmentő. Nem tudom szavakban kifejezni azon fájdalmakat, melyeket a három évem keresztül kiállottam, de most már nem zavara semmi egészségemet és e pillanatban ugy érzem magam, mintha ujra születtem volna, a világ minden kincsénél többre becsülve a Wilhelm-féle antiarthritis, anti-rheumatikus vértisztító teát.

Legyen oly jó Uram és küldjön nekem postafordultával v. m. 1 tucat (12) csomagot az Ön Wilhelm-féle antiarthritis, anti-rheumatikus vértisztító teájából.

Önnök a legjobb egészséget és hosszú életet kívánva, maradtam tisztelttel. Gordan M. József, 179 orchard st. New-York. Amerikai Egyesült Államok.

Föraktár: Wilhelm Ferenc gyógyszerésznél. Neunkirchenben A.-Ausztria.

Egy csomag ára 1 frt, 8 adagra osztva.

Kapható Budapesten: Török József gyógyszer. Király-u. 12. Peiri Otó gyógyszer. Váci-körut 17. Thallmayer és Seitz. Kochmeister Fr. utóda. Neruda N. Bécsben: cs és kir. udv. gyógyszerár. Berlinben: Schering's Grüne Apotheke. Chaussee str. 19. Münchenben: Dr. Badall, Thal 13. Vidéken minden jobb nevű gyógyszerárban és drogua-üzletben.

KATONÁK

THURY ZOLTÁN

színműve legközelebb könyvalakban is megjelenik.

Ára 50 kr.

harmadik ajánlott küldéssel 65 krajcár.

Megrendelhető: a „Budapesti Napló”

kiadóhivatalában, Budapest, József-körut 18-ik szám.

Yri Emberek,

Milko Izidor uj könyve,

nemsokára megjelenik

kiváló nyomdai díszszel.

Ára 1 forint.

(Bolti ára drágább lesz.)

Az előfizetés díja legcélszerűbben postautalványnyal a szerző címére Szabadkára küldendő.

KÜLÖNFELEK.

Vae victis!

Még ösmeretlen láttalak,
Szívembe gyúlt a vér,
S mondtam: meghalnék szívesen
Egyetlen csókokodér!

Megösméretlek, s akjadhoz
Ajkam forrón tapadt,
S csak vártam: egyszer meghalok
Egy forró csók alatt!

S vagyok, mióta elhagytál,
Szánalmas, bús alak,
Érzem: ma-holnap meghalok,
Mert megcsókoltalak!

Latzkó Andor.

† **A világ vége elmarad.** Félénk lelkek ti, akik olvastatok arról, hogy ez esztendő novemberének tizenharmadik napján összeütközik a mi öreg földünk egy nála fölfedeztetésben szokszorta ifjabb üstökösével, az 1826 óta ismert *Bielával*: nyugodjatok meg. Félénk kelt már ugyanis bennetek, amely a világ végét látta eljövendők ama már dátumában is szerencsétlen napon, látván, mint zúzódik össze ama kis karambólban a föld, Nyugodjatok meg és hallgassátok meg a csillagászoknak erről való nyilatkozását. Az összeütközés megtörténik ugyan, elkerülhetetlen, de a levét az üstökös issza meg, vagyis hogy ő zúzódik majd össze. Az üstökösök nem szilárdak, de egyáltalában igen ritkás, laza állományu égi testek; a felhőbe verődött füstön hát nem láthatjuk a csillagokat, míg ellenben az üstökösök legragyogóbb uszályából is tisztán csillognak elő. A Biela kapitány fölfedezte üstököséről különös mértékben áll ez. Hetedfél év alatt teszi meg ő kis égi körutját s egyre megfoghatózottabban látták őt vizont. Itt is, ott is elmaradozott közben belőle valami. Már kétszer ütközött vele össze a föld, 1833-ban és 1866-ban s most is baj nélkül rohan majd át rajta, kiszakítva belőle egyes darabokat, amit mi *csilloghullás* alakjában tapasztalunk meg. Egyáltalán minden hulló csillag egy-egy összeütközés alkalmával le-málló darab valamicsoda égi testből. A novemberi karambólának a következménye tehát mindössze is egy páratlanul szép csilaghullás lesz, amiként volt 1833. és 1866-ban. Természetesen óriási arányu, hiszen 1833-ban *Humboldt* egy óra alatt 25.000 hullócsillagot figyelt és számolt meg csillagásztársaival. A világ vége tehát egyelőre elmarad. Szenzáció azért mégis lesz, mert a Bielából aligha nem válnak le majd nagyobb darabok is, amelyekből néhány meteor kerül ki. Így tehát nincs kizárva, hogy ha nem is az emberiségnek, de néhány embernek mégis csak vége lézen, tartozván a meteor az olyslyu dolgok közé,

amelyek ha történetesen fejére esnek valamelyikünknek — hát bizony agyonütnek.

Ettől való féltünkben, óh mi vigasztaló a statisztika! Ő ugyanis balzsamirt ad vészes sejtleminkre, kimutatván, hogy százonként csak egy ember hal meg meteori alapon. Az erre a szádra eső ember pedig már meghalt. És a statisztikát csak nem fogja megkorrigálni egy ostoba kódarab? Nincs tehát mért féltünk attól a naptól, amelyet így hirdet a kalendárium: 1899. november 13.

† **A legújabb reklám.** Egy *new yorki* színház igazgatója találta ki a reklám egy egészen új és egészen eredeti módját, hogy színházat lehetőleg telve láthassa esténként. Az élelmes direktor levelet küldött *New York valamennyi tehető polgárának*, ami pedig sokat mond, amely levél egy husz centes utalványt, egy rövid nyomtatott hirdetményt és a következő sorokat tartalmazta:

Uram!

Mint hogy az Ön évi jövedelmét általánosan tizenöt ezer dollárra becsülik, mint hogy tehát e szerint Önnek az idő pénz; bátorodom mellékelve Önt egy husz centes utalvánnyal kárpótolni azon időért, amelyet az *Ördög nagyanyja* című látványos darabom szintén mellékelte méltóságának elővásására veszteget.

New York, a postabélyeg kelete.

A vizionlátás reményében

Jaques White,
színházgazdó.

És a színház. — Így írja legalább a *Le Journal*, — miuden este zsufozásig megtelt.

† **Nincs többé kopasz fej.** Kevés jelszóval éltek annyiszor vissza, mint azzal, amely e sorok élén nyomtatott, hála a számtalan kenőcsgyárosnak és más egyéb csodaszertalálónak, aki mind ezeket szerzett magának, de egy hajszálat sem a kopasz fejeknek. Most megint akad valaki magában és módszerében igen bizó ember. *Murahem Hodara*, aki büszkén kiáltja világára ama jelszót. Amint neve mutatja: török ez a kopaszok megváltója, nevezetesen *Konstantinápolyban* orvos. Igen egyszerű a módszere.

— Hogy nő a fü? Magot tesznek a földre. abból sarjad ki. A haj is csak így nő. Ha tehát kivessz a magva, ha már kihullott tövestül: nosza, föl kell metszeni picike kis nyílásnyira a fej bőrt, belé illesztini egy darabka hajszálat, tövestül — és aztán biztosan kinő.

Igen egyszerű, de kissé mosolygató és bizalmat sem igen keltő módszer ez, amely azonfelül kissé kivethetőnek is ígérkezik a gyakorlatban. Egy hajszállal vagy kettővel senki kopasz ember sem éri be. Nem mindenki *Bismarck* és ő is három szál hajjal díszelkedhetett. Sok hajat sovároga a kopasz, számlálatlan szálat. Már most hogy lehet majd

annyi szál számára bemetszést eszközölni a fej érzékeny bőrén? Hiszen a szítán is tultesz majd az ilyen, ha ugyan lesz, amelyik kiállja. És ezért, óh *Murahem Hodara*, kövte hiszszük, hogy az ön módszere hozta legyen meg a kopasz fejek Messiasát...

† **A csatorna és a milliók.** Hogy *Faure Félix* feledékeny ember, arról tesz tanuságát ez irás, amely előrebocsátja, hogy a párisi *rue de Montmartre* csatornájában kincset találtak. Az egyik csatornatisztító bukkant reá egy kis zsákra, amelyben, mint később kitudt, hatszáz ezer frank értékű papíros és sorsjegy volt elrejtve. A tulajdonosát nem sikerült kinyomozni, és így a respublika és a szegény munkás osztozott meg rajta. A miről is értesülést szerezvén *Faure*, így szól:

— Eddig romok között, avagy butorok hasadékaiban és ócska matrácokban találtak kincsetérő pénzt. Most már a csatornáknak. Rossz szagu lehet az a pénz. Különbén sohasem hallottam még, hogy valaki csatornából halásza ki a pénzét, amely ott fekdűt sárban és piszkokban...

Faure Félix ur megfeledezett arról, hogy igenis sokan szereztek már csatornából pénzt, amely bizony rossz szagu volt, sárban és piszkokban hevert. És hogy az a csatorna nem a *rue Montmartre*-ben volt, hanem arrafelé, ahol a *Panama-szoros* van...

† **Az automobil-klub.** Most, hogy egy élelmes vállalkozó kérvényt nyújtott be a városhoz, engedélyezzk neki néhány automobil-bérkocsi felállítását, nálunk is aktuális lett némileg az az esemény, amely javában foglalkoztatja jelenleg a párisi lapokat. Tegnapelőtt nyitották meg ugyanis a *Concorde*-térén a régi *Hotel Pastoret* helyén az *Automobile-Club de France* új palotáját. A palota berendezése állítólag mesés összegekre került, legfőbb látványossága pedig két óriás terrasz a második és harmadik emeleten, pompás kilátással a Szajna egész jobb partjára és — *last not least* — egy kert a tetején. Igen, az egész háztetőt egy 80 centiméter vastag réteg termőföld borítja és a kert nagyságára mindenesetre az a legjellemzőbb, hogy a klub két kertészt fogadott a rendbentartására. És mindezt tagsági díjakból! Hozzateszszük még ehhez, hogy a *belga* kamara csak a napokban szavazott meg egy millió frankot egy széles kövezett ut építésére *Antverpénből, Brüsszelen* át *Gemblen*be csak azért, hogy ezen az uton az automobil kocsik egyaránt melhessenek *Franciországba, az Ardennekbe* és *Németországba* is.

† **Tíz és husz.** Zsilip ur kissé melankolikusán jegyezte meg legutóbb:

— Mégis csak kitünőbb város *Prága* mint *Budapest*!

— Ugyon miért?

REGÉNY.

SÁTÁN KAPITÁNY.

(Cyrano de Bergerac kalandjai.)

(42) — LOVAGREGÉNY. —

Majd mikor magára maradt, folytatta:
— Végtére is kényszeríthetnek arra, hogy elismerjem *Manuel* fivéremnek, de nem akadályozhatnak meg abban, hogy örökös legyek!
És ezzel a gróf egészen belemerült legújabb tervébe.

Mig *Rinaldó* sietett elhagyni *Páris*-t, hogy utolérje *Cyranot*, *Castillan* pedig eszeveszotten száguldott *Ben Joel* után, *Lembrat* gróf *Párisban* is megkezdte az akciót.

Mindenek előtt elment *Lamothe* urhoz.

— Nos, kedves *Lamothe* ur, szólott lekötölező nyájassággal, mennyire vagyunk a nagy pörrel?

— *Lassan* haladunk, de az igazság haladás lassu és biztos. Hogy van *Cyrano*?

— Nem tudom, felelt tettetett közönynyel a gróf. Haragban vagyunk pártfogoltja utolsó kudarcra óta.

— Értem. *Cyrano* ur hibátlanok tartja magát és haragszik azokra, akik meg akarják őt ingatni önbizalmában.

— Helyesen ítéli meg. *Apróság*, egy szives-ségre akarom kérni.

— *Parancsoljon*, kegyelmes uram!

— *Látni* szeretném *Manuel*!

— *Különös* kívánság!

— Nem, nem, csak szeszély. *Ragaszkodik* az az ember állításához?

— *Jobban*, mint valaha.

— Nos, nékem, azt hiszem, sikerülni fog követeléseit leszállítani. Adhatna ön nékem egy írást, melylyel nemcsak én, de mindenki, aki felmutatja, bejuthatna a börtönbe?

Lamothe néhány sort vetett egy darab *velin*-papírosra, átnyújtotta az írást *Rolandnak*, és így szólott:

— *Ezzel* szabadon bejárhat kegyelmes uram *Manuel*hez, és az illetőt, akit a börtönörnek lesz szives előre megnevezni, szintén be fogják bocsátani.

— *Köszönöm*, kedves barátom; nagy hála rá kötelez szívességével, melyet különben még ma okveden fel fogok használni.

— *Nyolc* nap mulva, ha a jó Isten is úgy akarja, befejezem kutatásaimat. Remélem, addigra annyi bizonyíték lesz kezem közt, hogy könnyű lesz a vétkestől vallomást kicsikarni. Ha pedig nem, még mindig van egy esalhatatlan módszer...

— És az?

— Az inkvizíció, kedves gróf! Néhány tüzös harapófogó kérdészetésére nehéz dolog nem válaszolni! — *Vizionlátásra*, kegyelmes uram!

XXIV.

Lamothe ur kézírása előtt csakugyan megnyiták a fegyház ajtái.

Egy kulesár vezette végig *Rolandot* a hosszú, sötét folyosókon, azután mélyre le egy sikamlós csiga lépcsőn, míg végre megállapodtak egy ajtó előtt.

— Itt van, szólott az őr.

A hatalmas vasajtó csikorgva fordult meg sarkaiban és a felhőnyában a gróf eleinte csak egy összekuporodott emberi alakot látott, a tömlőc egyik sarkában.

Manuel arra sem fordította a fejét, meg volt szokva az őrk látogatására és sohasem beszélt velük.

A rövid fogság is igen megviselte a fiatal embert, arca alig volt felismerhető.

Sokat szenvedett a néhány nap alatt, lelki-

leg inkább, mint testileg, mert a nélkülözéseket igen közömbösen tűrte.

Hiszen utóvégre a szenvedés iskolájában növekedett!

Ami leginkább megtörte erejét, leginkább megviselte, az a szegényérzete volt és a tudat, hogy *Gilbertet* örökre elvesztette.

A börtönőr vállára tette kezét és megrázta egy kevéssé.

Manuel feleje fordult.

— *Kivánja* a gróf ur, hogy itt maradjak?

— Nem, elmehet — felelte halkán *Roland*.

De Manuel megismerte fivére hangját és felugrott, mintha reá akarná magát vetni a látogatóra.

— Ön itt? — kiáltotta.

A gróf ijedten hátrált néhány lépést.

— *Soh* se féljen, uram — szólott keserűen a rab — nagyon rövidre fog a láncom.

Roland csak ekkor vette észre, hogy *Roland* jobb lába rövid láncal oda van erősítve a tömlőc padlójához. Kézeledett és így szólott:

— *Mindenkinek* a látogatására várt, ugye, csak épp az enyémem?

— *Miért?* szólott hidegen *Manuel*. Talán meg akart róla győződni, hogy elég kurta a láncom, és hogy elég tévedt és elég bűzhöd a börtönöm?

— Ön tődt! Azért jöttem, hogy megkérdjezzem önt, vajjon akarja-e visszanyerni a szabadságát?

— A szabadságomat? És ezt ön kérdi tőlem? Ön...

— *Csodálkozok* rajta?

— *En* már semmin sem csodálkozom! *Ami* pedig a szabadságomat illeti, hallja, egész nyugodtan ejtem ki ezt a nagy szót, tudom, hogy nem öntől kell várnom szabadságomat!

— *Nagyon* rossz véleménye van rólam, *Manuel*!

— *Fájdalom*, idáig nem volt alkalmam jobb véleményt alkotni magamnak! *Különbén*, uram, mondja meg világosabban, hogy mi a kívánsága;

— Mert Budapestnek csak tíz szobra van, Prágának ellenben van Husz-szobral! Prága irányában röpült ki.

— Az állva maradt tűzoltó. Mari már egy hónap óta látja el új helyén a konyhakörül teendőket, általában megelégedésre, mikor a nacsosága egy napon ott talál a konyhában egy tűzoltót.

— Mi az Mari, hát már maga is? — kérdezi szemrehányó hangon.

— Csókolom a kezét, nacsosága kérem, ezt még a régi szakácsnő fejejtette itt!

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A gyolcsos tótok megrendszabályozása. Igen üdvös és a vidéki kézműárkereskedés szempontjából nagy fontosságu határozatot hozott a kereskedelmi miniszter a gyolcsos tótok a házalás címén üzött visszaéléseinek megállítására. Régi és jogos panasza az a vidéki kereskedőknek, hogy üzletoiket, egzisztenciájukat veszélyeztetik a gyolcsos tótok üzemei. Ezek a gyolcsosok ugyanis rutul kijátszva régi jogon gyakorolt házalási engedélyüket, kocsin valóssággal nagy áruraktárakkal ellepnek bizonyos vidékeket és a heti piacokon dusan megrakott sátrakkal árulnak mindent és egyenesen tönkre teszik a stabil kereskedőket, akik az adott fizetik, személyzetet tartanak és viselik az állandó üzlet költségeit. Egyáltalán nem házalnak és nem vándorolnak ezek a gyolcsosok, hanem felosztva egymásközt az ország különböző vidékeit, állandóan, minden hetivásár alkalmával ugyanabba a községbe mennek és másra, mint hetivásárra egyáltalán nem is járnak. Hat-hat napi turneuban, ki melyik vidéket járja, visszatér ugyanarra a helyre rengeteg árual, nagy sátrakkal. Ez a csuf tulparok valóssággal megrongálta már a szolid vidéki kereskedést. Ezért hasznos dolgot mivelt a kereskedelmi miniszter, amikor végre szétűtött ezek közt a sáskák közt. Kivánatos, hogy minden törvényhatóság a legnagyobb szigorral járjon közre a maga területén a miniszteri rendelet végrehajtásában. Borsodmegye alispánja a következő leiratot küldte az egyes községek előjáróságának a szolgabírák útján:

A gnyomeltóság magyar királyi kereskedelmi-ügyi miniszter urnak a gyolcsos tótok ügyében 57.211/VIII. szám alatt hozott határozatát alispán ur 11.435/98. számú rendelettel, intézkedés végett kiküldte.

A jelzett határozat szerint az 1887. XVIII. törvények alapján biztosított azon kedvezmény, hogy a felsővidéki házaló a hetivásárokat is látogatják, csak azon felsővidéki egyénekre vonatkozatható, akik a házalás tényleg gyakorolják, vagyis állandóan helysegről-helysegre és házról-házra járnak, meg-

határozott eladási hely nélkül árusítanak s csak emellett jelennek meg az utba eső körtányékban tartott hetivásárokon is, ellenben nem terjed ki a törvény jelzett kedvezményre azokra az egyénekre, bárha felső vidékiek volnaak is, akik valósságu házalás gyakorlása nélkül, csak heti vásárokat látogatnak.

Mint hogy a házaló kereskedés alatt a fennálló házalási szabályok I. § értelmében, árulnak helysegről-helysegre és házról-házra járás mellett meghatározott eladási hely nélkül való eladás értendő, azok tehát, akik helysegről-helysegre és házról-házra járás mellözésével csupán hetivásárokat látogatnak, házalási kereskedőknek egyáltalán nem tekinthetők.

Mintán a gyolcsosok, akik a szabályzat értelmében házaló kereskedést nem folytatnak, hanem csupán heti vásárokat látogatnak, még pedig mindig minden heti vásáron megjelennek, világos, hogy a törvényt kijátszák, mert ok ipart nem váltanak, üzletük után adót nem fizetnek, és így az ipara után adót fizető kereskedőket elnyomják. A törvény intenciója szerint nekik az egész orzást meg kellene járni és e helyett mindenik család megszállt egy bizonyos területet, azt monopolizálja, s házalás mellözéssel csupán heti vásárra jár, mert ha a törvény érteleme szerint házaló kereskedést folytatnak, legfeljebb 5-6 hónapban egyszer kerülhetne egy község heti vásárra. Ezen visszaélés megszüntetendő lévén, meghagyom, hogy a gyolcsos tótoknak, a heti vásárokon levő kirakodást tiltsa be, a fentiek szemmelartása mellett, szükség esetén karbatalommal is gátolja meg a kirakodást.

A szegedi baromfiállítás. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége által szeptemberben rendezendő I. országos mezőgazdasági kiállítás keretében egy gazdasági és sportbaromfi-kiállítás is fogantatni. Ennek a kiállításnak a célja első sorban a magyar baromfiak, másodsor a külföldről importált s gazdasági szempontból jónak talált fajbaromfiak által nyert keresztezési eredményeket, valamint az itthon tisztá vérben tenyésztett és gazdaságilag értékes külföldi fajtak tenyésztését nagyobb csoportokban bemutatni. A kiállításnak célja még megszüntetni azt a közönyt, amelylyel erre az állattenyésztési ágra különösen hivatott kizsugazda a baromfitenyésztés iránt viseltetik s amelynek leginkább az az oka, hogy nem ismeri azokat a tényezőket, amelyek ezt az állattenyésztési ágat jövedelmezővé teszik. A földmivelésügyi miniszterium a baromfitenyésztés felvirágztatására már megtette azokat az intézkedéseket, amelyek a többi állattenyésztési ágakait is felvirágtatták. A szegedi baromfiállítás gyakorlatilag is szemlélhetővé akarja tenni mindazt, ami ennek a rendkívül fontos állattenyésztési ágának fejlesztésére szolgál.

A gyárakban és iparosoknál alkalmazottak adója. A pénzügyminiszter a gyárakban és iparosmühelyekben alkalmazott egyének adójának kivételénél és beszedésénél eddig érvényben volt eljárás megváltoztatta. Mint hogy az új rend az iparoskörök egy részénél félretekésekre és kételyekre adott alkalmat, a félretekések elhárítása céljából a budapesti kereskedelmi és iparkamara a következőkört értesíti az érdekelteket. A munkaadók a nekik megküldött nyomtatványokon összes alkalmazottaikról olyan névjegyzéket tartoznak összeállítani, amely alkalmazottak a helyére tekintettel községeikint el legyenek különböz. Ez a névjegyzéket erre az évre azonnal, a jövőre pedig minden év november 15-ig vidéken az illetékes pénzügyvizsgálatoságnak. Budapestben pedig az illetékes adófelügyelőhelyettesnek kell beküldeni.

A pénzügyvizsgálatoság rögfön kiveti a IV. osztályu kereseti adót azokra, akiknek 40 forintnál több a havibéruik. Ezután a jegyzéket megküldi az illetékes községi előjáróságának vagy városi adóhivatalnak, amely az illető gyárba vagy iparos mühelybe elküldi egyik tisztviselőjét, ahol a munkaadó esetleg megbizottjának közbejöttével megállapítja, hogy a jegyzékben felsorolt egyének mint heti béru, vagy napszám mellett alkalmazottak adómentességet élveznek-e vagy pedig, mint állandó havibér mellett vagy darabszámra dolgozó alkalmazottak kötelesek-e az I. osztályu kereseti adót fizetésére. Az így véglegesen elkészült jegyzék alapján az illetékes községek az I. osztályu kereseti adót kivetik az adókötelesekre és felszólítják a munkaadókat, hogy április és október elsején az illetékes adószámláknak két egyenlő részleiben befizessék az adót, amelyet azonban jogukban áll alkalmazottaik béreiből levonni. Hogy a munkaadó elbocsátott munkásaiért ne legyen köteles az adót befizetni, ha nincs módjában már levonni az illető béreiből, megengedi a pénzügyminiszter, hogy a munkaadók az elbocsátott munkások nevet, az elbocsátás idejét és a beszedetlen adó összegét pontosan feltüntető változasi kimutatást felvéve a pénzügyvizsgálatosághoz, illetve az adófelügyelőhöz beküldjék, akik most már a kivetett adót közvetlenül az adóköteles alkalmazottól igyekeznek behajtani.

Déligyümölcs-aukció. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság tegnap tartott aukcióján 15000 láda narancsot, mandarin és citromot adott el a következő árak mellett: Narancs: 180.-s 2.25 forintól 3.25 forintig, 200.-s 2.- forintól 2.75 forintig, 300.-s 2.50 forintól 3.75 forintig, 360.-s 2.50 forintól 3.50 forintig. **Veperos ár:** 4.50 forintól 7.50 forintig. **Mandarin:** 80.-s 1.50 forintól 2.25 forintig, 100.-s 1.25 forintól 2.- forintig. **Citrom:** 300.-s 2.25 forintól 3.- forintig, 360.-s 2.25 forintól 3.25 forintig. A legközelebbi aukció esütörtökön, e hó 26-án lesz, amely alkalommal 8000 láda narancsot, citromot és mandarin kinalnak eladásra.

Az angolbank kamatállésszállítása. Londonból jelentik: Az angolbank a kamatállébat 4%-ról 3 1/2%-ra szállította le.

A Szatmári Termény és Hitelbank mérlege. Az intézet mérlege az 1898-ik évre 18.341.10 forint nyereséggel záródik. A részvényesek 12 forintot kapnak részvényenkint.

Fizetéseképtelenségek. A *bécsi Creditoren Verein* a következő fizetéseképtelenségek jelentői: *Rechtenswald* Miklós vegyérkereskedő *Zombolya*, *Kövesdi* Kálmán divatárúkereskedő *Nagy-Kanizsa*, *Spitz* és *Schosberger-cég* Budapest, *Kramer* Iz. bórnyagykereskedő Bécs, *Sohimek* Vencel kereskedő *Hohenmauth*, *Mayer* Mari selyemárú-gyáros Bécs, *Tornyai* Ignác kereskedő Budapest, (Akácfá-utca 57.) *Hoffmann* Kálmán kereskedő *Hatvan*, *Freyler* Ernő kereskedő *Nagy-Szeben*, *Korányi* Fülöp kereskedő *Versec*, *Herzler* és *Tarsa* cég Bécs.

Szesszarak. A kontingens nyersszesz ára *Buda-pest* 17.25 forint pénzben, 17.50 forint áruban. — *Bécsben* az irányzat szilárdabb. A nyersszesz ára 18.— forint pénzben, 18.20 forint áruban.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásár téri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása) Felhajtás: *Vágómarhák*, Magyar ökrök 1489 darab, bivar tehén 435 darab, szerbiai ökrök 254 darab, bivaly 26 darab, bika 63 darab, összesen 2267 darab, *Gazdasági marhák*: fejős tehén 118 darab, bika 1 darab. Eladási árak ezen tudósítás zartáig, vágómarhákért: Magyar hizott ökrök, legjobb minőségű 29 fttól 31 1/2 fttig, kivételesen 34 ftt, középminőségű 24 fttől 28 fttig, silányabb minőségű 20 fttől 23 fttig. *Tarka* hizott ökrök, legjobb minőségű 30 fttől 32 fttig, középminőségű 25 fttől 29 fttig, silányabb minőségű 22 fttől 23 fttig. *Szerb és boszniai ökrök* legjobb minőségű 22 forinttól 27 forintig, silányabb minőségű 18 forinttól 21 fttig. *Bika* jobb minőségű 27 fttől 31 fttig, silányabb minőségű 22 fttől 26 fttig, *Bivaly* 17 fttől 21 fttig, kivételesen 23 ftt. 100 kilónkinti élosúlyban. Magyar tehén 20 fttől 26 1/2 fttig, *Tarka* tehén 22 fttől 31 fttig, kivételesen 32 ftt. 100 kilónkinti élosúlyban. *Gazdasági marhákért*: Fejős tehén fehér — fttől — fttig, kivételesen — ftt, 100 kilónkinti; — fttől — fttig darabonként, keresztezett szines 60 fttől 110 fttig darabonként, *bonyhádi faj* 120 fttől 160 fttig darabonként. — *Majdnem változatlan felhajtás mellett* har kevesebb idegen vevő volt a vásáron, az árak a mult heti színvonal n tartottak magukat. Legjobb és jó közepes minőségű árú, továbbá jó tarka marha, ha fiatal és gömbölyű volt könnyebben volt eladható, míg egyeb minőségek, különösen nehéz, csontos, nem tett hús, habár kövér mustra ökrök nehezebben kelen el. *Bika* a jobb bécsi vásár következtében 1 forinttal drágább volt. Fejős tenekere valamivel jobb kereslet volt.

Budapesti vágómarhavásár. 1899 évi január hó 19-án. Felhajtott 75 darab bika, 1734 darab ökrök, 447 darab tehén, 26 darab bivaly. Összesen: 2282 darab. Ezek közt van szerb fajú 1 darab bika, 243 darab ökrök, 9 darab tehén, — darab bivaly. Összesen: 243 darab. A vásár hangulata élénk.

Gazdasági marhavásár. Január 19-én. Felhajtott jármos ökrök I. rendű — darab, közép minőségű — darab, fejőstehén tarka keresztezés 86 darab, bonyhádi 32 darab, tenyészbika 1 darab, összesen 119 darab. A vásár hangulata lassu.

Borjuvásár. (A budapesti marhavásártérfi vásári pénztár részvénytársaság tudósítása) Felhajtás: *Belföldi* elő borju 216 darab, leölt borju 62 darab, *barány* elő 87 darab, leölt barány 479 darab.

Árak: *Belföldi elő borju* 35-41 krajcarig, elsőrendű 42-45 krajcarig, leölt 40-47 krajcarig kilogrammonként. — *Barány*: elő 5 forintól 6 1/2 forintig, leölt 4-7 forintig paronkint. Kisebb felhajtás következtében az irányzat szilárd.

Budapesti sertés-konsumvásár. A *terenvárosi* petróleum-rakodónál lévő *székes-tóvárosi* sertés-konsumvásár *arajgyezése* 1899. január 18-án. Készlet 273 darab. Erkezett 319 darab. Összesen: 592 darab. Eladott 434 darab. Maradt 158 darab. — *Napi árak*: 120-160 kgr. sulyban 44-46 — krajcarig, 220-280 kgr. sulyban 45-47 krajcarig, 320-380 kgr. sulyban 45-47 krig. Öreg nehéz paronkint 400-500 kilos 44-46 — krajcarig. *Maiacok* 33-49 krajcarig kilonkint. A vásár hangulata lanyha volt.

Bécsi juhvásár. A mai juhvásáron a felhajtás 1714 darab juh volt. Árak paronkint: kivitelu juh 25-22.75 forint, sejtés 15 forint. Az üzlet irányzata változatlan.

Bécsi szarómarhavásár. A mai vásárra felhóztak: 3879 darab borjut, 1421 darab elő sertést, 2001 darab levágot sertést, 247 darab levágot juhot és 1384 darab barányt. Borjuk iránt gyenge volt a kérdészködés.

Eladási árak: Levágot borju 30-36 krajcaron, elsőrendű 38-44 krajcaron, elő borju 46-56 krajcaron, elsőrendű — krajcaron, legelsőrendű — krajcaron, fiatal sertés 36-45 krajcaron, levágot nehéz sertés 44-48 krajcaron, könnyű sertés — kron, elsőrendű sült 46-54 krajcaron, levágot juh 24-28 krajcaron kilogrammonként. *Bárány* 5-13 forint paronkint.

A budapesti gabonafözdsé.

Budapest, január 19.

Az üzlet ma esőndes hangulatban nyílt meg. A kínálat gyöngye volt, a kereslet korlátozott és csak néhány malom vett részt a vásárláson. Eladott 9000 méter-mázsa, melyekért esőndes hangulat mellett változatlan árakat fizettek.

mert hiszen kétségtelen, kíván valamelyes ellenszolgálatot felszabadításomért.

A gróf egy erszényt húzott ki öve mellől és így szólt:

— Ime, ebben annyi pénz van, hogy maga, aki nélkülözésekhez van szokva, jó darabig nyugodtan megélhet belőle. Engedje magát megszoktatni, hagyja el Franciaországot és ráadásul még önnek adom ezt a pénzt is!

— Ne mondja, kegyelmes uram! gunyolódot hidegen a fogoly, a tárgyaláson csak ezen szavait kellene elmondanom és már is tönkre tenném az ügyét.

— Nem értem, hebegott a gróf.

— Pedig igen egyszerű a dolog! Ha ön valóban azt hiszi, hogy elloptam frére nevét, miért nem bízik az igazságszolgáltatásban, miért akar mindenáron megszoktatni? Hiszen ezzel, kegyelmes uram, jóformán elősmeri jogaimat?

A gróf ajkába harapott.

— Nekem nincs mit tartanom a törvénytől, csak önnek, Manuel!

A fogoly vállat vont.

— Hát mondja meg akkor az okát, találjon egy okot arra, hogy miért kínált meg a szabaddal? Nem uram, én tudom, mi a vétkeim, tudom, miért kell itt nyomorognom; azért mert azt a nőt szerettem, akit ön választott.

— Gondolja?

— Tudom, hogy féktelen szerelme sugalta önnek ezt a komédiát, melynek én vagyok áldozata. Még akart szabadulni vetélytársától minden áron; de ha nem is vitathatom el öntől menyasszonyát, a szerelmemet nem tudja tönkre tenni, mint a hogy nevémet tönkre tette! Szerettem *Gilberte*-t és boldog vagyok valahányszor eszembe jut, hogy ezen szézi tisztia, angyali lélek, mely sohasem fog megnyílni ön előtt, én előttem már megnyílt!

— Nyomorult! dühöngött a gróf, nem birva haragjával.

Egyéb gabonaművekből csekély volt a forgalom változatlan áron.

Eladott:

Buza, Tiszavidéki: 100 mm. 81 k. 10 ft 55 kr, 200 mm. 79 1/2 k. 10 ft 52 1/2 kr, 400 mm. 79 1/2 k. 10 ft 52 1/2 kr, 100 mm. 79 1/2 k. 10 ft 50 kr, 100 mm. 79 k. 10 ft 27 1/2 kr, 500 mm. 78 k. 10 ft 25 kr, 100 mm. 77 1/2 k. 10 ft 12 1/2 kr, 100 mm. 79 1/2 k. 10 ft 42 1/2 krajcár.

Pestvidéki: 300 mm. 79 k. 10 ft 27 1/2 kr, 500 mm. 78 k. 10 ft 25 kr, 150 mm. 77 k. 10 ft 30 kr, 200 mm. 78 k. 10 ft 22 1/2 kr, 100 mm. 78 k. 10 ft 20 kr, 400 mm. 79 1/2 k. 10 ft 35 kr, 400 mm. 76 1/2 k. 10 ft 35 kr, 200 mm. 78 1/2 k. 10 ft 35 kr, 100 mm. 78 1/2 k. 10 ft 40 kr.

Fehérmegyei: 200 mm. 78 k. 10 ft 35 kr, 200 mm. 77 k. 10 ft 25 krajcár. Bácskai: 100 mm. 74 k. 10 ft 05 kr. Dunai: 100 mm. 74 1/2 k. 9 ft 65 krajcár. Tiszavidéki: 100 mm. 77 1/2 k. 10 ft 22 1/2 krajcár.

Felvidéki: 100 mm. 77 k. 9 ft 80 kr, 100 mm. 76 1/2 k. 9 ft 80 krajcár. Raktáraru: 2900 mm. 75 1/2 k. 9 ft 90 krajcár.

Mind 3 hónapra.

Zab: 100 mm. 6 ft 02 1/2 kr, 100 mm. 5 ft 95 kr, 100 mm. 5 ft 82 1/2 krajcár.

Készpénzfizetés mellett.

A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti ár- és értéktörzsek szokásai szerint, készpénzben 100 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with 2 columns: Buza (m) and prices. Rows include búsági, tiszavidéki, pestvidéki, fehérmegyei, bácskai, román, szerb, bolgár, rozs, árpa, zab, tengeri májusra, reccs, káposzta, köles.

Határidőszületben a hangulat kedvtelen volt, a forgalom csekély és az árak kissé lemorzsolódtak.

Forgalomba került:

Table with 2 columns: Buza március-ra, Buza április-ra, Rozs március-ra, Tengeri májusra, Zab március-ra, Reccs augusztusra.

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with 2 columns: Buza márciusra 99, Buza áprilisra, Rozs márciusra, Rozs októberre, Tengeri októberre, Tengeri májusra 99, Zab márciusra, Zab októberre, Reccs augusztusra.

Este 1/5 óraker zárul:

Table with 2 columns: Buza márciusra 99, Buza áprilisra, Rozs októberre, Rozs márciusra 99, Tengeri októberre, Tengeri májusra 99, Zab októberre, Zab márciusra 99, Reccs augusztusra.

A budapesti értéktörzs.

A mai tőzsdé irányzata tartott volt, a nélkül, hogy a vezető értékek árfolyamaiban lényeges eltérés állott volna be.

A déli tőzsdé változatlan, külföldre továbbra is barátságos képet mutatott. Déli vasutban hausse volt. A helyi piacon ezzel ellentétben már-már fellépnek lényezes javulás tünetei, mire okot egyrészt intézet és iparvállalat várható osztalékairól szóló híresztelések szolgáltattak. Az érdekeltekben kereskedelmi bank, Adria, továbbá közén- és vasipar-résztvények állottak. Mindezen érdekekben élénk kereslet mellett javult árak voltak észlelhetők.

Az előződsé tartott.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 391.50—392.—, Osztrák hitelrészvény 360.30—360.75, Osztrák-magyar államvasuti részvény 362.25—362.75, Rimamurányi vasúti részvény 307—307.50, Közúti vasút részvény 379, Salgótarjáni közénbánya részvénytársaság 1460—1465, Adria tengerhajózási részvény 248.50 forinton.

A déli tőzsdé változatlan.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 391.——392.—, Osztrák hitelrészvény 360.40—360.65, Osztrák-magyar államvasuti részvény 362.30—363.60, Magyar ipar-és kereskedelmi bank 103.25, Leszámlolóbank részvény 262.—, Déli vasút részvény 67—67.50, Közúti vasút részvénytársaság 378.50—378.75 forinton.

Az előződsé irányzata mérsékelt forgalom mellett, tartott maradt.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 360.30—360.80, Magyar hitelrészvény 391.50, Osztrák-magyar államvasuti részvény 362.30—362.50, Déli vasút 66.25—66.75, Rimamurányi vasúti 308—308.50 forinton.

Déli vasút:

Osztrák hitelrészvény 360.75 forinton. Díjbitósítók: Osztrák hitelrészvény holnapra 1.75—2.—, nyolc napra 5.—6.—; utolsó januárra —.— forinton.

Leszámloló árfolyamok:

Table with 2 columns: Magyar általános hitelbank, Osztrák hitelintézet, Budapesti bankgyűlés, Első magyar iparbank, Pesti m. kereskedelmi bank, Budapesti takp. és zálogk. r. t., Egy. Budapest. f. v. takarékpénztár, Magyar ált. takarékpénztár, Magyar ált. közénb. r. t. 1898., Magyar ált. közénbánya részv., Salgótarjáni közénbánya r. társaság, Ujlaki téglagyár r. t., Danubius-Schoen. hajógy., Schlick-féle vasöntő részv.-társ., Bantlin-féle vegyi gyárak, Magyar villamosági r.-t., Magyar vasúti forg. r. t., Nemzetk. wagnkölszónó r.-t., Adria m. kir. tengerhajózási r.-t., Budapesti városi villamos vasút.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Table with 2 columns: Allamadósság, a) Magyar Allamadósság, Aranyárak, Keleti vasúti kölcsön, Allamvasuti aranykölcsön, Allamvasuti értékpapírok, Magyar-eremnyem, b) Osztrák Allamadósság, Egyes. papírárak, Egyes. értékpapírok, Aranyárak, Bolgár vasúti kölcsön, Más kölcsönök, c) Csejen Allamadósság, Bolgár vasúti kölcsön, Bényák kölcsön, Budapesti fővárosi kölcsön.

Table with 2 columns: Záloglevelek és kölcsönkötvények, Budapesti intézetek kibocsátása, Belvárosi takarékpénztár, Egyes. f. v. takarékpénztár, Kélt. r. t., Földhitelintézet, Földhitelintézet (90 éves), Földhitelintézet (60 éves), Helyi érdekeltektől, Helyi érdekeltektől (1880. évi), Helyi érdekeltektől (1881. évi), Bankok részvényei, Előbbeségi kötvények, Adria előbbeségi kötvény, Közúti vasút, Kassa-oderbergi vasúti, Kassa-oderbergi 1881. évi.

Table with 2 columns: Záloglevelek és kölcsönkötvények, Budapesti intézetek kibocsátása, Belvárosi takarékpénztár, Egyes. f. v. takarékpénztár, Kélt. r. t., Földhitelintézet, Földhitelintézet (90 éves), Földhitelintézet (60 éves), Helyi érdekeltektől, Helyi érdekeltektől (1880. évi), Helyi érdekeltektől (1881. évi), Bankok részvényei, Előbbeségi kötvények, Adria előbbeségi kötvény, Közúti vasút, Kassa-oderbergi vasúti, Kassa-oderbergi 1881. évi.

Table with 2 columns: Záloglevelek és kölcsönkötvények, Budapesti intézetek kibocsátása, Belvárosi takarékpénztár, Egyes. f. v. takarékpénztár, Kélt. r. t., Földhitelintézet, Földhitelintézet (90 éves), Földhitelintézet (60 éves), Helyi érdekeltektől, Helyi érdekeltektől (1880. évi), Helyi érdekeltektől (1881. évi), Bankok részvényei, Előbbeségi kötvények, Adria előbbeségi kötvény, Közúti vasút, Kassa-oderbergi vasúti, Kassa-oderbergi 1881. évi.

Table with 2 columns: Záloglevelek és kölcsönkötvények, Budapesti intézetek kibocsátása, Belvárosi takarékpénztár, Egyes. f. v. takarékpénztár, Kélt. r. t., Földhitelintézet, Földhitelintézet (90 éves), Földhitelintézet (60 éves), Helyi érdekeltektől, Helyi érdekeltektől (1880. évi), Helyi érdekeltektől (1881. évi), Bankok részvényei, Előbbeségi kötvények, Adria előbbeségi kötvény, Közúti vasút, Kassa-oderbergi vasúti, Kassa-oderbergi 1881. évi.

Table with 2 columns: Záloglevelek és kölcsönkötvények, Budapesti intézetek kibocsátása, Belvárosi takarékpénztár, Egyes. f. v. takarékpénztár, Kélt. r. t., Földhitelintézet, Földhitelintézet (90 éves), Földhitelintézet (60 éves), Helyi érdekeltektől, Helyi érdekeltektől (1880. évi), Helyi érdekeltektől (1881. évi), Bankok részvényei, Előbbeségi kötvények, Adria előbbeségi kötvény, Közúti vasút, Kassa-oderbergi vasúti, Kassa-oderbergi 1881. évi.

Table with 2 columns: Záloglevelek és kölcsönkötvények, Budapesti intézetek kibocsátása, Belvárosi takarékpénztár, Egyes. f. v. takarékpénztár, Kélt. r. t., Földhitelintézet, Földhitelintézet (90 éves), Földhitelintézet (60 éves), Helyi érdekeltektől, Helyi érdekeltektől (1880. évi), Helyi érdekeltektől (1881. évi), Bankok részvényei, Előbbeségi kötvények, Adria előbbeségi kötvény, Közúti vasút, Kassa-oderbergi vasúti, Kassa-oderbergi 1881. évi.

Table with 2 columns: Záloglevelek és kölcsönkötvények, Budapesti intézetek kibocsátása, Belvárosi takarékpénztár, Egyes. f. v. takarékpénztár, Kélt. r. t., Földhitelintézet, Földhitelintézet (90 éves), Földhitelintézet (60 éves), Helyi érdekeltektől, Helyi érdekeltektől (1880. évi), Helyi érdekeltektől (1881. évi), Bankok részvényei, Előbbeségi kötvények, Adria előbbeségi kötvény, Közúti vasút, Kassa-oderbergi vasúti, Kassa-oderbergi 1881. évi.

Table with 2 columns: Záloglevelek és kölcsönkötvények, Budapesti intézetek kibocsátása, Belvárosi takarékpénztár, Egyes. f. v. takarékpénztár, Kélt. r. t., Földhitelintézet, Földhitelintézet (90 éves), Földhitelintézet (60 éves), Helyi érdekeltektől, Helyi érdekeltektől (1880. évi), Helyi érdekeltektől (1881. évi), Bankok részvényei, Előbbeségi kötvények, Adria előbbeségi kötvény, Közúti vasút, Kassa-oderbergi vasúti, Kassa-oderbergi 1881. évi.

Table with 2 columns: Záloglevelek és kölcsönkötvények, Budapesti intézetek kibocsátása, Belvárosi takarékpénztár, Egyes. f. v. takarékpénztár, Kélt. r. t., Földhitelintézet, Földhitelintézet (90 éves), Földhitelintézet (60 éves), Helyi érdekeltektől, Helyi érdekeltektől (1880. évi), Helyi érdekeltektől (1881. évi), Bankok részvényei, Előbbeségi kötvények, Adria előbbeségi kötvény, Közúti vasút, Kassa-oderbergi vasúti, Kassa-oderbergi 1881. évi.

Table with 2 columns: Záloglevelek és kölcsönkötvények, Budapesti intézetek kibocsátása, Belvárosi takarékpénztár, Egyes. f. v. takarékpénztár, Kélt. r. t., Földhitelintézet, Földhitelintézet (90 éves), Földhitelintézet (60 éves), Helyi érdekeltektől, Helyi érdekeltektől (1880. évi), Helyi érdekeltektől (1881. évi), Bankok részvényei, Előbbeségi kötvények, Adria előbbeségi kötvény, Közúti vasút, Kassa-oderbergi vasúti, Kassa-oderbergi 1881. évi.

Table with 2 columns: Záloglevelek és kölcsönkötvények, Budapesti intézetek kibocsátása, Belvárosi takarékpénztár, Egyes. f. v. takarékpénztár, Kélt. r. t., Földhitelintézet, Földhitelintézet (90 éves), Földhitelintézet (60 éves), Helyi érdekeltektől, Helyi érdekeltektől (1880. évi), Helyi érdekeltektől (1881. évi), Bankok részvényei, Előbbeségi kötvények, Adria előbbeségi kötvény, Közúti vasút, Kassa-oderbergi vasúti, Kassa-oderbergi 1881. évi.

Bányák és téglagyárak részvényei.

Table with 2 columns: Brassói bányák, Budapesti téglagyár, Egyes. téglagyár, Somogyi téglagyár, Felsőmagyar bányák, Szent téglagyár, Kassa-somodi, Kőbánya, Kőszén, (Drascho), Asztalgálya, Alakos közénb., Kerületi gyár, Felsőmagyar bányák, Ujlaki téglagyár.

Table with 2 columns: Különböző vállalatok részvényei, Ált. wagn.-kölcs., Epegi villamos, Első magyar serfőző, Első magyar serfőző-hiz. részv., Első magy. száll., Kélt. magy. spódlom, Gschwindt szeszgy., Királyi serfőző, Polgári serfőző, Magyar cukoripar, Magyar villamos, Nemzetk. vill., Nemzetk. wagnkölszónó, Telefon-Hírdondó.

Table with 2 columns: Közlekedési vállalatok részvényei, Adria tengerhaj., Epegi közúti vas., Ideg. részv., élv. gyár., élv. villam. vas., élv. gyár., Magyar vöröskereszt, Ugyanaz osztr. f. b., Ugyanaz osztr. f. b., Olasz vör. ker., Ugyanaz osztr. feib., Osztrák vör. ker., Osztrák hitelint., Pálya.

Table with 2 columns: Pénzjegyek, 20 frankos arany, 20 márkás, Németbankjegy, Olasz líra, Külföldi váltók (lára), Amsterdam, London, Német pisa.

Table with 2 columns: Külföldi váltók (lára), Amsterdam, London, Német pisa, Oslaz pisa, Páris.

Table with 2 columns: Estáridőre kötött értékpapírok, Aranyárak, Koronajárak, Magyar hitelbank, M. ip. és ser. bank, Magyar jelzálogbank, Leszáml. bank, Rimamurányi, Osztrák hitelrészvény, Élt. vasút, Osztr. em. államv.

A budapesti terménytörzs.

Zsiradékokban nem volt forgalom, az irányzat változatlan. Szilva nyugodt. Eladott szerbiai szloványára 7.25 ft.

Jegyzetek: Heremaz: lucerna 46.——56.— forint, vörös tiszai, alföldi és felvidéki ——— forint, Vörös erdőlyi ——— Vörös bansági 41.——44.— forint, Középszemű 45.——49.—, Nagyszemű 50.——52.—, Disznószir: budapesti 55.——55.50 forint, vidéki ——— ft. Tablaszalonna: légszártított vidéki ——— városi 4 darabos 46.——46.50 forint, 3 darabos 48.——48.50— forint, füstölt 53.——53.— forint, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség ——— forint, 120 darabos 8.45—8.50 forint, 100 darabos 9.80—9.90 forint, 85 darabos 13.40—13.50 forint, azonnali szállításra, Szerbiai szokás szerinti minőség 7.15—7.25 forint, 100 darabos 9.——9.10 forint, 85 darabos 13.40—13.50 forint, Szilvaiz: szlovéniai 13.50—14.— forint, szerbiai 11.50—12.— forint, azonnali való szállításra.

A bécsi gabonatorzs.

Bécs, január 19. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) Jegyzetek: Tavaszi buza 6.11—6.12, Augusztus—szeptemberre 12.20—12.30, Május—júniusra 5.17—5.15, Tavaszi rozs 8.14—8.13 forint.

A bécsi értéktörzs.

Az előződsé élénkesség uralkodott, különösen helyi iparpapírok iránt, amelyek majdnem mind kivétel nélkül emelkedtek. A nemzetközi értékekben gyenge volt a forgalom.

A déli tőzsdén változatlanul szilárd volt az irányzat, de kedvtelen a spekuláció papírjaiban. Zárlatok szilárd maradt az irányzat. Berlin magánidőscot 4 1/2 százalék.

Bécs, január 19. (Osztrák értékek zárlata.) 4% aranyjárdék 119.70, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 138.60, Magyar vasúti kölcsön ezüstbón 100.35, Magyar keleti vasúti állami kötvény 121.—, Magyar leszáml. és pénzváltóbank 262.—, Rimamurányi vasútrészvény 307.50, Magyar koronajárdék 97.90, 4%-os Magyar földterh. kötvény 95.60, Magyar hitelbank részvény 360.—, Magyar eremnyem kölcsön sorsjegy 161.—, Kassa-oderbergi vasúti részvény 189.43, Magyar kereskedelmi bank 1474.

Bécs, január 19. (Osztrák értékek zárlata.) 4% papírjárdék 101.40, 4% os osztrák aranyjárdék 120.—, 1860-iki sorsjegy 142.—, Osztrák hitelorsjegy 198.50, Angol-osztrák bank 154.50, Bécsi bankgyűlés 238.—, Osztrák-magyar bank 938.—, Déli vasút 66.—, Dunagőzhajózási részvény 456.—, Dohányrészvény 123.75, Caszari és királyi arany 5.71.—, Német bankváltók 58.95, 4% os ezüst járdék 101.30, Osztrák koronajárdék 101.70, 1864-iki sorsjegy 194.50, Osztrák hitelintézet részvény 380.50, Unionbank 295.50, Osztrák Länderbank 238.50, Osztrák-magyar államvasút 362.25, Elbavölgyi vasút 259.—, Alpesi bányarészvény 208.60, 20 frankos arany 9.55.—, Londoni váltóár 120.50, Bécsi tramvaj 568.—, Az irányzat szilárd.

Bécs, január 19. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni wagnforgalomban a zárlatok a következők voltak Osztrák hitelrészvény 360.50, Magyar hitelrészvény 391.—, Angol-Osztrák bank 154.25, Union bank 295.50, Länderbank 239.25, bankgyűlés 267.50, osztrák-magyar államvasút részvény 362.50, eszaknyugati vasúti részv. 245.—, elbavölgyi vasút 259.—, dunagőzhajó részv. —, alpesi bányarészvény 209.—, májusi járdék 101.40, osztrák koronajárdék —, magyar aranyj. —, magyar koronajárdék 97.90, német birodalmi márká januárra 58.85, februárra 58.98, török sorsjegy 57.10, rimamurányi vasúti 308.75, déli vasút —, dohányrészvény 123.50, Napoleon d'or 9.55/2.

Table with 2 columns: Bankok részvényei, Kereskedelmi részvénytársaság, Magyar asp. közp. jelzálogbank, Osztrák-magyar bank, Kereskedelmi bank, Gőzmalom, Hengermalom, Molenár és sülők, Viktória, Könyvnyomdák részvényei, Pálya, Pesti könyvnyomda, Biztosító társaságok részvényei, Fonciere, Lloyd vízszintb., M. jeg. - vízszintb., Magyar-eremnyem, Pannónia vízszintb., Takarékpénztárak részvényei, Egyes. fővárosi, Magyar általános, Országos központi, Pesti házi, Vasútv. társ., Egyes. fővárosi, Magyar általános, Országos központi, Pesti házi, Vasművek és gépgyárak részvényei, Ganderági gépgy., Danubius, Ganz.

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1899. évi január hó 20-án.

Előszór:

Királyi házaselet.

Vigjáték 3 felvonásban. Irtá: Somló Sándor.

Személyek:

Henrik	Császár	Amatory	Nagy I.
Mayenno	Vizvári	Margit	Hegyesi M.
Ramon	Pálffy	D. Diana	Rákosi Sz.
Belle-Chasse	Latabár	Gabrielle	Csillag T.

Kezdeté 7 órakor.

Szombaton Királyi házaselet. (2-szor).

M. KIR. OPERAHÁZ.

Péntek, 1899. évi január hó 20-án.

Zárva.

Szombaton A walkür.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1899. évi január hó 20-án.

Családi örömök.

Vigjáték 3 felvonásban. Irtá: Maurice Hennequin.

Fordította: Góth Sándor.

Személyek:

Thibaudière	Hegedüs	Terrilac báró	Gál
Thibaudière-né	Nikó L.	Cér court	Szerényi
Annette	Varsányi	Angéle	Hettyei
Terrilac Adrien	Góth	Theodule	Gyöngyi

Kezdeté 7 1/2 órakor.

Szombaton Bodard és Godard. (1-ször).

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1899. évi január hó 20-án.

Előszór:

Midász király.

Operetta 3 felvonásban. Irtá: Ujváry Déa. Zenéjét szerette Barna Iszó.

Személyek:

Midász	Németh	Lichász	Raskó
Phrixosz	Tollagi	Kappanosz	Solymosi
Delfin	F. Hegyi	Penteszileia	M. Csatai
Pán	Ujváry	Leia	Z. Bárdy
Zeusz	Lubinszky	Orteia	Vidorné
Szilén	Horrátné V.	Geia	Baán M.

Kezdeté 7 órakor.

Szombaton Midász király. (2-szor).

VÁR-SZÍNHÁZ.

Péntek, 1899. évi január hó 20-án.

Zárva.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1899. évi január hó 20-án.

L. Komáromi Mariska asszony felléptével

A bolond.

Énekes legenda 3 felvonásban, egy nyílt változással.

Malonyay Dezső meséjéből irtá: Rákosi Jenő. Zenéjét szerette: Szabados Béla.

Személyek:

Dolci lovag	Szentmiklóssy	Böngér	Rózsahegy
Pimpó	Szilágyi	Csudamér	Odry Zúárd
Piroska	Haller	Dirigó	Boross
Fehérke	Rósa	Bimbó	Sziklai
Kékike	Bilkei	Bimbilla	L. Komáromi M.
Elák	Kalmár	Földesszöny	Varga

Kezdeté 7 1/2 órakor.

Szombaton A Gyurkovics-lányok.

MEGHÍVÓ.

Ő Fensége Stefánia özv. trónörökösne
védnöksége alatt álló

Fehér-kereszt orsz. lelencház-

egyesület javára 1899. január 22-én

a fővárosi vígadó összes termelében tartandó

Előkelő álarcos bála.

Jegyek ára 2 frt. Esti pénztárnál 2 frt 40 kr.

Jegyek kaphatók az egyesületnél és a szokott üz-

letekben.

Somossy Mulató

Albrecht Ferenc, bérlő.

Kezdeté 8 órakor, vége 12 órakor.

Két nagy szenzáció!!

I.

RECLAM ASSZONY

160 személyiely.

II.

Nagy hölgybirkozó-akadémia

az 5 BERNARD-ATHLETA BEAUTÉ Által
(a párisi FOLIES BERGÈRE-ből).

Azonkívül nagy variété-műsor a komikus légtornászokkal: **DU CAN HARMAS.**

Január 29-án: Második Elite álarcosbál a „Carneval Párisban” című balett újbóli előadásával.

Csak 14 frt 75 kr.

4 köbméter (1 öl) selejtes kemény

tüzi-fa

felaprítva, házhoz szállítva, nincsebe hordva.

Lustig és Tóó Tüzi-fa-raktár Felső-rakpart 2/3.
Városi Irda: Erzsébet-tér 15.

Telefon 29 69. sz.

Az Első magyar üveggyár részvény-társaság Budapestén.
V., Ferenc József-tér 7. hatóságilag engedélyezett

VÉGELADÁST

tart, mely alkalommal a raktáron levő

ÜVEGÁRUK

a rendes áron alul eladtnak.

REUMA-SZESZ

orvosi tekintélyek által kitünőnek elismert külső. Bámulatos gyors és biztos hatása a test bármilyen fájdalmát u. m. reuma, cziz, ischia, közp. v. szagattás, sűrűs, nyílalás stb. ellen. Fog- és fejfájást 5 per alatt megszüntet. 1 üveg ára 1 korona, erősebb üveg ára 2 korona 40 fl. Kapható a főváros és vidék összes gyógyszertárban ugyszintén, akérszítő

Widder Gyula gyógyszerésznél

S.-A.-UJHELY, 106. sz. Főraktár: Török J. gyógyszer. úrnál, Epest, Király-u. 12. sz. 4. Dr. Egger-féle gyógyszer-tár a „Nader”-hoz.

BUTOR részletfizetésre!

Allami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyház-főbírók, valamint más hitelképes egyének kedvező fizetési feltételek mellett kapnak szilárd gyártmányú asztalos- és kárpított butorokat.

Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz.

Sas-utca sarok, I. em.

A részletfizetés 25 kr. levéljeggyel beküldése ellen bérmentve küldi fenti cég B. osztálya. 5197

Kiss József

összes költeményei.

Első teljes kiadás, mely a Jehova és mese a varrógépről című hosszabb költeményeket is tartalmazza. Ára a költő aképevel díszes vasznakutásban 1 frt 50 krajczár.

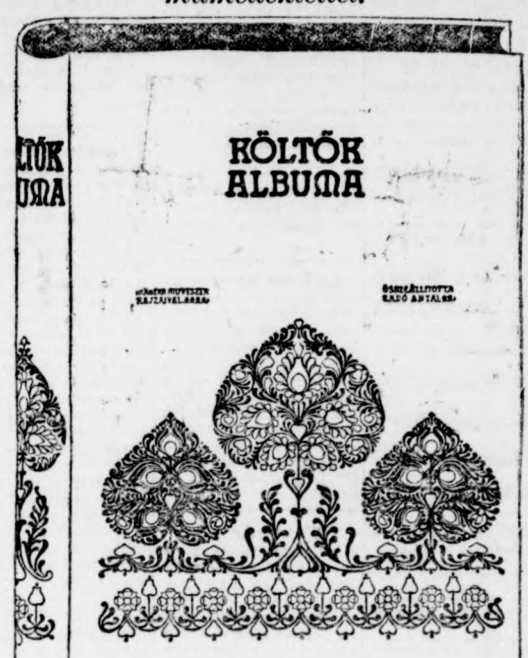
Éz a legszebb, legolcsóbb és legkedvezőbb ALKALMI ajándék.

Vidékre postai bérmentés küldéssel 1 frt 60 kr., ha ez összeg előre küldetik be. Kapható a „BUDAPESTI NAPLO” kiadóhivatalában.

KÖLTŐK ALBUMA

SZERKESZTI RADÓ ANTAL.

Nagy negyedretü díszmű, fényes, kiállításban, melyhez hasonló eddig magyar nyelven nem jelent meg. Remek díszkötésben, 28 részben fénynyomatu, részben heliogravure műmelléklettel.

A bekötési tábla kibővített rajza. A könyv nagysága 37/28 cm.

Az anthológiában képviselt költők:

Arany László	Kozma Andor	Szaboleska Mihály
Abrányi Emil	Jakab Ödön	Szalay Fruzina
Bartók Lajos	Ignotus	Szávay Gyula
Bulla János	Kiss József	Szász Károly
Dömötör Pál	Lévay József	Torkos László
Endrődi Sándor	Makai Emil	Vajda János
Fejes István	Móra István	Várdi Antal
Gyulai Pál	Palágyi Lajos	Vargha Gyula
Heltai Jenő	Pósa Lajos	Zichy Géza
Inczedy László	Reviczky Gyula	és számos mások.
Komócsy József	Szabó Endre	

A *Költők Albuma* a magyar festőművészek színeit-javát is egyesíti, tehát mintegy *művészeink anthológiája* is. Részt vett e munka illusztrálásában jóformán az egész magyar művészgárda, kiki a tőle telhető legjobbat nyújtva.

Az anthológiánál közreműködő festők:

Baditz Ottó	Hegedüs László	Pataki László
Bihari Sándor	Ipoly Sándor	Pap Henrik
Both Menyhért	Jendrassik Jenő	Réthy István
Cserépi Árpád	R. Hirsch Nelly	Spanyi Béla
Csók István	Karvaly Mór	Spanyik Kornél
Dudits Andor	Kinnach László	Szlányi Lajos
Faragó József	Knopp Imre	Székeyi Árpád
Fényes Adolf	Kriesch Aladár	Tall Ödön
Ferraris Arthur	László Fülöp	Ujváry Ignác
Ferenczy Károly	Mannheimer G.	Vágó Pál
Grünwald Béla	Márk Lajos	Vajda Zsigmond
Halmi Arthur	Olgyay Ferenc	

E művészek képei legnagyobbbrészt gyönyörű heliogravureokban vannak sokszorosítva, meg pedig első-rangú intezetekben. E külön papírra nyomott *műmelléleteken* kívül számos *iniciálás* rajz díszíti a szöveget.

Ára 28 forint.

E díszművet a kiadóhivatal havi *részletfizetésre* is szállítja. Megrendeléseknél te-sék az alábbi megrendelőjegyet kitöltve hozzánk beküldeni.

Megrendelhető a „BUDAPESTI NAPLO” kiadóhivatalánál.

Megrendelő-bárca.

Alulírott megrendem a Budapesti Napló kiadóhivatalánál a „Költők Albuma” szerkeszti Radó Antal” című nagy negyedretü díszművet 28 frt értékben. Az összegét a mű átvétele a ka-maval fizetem — vagy kötelezem magamat mindaddig minden hó else én havon: k n t i frt 50 krt befizetni, míg a teljes vételár törlesztve nincs. (A nem kívánt mód történés.) A részletfizetés b nem tartása esetén a kiadóhivatalnak jogában áll az esedékes összeg postai megbízás útján, a portóköltség hozzá-számítása mellett beszedni. A postai megbízás b nem váltása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és a számla teljes összege azonnal esedékessé válik.
Név és állás: Lakhely és kelet:

„AZANKER”

élet- és járadékbiztosító-társaság.

Igazgatósg: Bécs, I., Hoher Markt II. (Ankerhof).
Magyarországi vezérképviselősg: Budapest, VI., Deák-tér 6. sz. (Anker-udvar.)
a társaság saját házaiban.
Társasági vagyon 124 millió korona.
Biztosítási állomány 480 millió korona.
Eddigi kifizetések összege 204 millió korona.
Olcsó díjak. Hádkételezettelnk biztosítása méltányos feltételek. háboru esetére pótdíj nélkül.
Nagy nyereséymosztalékok.
Előnyös gyermekbiztosítások.
Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselősg, (hová ügyböröksegek iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.

Minden szó egyszeri beiktatásáért...
Minden szó egyszeri beiktatásáért...
Minden szó egyszeri beiktatásáért...

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levelbeli tudakozásokra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza arányos bérletet kell mellékelni. Tudakozásoknak a hirdetés számát a kiadóhivatali mindig körölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK és előfizetések felvételek a

BUDAPESTI NAPLO

részére a kiadóhivatalban József-körút 18. valamint a következő céghelyzetekben:

Breuer utca, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sarkok.
Adler Leona, Lőrinc-körút.
Pesch József, Váci-körút 80. sz.

Üz. Wéb. r. Vilim sné, Váci-körút 15.

Feldman Mórné, Marokkó-utca 1.

Mesch utca, Dorottya-utca 2. Magyar király-szálló

Kürthy Kálmáné, Harmad-utca 1.

Weitzner Jákab, Király-utca 1.

Redlich Szidónia, Király-utca 59.

Benda Józsefné, Andrásy-utca 59.

Deutch Miksané, Andrásy-utca 28.

Schneller Mórné, Dob-utca és Károly-körút sarkok.

Sopronyi V., dohány-nagytözsde, Kerepesi-ut 1.

Üz. Hallada Anna, Múzeum-körút 10.

Szántó Mór, Kecskeméti-utca és Kálmán-ter sarkok

Deutsch Julia, József-körút 50. Baross-utca sarkok.

„Kacagó barna” levele ment, N. E. M.

Biztos állás. Alapos képzéssel, kereskedelmi képzéssel, német, magyar és román nyelvekben teljesen járt fiatal embernek (keresztény) alkalom nyílik egy helybeli nagy részvénytársaságnál azonnali belépés mellett, hogy magának biztos állást szerezzen. Előnyben részesülnek olyanok, akik reprezentálási és diszpozíciós képességgel bírnak ki és a kívánt óvadék nyújtásával egy fióküzlet önálló vezetésére alkalmazásnak késznek. Ajánlatok mindhárom nyelven eddigi elfoglaltság és a fizetési igény felméréseivel a lapok kiadóhivatalához „Jövő” alatt nyújthatók be. 3599

Két csinosan butorizott szoba egy gyermekmelten családnál a Lipó-körút és Andrásy-ut közlében azonnali kiadó. Cim a kiadóban. 2070

Szép írás hivatalnok bármilyen írásbeli munkát elvégeztet, másolások nemetül és magyarul személyi díjazás mellett. Cim a kiadóban. 5005

Egy csinos butorizott szoba a Hunyady-terén február elsőjére egy új számára olcsón kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2076

Fiatal leány bármilyen irodai foglalkozást keres, ki a Yost-féle gépíráshoz is ért. Cim a kiadóhivatalban. 3478

Egy correpetitor keresetük vidékre 3-ik reálista tanuló mellé. Ajánlatok „szorgalom” jelleg alatt a kiadóhivatalban kéretnek. 2068

Elegánsan butorizált szoba két úrnak is alkalmas, a Váci-körút, esetleg teljes elátással is február 1-ére jutányos áron kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2099

Jó forgalmu cukorka- és tejüzlet élénk helyen **potom áron** eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2090

Egy megbízható, szolid 34 éves, nős kiadóhivatali katonai (örömszer) szép írással bíró ember pénzbeszedő, raktárnaki vagy hivatalnok állást keres. szerezni fizetés mellett esetleg casuatiu is rendelkeznek. Cime a kiadóhivatalban meg tudható. 2068

Ügyes gépvarrónok fehérvárráshoz állandó foglalkozást nyerne. 2096

La kást keresek májusra 4-6 szobás átépítésre vagy 1-6 emeletre. Lehetőleg minden szoba különbejáratú legyen fürdőszobával a hozzátartozókkal és a mennyezet lehet, a VIII. kerületben. Mérsékelt bér megkívánatik. Bérlel hosszabb időre szerződést köt. Ajánlatok „Bér” jelleggel a laphoz kéretnek. 2026

Február hó 1-ére vagy 15-ére kiadó egy szép tágas két ablakos utcai szoba a IV. kerületben, egy vagy két úri ember részére, esetleg teljes elátással, szives tudakozás és lap kiadóhivatalban tudható címen. 2092

Egy modern, majdnem új, 300-400 % heti munkaadási malom-benrendezés jutányosan, kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2081

Gyorsírázatban, magyarban és németben, úgy tanfolyamban, mint magánórákban kiképez és vizsgára előkészít okl. gyorsírás tanár. Cim a kiadóhivatalban meg tudható. 2090

Jó és szépírásu fiatal ember bármilyen megfelelő állást keres, vagy írásbeli munkát. Cime a kiadóhivatalban. 2048

Egy csinos szolid leány üzletbe vagy mérsékelt bérrel felbontó- vagy pékbárárszónak ajánlkozik. Cime a kiadóban. 2092

Correpetitornak ajánlkozik egy bölcsészethallgató. Cim a kiadóhivatalban. 2094

Egy bolthelyiség a Német-utcaiban azonnali kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Lakást keresek május elsőjére VI. ker. Teréz-körút közlében három szobából álló. Ajánlatokat „B. J.” jelleggel a lap kiadóhivatalába kérek. 2101

Ügyvédjelölt kívüny referenciákkal szerezni feltételek mellett irodai keres. Ajánlatok „Dr. Juri” alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 2097

Ügyes szabónő mérsékelt díjazásért ajánlkozik házakhoz és házon kívüli is a legújabb divatu ruhák elkészítésére. Cim a kiadóban. 2087

Egy teljes szoba faragottbutor-eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2100

Három reált végezve, címnaplumi írásértéket óhajtanék szerezni. Megkeresések „B.” alatt a kiadóba kéretnek. 2061

Kitűnő fűszerüzlet, közel a fővároshoz, gyárak közelében 40000 frt évi forgalommal más vállalat ma itt szabad kézből eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2089

Vásárlók könyveket és fűzeteket, bármely nyelven, bármely időből, amelyeknek tartalma a műtörténet, művészet, műpar. régezzet építészeti, esztétika, művelődéstörténet, ornamentika, stílusrajzudomány, művészeti technika képe váz. Használatképpen vásárlók-egy fűzeteket, csonka példányokat is, amelyek nagyobb, művészeti vonatkozású munkákból vannak, továbbá művészeti és iparművészeti, régészeti is hasonló kiállítások katalógusait. Ak ki ily műveket eladni óhajtanék, közzöljék „Művészet” jelleg alatt a könyv vagy fűzet pontos és teljes címét, évszámot, megjelenési ajánlatukban az árat is. A levelek a lap kiadóhivatalába küldendők. 2102

Kitűnő szabónő ajánlkozik a n. é. hölgykérésre figyelmeztet. Mérsékelt árért készíti divatos és jól álló ruhákat. Cim a kiadóhivatalban. 2003

Makulatura papir eladó. Cim a kiadóban.

Magyar

Könyvtár.

Ejen és jegenát.

Írta: Nansen Fridtjof.

Rövidítve fordította: dr. Brózik Károly.

I. rész. A „Fram” útja. 77. fűzet.

II. rész. A szánút. 78. fűzet.

Egy-egy fűzet ára 15 kr.

Megrendelhetők: a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, Budapest, József-körút 18. szám.

Katonák

Thury Zoltán színműve

már ebben a hónapban könyvben is megjelenik.

*** Ara 50 kr. ***

Bérmentes ajánlott kiadással 65 kr.

Megrendelhetők: a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, VIII., József-körút 18. szám.

Kétjártu malom 36 collos és egy 17 soros Nicholsen-féle vetőgép használható jó karban eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2039

A cs. kir. szab. osztr. Phönix biztosító-társaság az élet és baleset ágazatban, nagy ismeretességgel bíró urakat alkalmas üzletszerző felügyelőnek, havi átalány és jutalék mellett. A szakmában járatosnak és oly alkalmazottak, kik szép mellettközvetlenre akarnak szertenni, szintén jelentkezhetnek. Ajánlkozók kéretnek rövid önéletrajzukat is tartalmazó írásbeli ajánlatukat 9-11 órá között a társaság irodájában, Bécsi-utca 3. sz. személyesen átadni. 6357

500 aranyat

ad a feltaláló annak, aki a RÖSLER-fogyiz egy üvegének elhasználása után f gőjásról panna-szodán vagy sziba büzs morad. Egy üveg ára 35 kr. Vidékre 55 kr. előleges beklűdése mellett bérmentve. Főraktár: Budapest, Török József győzszer-tára. Király-utca 12.

Brasília rum 4.-
Cuba-rum 4.50
Jamaika-rum, finom . . . 5.-
Jamaika-rum, igon fin. . . 6.50
Jamaika-rum, igon fin. . . 7.25
Ananas-rum, angol . . . 10.-
Fajdelmi rum 3 kor. . . 15.-
Cognac 8 csillagos . . . 6.25
1 postadélában 2 nagy üveg finom Jamaika-rum és egy 1 kilós doboz osztrák-ker. tea deszesen 4 frt. Ugyanilyen árára legeslegfinomabb minőségben frs 6.50. 1/2 kiló dessert-teakészlettel együtt minden láda 1 frttal drágább. Vidékre mindent függetlenül, ingyen csomagolva küld utadért melletti is.
PINTÉR GYULA
cs. és kir. udvari fűszer- és csomagolószállító
Budapest, Lechner-utca 15.

Könyvelő

perfekt magyar és német levelező, volt önálló kereskedő, nős, bármely vállalat vagy iroda önálló vezetésére képes, állandó állást keres. Illetőknek több évi praxisa s imponáló külseje van.

Kimerítő ajánlatokat szívesességgel elfogad: **ATLASZ IZSÁK** (ur, Kis-Szeben, (Sáros megye.) 2100

Olcso arany és ezüsteladás,

valamint a legszebb ékszertárgyak u. m.: arany férfi láncok grammja 85 kr., arany férfiorák 18 frt., arany női órák 10 forint, gyémántgyűrűk, fülbevalók, brosstúk, 6 frt 50 brtól kezdve.

12 darab vado, szőst evőeszköz 6 frt 25 kr., ékezőszervek 12 személyre 140 frt, 6 személyre 75 frttól kezdve.

Girandolok, gyertyatartók, tálcák és a szakmába való cikkek grammja 6 kr, minden darab hivatalos feljegyzéssel van ellátva. **Veszünk zálogházi cédulákat.**

Grünberger A. Béla örökös
Budapest, Városház-tér 9. (Hars-bazár) l em., ajtó 28. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Orvosi rendelő-intézet

dült (chronikus) betegségekben szenvedők számára Budapest, V., váci-körút 18. sz. alatt.

Évek során ki lett próbálva és páratlan gyógyhatásának bizonyult

Dr. Kovács I. egy. orvostudor

hámpatiál gyógymódja amelyvel kizárólagosan a vér utján gyökeresen kigyógyít: **asthmát, nábobajok, sápkórszagt, szív- és gyomorhántalmakat, kőszvényt** — még a legsúlyosabb formát is — **súlyos idegbajokat** (migraine, álmatlanság, szédülés, hysteria és neurasthenia, kezdődő agygyulladás és elmozvar, agygerincbántalom)

makacsvér-és bőrbetegségeket Egyetlen és legbiztosabb védelem

szélhűdés, kezdődő vakság és elmozvar ellen.

A díjazás mérsékelt.

Rendelés naponta 9-11-ig és fél 3-6-ig.

Negyhásvára betogot látogot.

bank- és váltó-üzlet részv. társ. Budapest, V., Dorottya-utca 12.

290,000 korona nyerhető:

1 darab 3 százalékos Osztrák föld-ítel-sorsjeggyereményvel. Huzás 1899. február hó 15. főnyeremény 90,000 korona. 1.78
1 darab 3 százalékos Magyar jelzálog-sorsjeggyereményvel. Huzás 1899. január hó 23. főnyeremény 200,000 korona. 2.-
irt 3.75

A kettő együtt csak 3.25 frt.

A Pesti hazai első takarékpénztár-egyesület

LIX. ÉVI rendes közgyűlését

1899. évi február hó 5-én d. e 10 órakor fogja Budapest, Pestvármegye székháza dísztermében (IV., Granátos-utca) megtartani.

TÁRGYSOROZAT:

1. Jelentése az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak az 1898-ik évi üzlet eredményéről.
2. Határozathozatal a mérleg és tiszta jövedelem iránt.
3. Egyéb igazgatósági előterjesztések.
4. A választmány husz tagjának magválasztása (alapszabályok 41. §-a)

Ezen közgyűlésre a t. c. részvényesek azon figyelemzetéssel hivatalnok meg, hogy az alapszabályok 14. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja, akár saját személyében, akár meghatalmazott által, szavazati jogát, kinek részvénye 1898. december 31-ig nevére írott a a körgyűlés megkezdés nap d. u. 5 óráig az egyesület főjegyzeténél még le nem jart részvényeivel együtt letétetett. Budapest, 1899. január 18-án.

Az igazgatóság. (Utányomás nem díjazatik.)

STANDARD életbiztosító-társaság

Edinburghban (Angolhon.) Alapítottatt 1825-ben.

Magyarországi fiók: Budapest, V., Fürdő-utca 4.

Évi bevétel	27,500,000
Kiutalt nyereséményrészek	150,000,000
Vagyon	220,000,000
Halálesetek folytán kifizetve	150,000,000

A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyei: Készenléti biztosság Alacsony díjak. Szabad vilámkötvények. Kötvények érvényben tartása díjmentesen elmozvarásánál. Tökésítés és előre megállított visszaváltási érték. Megállíthatatlanság. Feltétlen fizetés nyugaltság esetében egy évi fennállás után. Szabad hátorbiztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.